

TÜTAV

Türk Tanıtma Vakfı

Ocak 2025 Sayı 5

Anadolu'nun Yağmalanan Hazineleeri

Gönülleri Coşturan Hüzün
Şeb-i Arus

Bir Varmış, Bir Yokmuş
Karacaoğlan

**Milli Mücadele ve Kongreler
Dönemi**

Akıllı Şehirler:
**Teknoloji İle Sürdürülebilir
Geleceğe Yolculuk**

Mistik Yolculuğun Ruhani Durağı:
Sümela Manastırı

Perge Antik Kenti
Tykhe Heykeli

2025 yılına 2024'den gitmiyoruz! Çok eski yıllardan adım adım yürüyerek geldik ve gidiyoruz.

Çok eski yılların nereden başlaması gerektiği duyarlı ve ilgili kişilere göre değişir ama bana göre 10 Kasım 1938, saat 09.05'te başladığını rahatlıkla söyleyebilirim. Bu değişim 1945 yılından (özellikle 1947 Truman, 1948 Marshall antlaşmalarından) sonra aşağıya doğru ve radikal olarak başlamıştır.

Aşağıya doğru yürümemiz bitmedi devam ediyor, son noktayı hiç görmek istemiyorum ve korkuyorum.

Türkiye'yi kalkındırma politikaları (!!!) ABD tarafından teklif edilmiş ve biz de 1948 yılında memnuniyetle bu antlaşmaya (Marshall antlaşması) imza koymuşuz.

Bu imza ile sarı öküzü Emperyalist güçlere vermiş bulunuyoruz, sadece onu değil öküzün tüm doğmuş doğacak torunlarını da kaybetmiş görünüyoruz.

Emperyalist güçlerin; ülkeleri sömürmenin ve taviz almanın dışında başka bir amaçları olabilir mi, «sen Köy Enstitülerini kapat, eğitilmiş insan yetiştirme, sen uçak yapma, sen silah üretme, sen tarımı sonlandır ben sana daha ucuza veririm vs.» laflarının ve antlaşmalarının tuzağına düştükten sonra düzeltmenin yolunu bulmakta zorlanıyorum.

1946 yılında İstanbul'a gelen ABD'nin Missouri Zırhlısını yollara neredeyse kırmızı halı sererek karşılamıştık, bayram havası estirilmişti. (Zırhlı geldi diye özel pul, özel halılar vs. yaptırılmıştı.) Düşmanı tanımadan anlamadan biat etmiştik. Ne için; komünizm korkusu salmak için, şimdi de aynı güçler Müslüman'dan daha fazla Müslüman kesilip ve bu şekilde insanları konsovide edip emperyal emellerini gerçekleştirmek istiyor.

2025'e Doğru

Şimdi daha etkin bir biat kültürünü kullanıyorlar.

Geleneksel alışkanlığımıza göre; her yeni yıl umutla başlar ve bilmediğimiz bir sürece şans tanırız, kutlama yaparız.

Kanla çizilen coğrafyamızı değiştirmek isteyen emperyalist güçler burnumuzun dibindeyken nasıl 2025'i umutla karşılayıp kutlayacağız?

O yıllarda (1946 ve sonrası) vatan topraklarının Amerikalılar'a pazar olarak sunulması üzerine; Ceyhun Atıf Kansu'nun yazdığı, "Bağımsızlık Gülü" şiirinden 2 kıtayı paylaşmak istiyorum;

Hoyrat ellerden alıp o gülü
 Hangi ellerden?
 Uzak Teksaslı çobanların
 Bilmediği, uğrunda can vermediği
 Türkiyeli o çileler gülü.
 Yerine koymak, kutsamak o gülü
 Hangi yerine?
 Mustafa Kemal'in bahçesine
 Bir ulusun suladığı beslediği
 Yedi veren bağımsızlık gülü!

Mustafa Kemal Atatürk'ün gül bahçesini sonsuza kadar sulayıp geliştirmek umuduyla 2025 yılınızı kutluyorum.

M. Şükrü Koçoğlu
 Yönetim Kurulu Başkanı

Türk Tanıtma Vakfı

1982 yılında kurulmuştur. Türkiye'nin millî hedef ve menfaatleri doğrultusunda tarihi, arkeolojik, kültürel, turistik, ticari ve sinai bilimsel sahalarda çalışmalar yapmak, dış tanıtımını sağlamak ve Türkiye'nin doğru müspet imajını yaratma faaliyetlerinde bulunmak ve desteklemek üzere kurulmuş, Atatürk ilke ve inkıplarına bağlı bir vakıftır.

Türkiye ve Çin Halk Cumhuriyeti Dostluk Derneği

1991 yılında kurulmuştur. Türkiye ve Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki mevcut sosyal, kültürel, ekonomik ve turistik ilişkilerin geliştirilmesi hedefiyle kurulduğu günden bu yana pek çok etkinliğe imza atan derneğimiz, bu alanlarda öncü projeler yürütmeye devam etmektedir.

Kemal Baytaş Kültür ve Sanat Vakfı

1997 yılında kurulmuştur. Türkiye'nin turizm potansiyelinin geliştirilmesi hedefiyle kurulan Kemal Baytaş Kültür ve Sanat Vakfı geleneksel el sanatlarının tanıtımı, tarihi binaların restorasyonu, halk dansları gösterileri gibi çeşitli çalışmalarla, ülkemizin tanıtımına katkıda bulunmaktadır.

Yayımcı Kurum
Türk Tanıtma Vakfı

TÜTAV Adına Yayın Sahibi
Mehmet Şükrü Koçoğlu

Yayın Kurulu
M. Şükrü Koçoğlu
Ekin Uşşaklı
Ceyhan Baytur

Genel Yayın Yönetmeni:
Ekin Uşşaklı

Editörler:
Nurhan Yönezer
Baha Yılmaz
Sarp Güneş

Katkıda Bulunanlar
Müjdat Kayayerli
Mustafa Keten
Nezih Kuleyin

Yayımcı Kurum İletişim
Büyükesat Mah. Uğur Mumcu Cad.
Küpe Sokak No: 6/2, 06680 Çankaya/Ankara
T : 0312 437 51 66
M : tutav@tutav.org.tr
W : www.tutav.org.tr

Yayın Hazırlık
MG Ajans

Koordinatör
Mehlika Gider

Sanat Yönetmeni
Nazlı Angın Akiner

Kapak Tasarım
Nazlı Angın Akiner
Ali Çağan Uzman

Fotoğraf Direktörü
Ayhan Demir

Yayın Hazırlık Adresi
Kemer Sokak 10/A Gaziosmanpaşa
Çankaya / Ankara

İletişim Bilgileri
T. : 0312 446 85 65
F. : 0312 446 89 69
M. : info@mg.biz.tr

ISSN No: 3062 - 0732
ISSN Kriterleri: 3 Aylık, Yerel, Süreli, Türkçe

Baskı Yeri ve Ünvanı
Evos Basım ve Yayın
İvedik OSB, 1515, Sokak No:53 06378
Yenimahalle / Ankara
T: 0312 278 49 61

İçindekiler

6

TÜTAV Hafızası

10

Anadolu'nun
Yağmalanan Hazinesi

18

Milli Mücadele ve
Kongreler Dönemi

22

Hacı Bektaş-ı Veli'nin
Günümüz İnsanına
Öğütleri

24

21. Yüzyılda Dünya
Çevre Koruma Çıkmazı

26

Dünyaya Bedel Sofralar
Gaziantep - Hatay -
Afyonkarahisar

30

Akıllı Şehirler
Teknoloji ile Sürdürülebilir
Geleceğe Yolculuk

34

Türkiye'nin Parlayan
Yıldızları:
Paralimpik Milli Takım

37

Prof. Dr.
Daron Acemoğlu

38

*Mistik Yolculuğun
Ruhani Durağı
Sümela Manastırı*

42

*Çayla Harmanlanan
Kültür*

44

*Anıtkabir'in
Anlattıkları*

46

*Gönülleri Coşturan
Hüzün
Şeb-i Arus*

50

*Coğrafyanın İhtişamını
Sergileyen Müze
Hatay Arkeoloji Müzesi*

54

*Sahnenin Ustası
Aytan Gökçer*

58

*Anayurt Otelinde Bir
Kırık Aşk Hikayesi
Ömer Kavur*

62

*Dört Mevsim Şarkılar
Söylüyor
Uludağ*

66

*Kaybolmaya Yüz
Tutmuş Meslekler*

70

*On Parmağında 10
Marifet
Bedri Rahmi Eyüboğlu*

74

*Çağdaş Edebiyatın
Kaptanı
Atilla İlhan*

76

*Bir Varmış Bir Yokmuş
Karacaoğlan*

78

İngilizce Özet

80

Misafirlerimiz

Vakfımız TÜTAV ve Derneğimiz Türkiye-Çin Halk Cumhuriyeti Dostluk Derneği, yoğun bir sonbahar dönemi geçirdi.

TÜTAV ve KEBASAV Olağan Genel Kurul Toplantısı, 07 Aralık 2024 tarihinde Ankara'da, üyelerimizin yoğun katılımıyla gerçekleşti.

Saygı duruşu ve İstiklal Marşı ile başlayan Genel Kurul Toplantısı'nda Divan Başkanlığı görevini Şevket Bülent Yahnici üstlendi.

Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Şükrü Koçoğlu, yaptığı konuşmada yeni üyeleri tanıttı, TÜTAV ve KEBASAV'ın son 6 yıllık faaliyet raporlarını sundu, öneri ve temennilerini dile getirdi.

Yönetim Kurulu Üye listeleri okundu ve oylandı, yeni yönetim kurulu oy çokluğu ile seçildi.

TÜTAV Gösteri ve Sanat Topluluğu ve Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Şükrü Koçoğlu, Türkiye Cumhuriyeti Karadağ Büyükelçiliği'nin davetlisi olarak, Cumhuriyetimizin 101. Yılı Kutlamaları'nda sahne almak üzere, Karadağ'ın başkenti Podgoritsa'ya gitti.

TÜTAV Gösteri ve Sanat Topluluğu önce 28 Ekim günü Karadağ TV e-uzivo kanalında Büyükelçi Kalkavan'ın konuk olduğu programda Ege yöremize özgü Zeybek oyunuyla sahne aldı.

29 Ekim 2024 tarihinde, TC Karadağ Büyükelçisi Barış Kalkavan'ın ev sahipliğinde Büyükelçiliğimizde gerçekleşen ve pek çok üst düzey konunun katıldığı Cumhuriyet'in 101. Yılı resepsiyonunda da sahne alan Gösteri ve Sanat Topluluğu, izleyicilerden büyük beğeni topladı.

Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Şükrü Koçoğlu 25 Ekim 2024'te Türkiye Emekliler Derneği'nin Cumhuriyet'in 101. Yılı etkinliğine katıldı. Sayın Koçoğlu, çeşitli kurum ve kuruluşun temsilcilerinin katıldığı Cumhuriyet Bayramı töreninin açılış konuşmasını yaptı.

Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Şükrü Koçoğlu'nun, Cumhuriyet Gazetesi Yazarı İklim Öngel'e verdiği röportaj, 18 Kasım 2024 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde yayınlandı.

Yeni Yönetim Kurulumuz, Genel Kurul'un ardından ilk toplantısını 11 Aralık'ta gerçekleştirdi.

Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Şükrü Koçoğlu, YK Başkan Yardımcıları Ceyhan Baytur ve Baykal Doğan, YK Üyeleri Çiğdem Demir, Esen Kale, Mehmet Güneş ve TÜTAV Genel Sekreteri'nin katıldığı toplantıda, Vakfımızın 2025 senesinde gerçekleştireceği yeni proje ve çalışmalar, VAKIF görev dağılımı ve çalışma alt gruplarının oluşturulmasına dair konular görüşüldü.

Yönetim Kurulumuz, tüzüğümüz doğrultusunda gerçekleştirilecek Vakıf etkinliklerine üyelerimizin aktif katılımını sağlamak, yaratıcı proje fikirleri ve önerilerini değerlendirmek ve etkinlik alanlarımızın genişletilmesinde üyelerimizin potansiyellerinden etkin bir şekilde faydalanmak amacıyla, 3 alanda faaliyet gösterecek **Çalışma Grupları** oluşturulmasına karar vermiştir.

Bu Çalışma Gruplarının faaliyet alanları:

- Gösteri ve Sahne Sanatları
 - Görsel Sanatlar
 - Basılı, görsel, işitsel, dijital yayıncılık
- Buradan üyelerimize bir kez daha çağrıda bu lunarak, çalışma gruplarında yer almak iste yeni üyelerimizin, TÜTAV Genel Sekreterliği'ni bilgilendirmelerini rica ederiz.

Vakfımız TÜTAV'ın acı kaybı...

Güneri Civaoglu

1 Ekim 2024 tarihinde, TÜTAV Yönetim Kurulu Üyesi gazeteci-yazar Güneri Civaoglu'nu kaybettik.

1939, Ankara doğumlu Güneri Civaoglu, henüz Ankara Hukuk Fakültesi'nde okuduğu yıllarda Akis ve Yeni İstanbul gazetelerinde muhabirlik yapmaya başlayarak, gazetecilik kariyerinin ilk adımlarını atmıştı.

Sonraki yıllarda Tercüman, Sabah, Milliyet gibi gazetelerde genel yayın yönetmenliği, köşe yazarlığı gibi görevlerde bulunan Civaoglu, Show TV ve KANAL D gibi televizyon kanallarında da haber ve söyleşi programları yaptı.

TÜTAV ailesi olarak, kendisini saygı ve sevgiyle anıyoruz.

Çin Devlet Başkanı Xi Jinping

Mehmet Şükrü Koçoğlu ve Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi

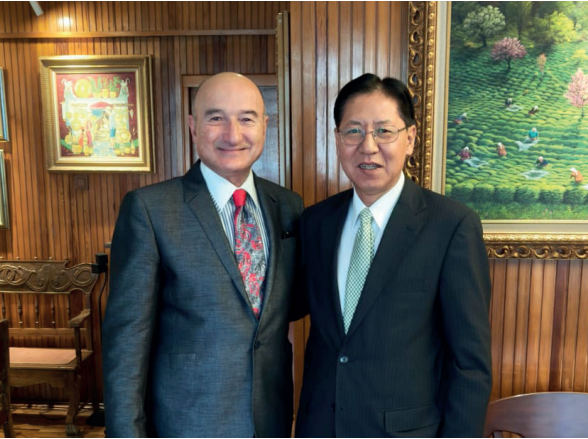
Yönetim Kurulu Başkanımız Mehmet Şükrü Koçoğlu 9-13 Ekim 2024 tarihleri arasında Pekin'de düzenlenen ve Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in katılımıyla gerçekleştirilen Çin Uluslararası Dostluk Konferansı ve CPAFFC (Çin Halk Cumhuriyeti Yabancı Ülkelerle Dostluk Derneği) 70. Kuruluş Yıldönümü Konferansı'na katılmak üzere Çin'e gitti.

Tüm dünyadan aralarında devlet başkanları, bakanlar ve üst düzey yetkililerin de bulunduğu, 100'ün üzerinde katılımcının iştirakiyle gerçekleşen Dostluk Konferansı, Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in açılış konuşmasıyla başladı.

Jinping konuşmasında, sürdürülebilir ve istikrarlı uluslararası ilişkiler kurulabilmesi ve bu sayede dünya barışı ve kalkınmasının güçlendirilmesinde, halklar arasındaki dostluk ilişkilerinin önemini vurguladı. Çin'in çeşitli alanlardaki başarılarının diğer ülke halklarının desteği olmaksızın gerçekleşemeyeceğine de değinen Jinping, "Çin'e önemli katkılarınız ve Çin halkıyla kurduğunuz içten dostluk asla unutulmayacaktır." dedi.

Türkiye'deki görev süresini tamamlayan Çin Halk Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçisi Liu Shaobin, ilk resmi veda ziyaretini, Yönetim Kurulu Başkanımız Mehmet Şükrü Koçoğlu'na yaptı.

1 Ekim Çin Milli Günü

Eylül-Aralık 2024 döneminde Türkiye-Çin Halk Cumhuriyeti Dostluk Derneği, Çin'den ülkemizi ziyarete gelen Şensi Eyaleti üst düzey yetkililerinden oluşan delegasyonu ağırladı, Ankara Kültür Yolu Festivali ve 1 Ekim Çin Milli Günü kutlamalarında sahne almak üzere ülkemize gelen Çin Oryantal Dans Topluluğu'nu konuk etti.

Büyükelçi İçin Bir Veda Yemeği

11 Aralık tarihinde de Yönetim Kurulu Başkanımız Sayın Koçoğlu, Büyükelçi için bir veda yemeği daveti verdi. Büyükelçi Shaobin'in eşiyle birlikte katıldığı davete, Çin Halk Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı Meifen Zhou, Ekonomi ve Ticaret Elçi Müsteşarı Liu Yuhua ve Basın ve Halkla İlişkiler Müsteşarı Wei Sun da iştirak etti.

Anadolu'nun Yağmalanan Hazineleeri

Kapak

Anadolu, sayısız kültürün ve medeniyetin beşiği... İnsanlık tarihinin en özel yapılarının, eserlerinin üretildiği eşsiz bir coğrafya. Maalesef bu eşsizlik, dünyanın her yerinden pek çok kişinin, kurumun ilgisini çekmiş hatta ağızını sulandırmış! Eşsiz bir esere sahip olma duygusu, Anadolu'nun pek çok eserinin çalınmasına ya da kaçırılmasına neden olmuş.

Medeniyetler, tarihten gelen kültürlerine ve kültür miraslarına sahip çıktıkları müddetçe var olmuş, yer-yüzünün ortak kültür mirasına ilave ettikleri ve onları korudukları sürece sürdürülebilir olmuşlardır. Dünyanın her köşesinden milyonlarca insan, durmadan kendi geçmişini aramak, bulmak, görmek ve öğrenmek için çok şeyler feda ederek dolaşmaktadırlar.

Bir ulusa ait kültür varlıkları, sadece o ulusun ilgi alanı içinde kalmıyor. Bu ilgi alanı genişleyip uluslararası kaynakları da faaliyete geçiriyor ve kültür varlıklarının korunması konusunda büyük kampanyalar yürütüldüğü gibi, pek çok kültür varlığı da yasadışı yollarla el değiştireyor.

Kanayan Yara: Eski Eser Ticareti

Yurt dışındaki müzelerin envanterleri incelendiğinde ciddi miktarda Anadolu kaynaklı eser olduğu görülüyor. Bunun çeşitli nedenleri var. Öncelikle, Cumhuriyet'in ilk yılları da dahil olmak üzere, dikkate değer kültür politikalarının olmayışı ve eski eserlerin birer ticari emtia olarak görülmesi, dolayısıyla eski eser kaçakçılığının ya da kaçak kazıların önüne geçilemeyişi. Bir diğer önemli etmen ise Türkiye'de müzeciliğin geç gelişmiş olması. Hal böyle olunca Anadolu yağmalanmış bir açık hava müzesine dönüşmüş.

Kültür ve Turizm Bakanlığı son yıllarda yurt dışına çıkarılan eserlerin geri alınması için çaba gösterse de bu çabaların giden eserlerin geri getirilmesi için yeterli olduğunu söylemek güç.

Bilinen bir gerçek var; o da bugün dünya çapında öne çıkmış müzelerin baş eserlerinin büyük bölümün Anadolu'dan götürülen eserler olduğudur. Örneğin, Nereidler Anıtı (British Museum), Pergamon Sunağı (Pergamon Müzesi) ya da Troya Büyük Diadem (Puşkin Müzesi).

Anadolu'dan götürülen ve öne çıkan eserlerin bir kısmına göz atalım.

Knidos Aslanı (British Museum)

Bu devasa mermer aslan, Türkiye'nin güneybatı kıyısındaki antik şehir Knidos'taki (bugünkü Datça yakınlarında) bir mezarlık alanında bulundu. Mermerin kendisi Ege Denizi'nden Atina yakınlarındaki Penteli Dağı'ndan getirilmiş. Aslanın alt çenesi ve ön pençeleri eksik. Gözleri bir zamanlar muhtemelen metal ya da camla doldurulmuştu.

Hangi döneme dayandığı kesin olarak bilinmemekle beraber, M.Ö 2. yüzyılda yapıldığı düşünülüyor. 1858 yılında Knidos antik kentini kazın Charles Thomas Newton'a yardım eden İngiliz arkeolog Richard Poppell Pullan tarafından keşfedildi. Knidos Aslanı'nın yanı sıra, bu kazılar sırasında bulunan değerli eserlerin çoğu Londra'daki British Museum'a götürüldü.

Nereidler Anıtı (British Museum)

Günümüz Kaş sınırlarındaki Ksanthos Antik Kenti'nde ortaya çıkarılan muhteşem Nereidler Anıtı antik dönemde Likya'nın başkentliğini yapan Ksanthos'ta bulunan en büyük ve türünün Anadolu'daki ilk örneği olan tapınak planlı anıt mezardır. 1840 yılında Charles Fellows tarafından keşfedildikten sonra neredeyse tamamı sökülerek gemiyle Londra'ya taşındı. Bugün ise rekonstrüksiyonu, British Museum'un en önemli eserleri arasında.

Zeus Sunağı ya da Pergamon Sunağı (Pergamon Müzesi)

Büyüklüğü ile bir tapınağa benzer, öyle ki Athena Tapınağı, Zeus Sunağının iç avlusuna sığacak boyutlarda. 10 metre yüksekliğindeki mermer yapı, 35 metre genişliğinde ve 33 metre derinliğinde. Yapının inşasına, M.Ö. 180 yıllarında Pergamon Kralı II. Eumenes'in Galatları Magnesia'da kesin bir şekilde mağlup etmesinden sonra başladığı düşünülüyor. Tanrılar ve Devler (Gigantlar) arasındaki savaşı anlatan büyük frizdeki kabartmalar, Helenistik dönemin en önemli plastik eserleri arasında. Sunağın avlusunda Attalos Hanedanı'nın kahramanlığa dayalı mitolojik kökenini anlatan Telephos Frizi yer alıyor. 1870'li yıllarda Alman mühendis Carl Humann tarafından, o zamanın Prusyası'na kaçırıldı. Bugün, Berlin'deki Pergamon (Bergama) Müzesi'nde sergileniyor.

Halikarnassos'tan Mozaik (British Museum)

Geç Roma dönemine ait bu taş mozaikte, siyah bir çerçeve içerisindeki defne çelenginin merkezinde, Grekçe **Sağlık, Yaşam, Sevinç, Barış, Neşe ve Umut** sözcükleri yazılı. 1,14 m x 1,14 m boyutlarındaki eser, M.S. 4. yüzyıla tarihleniyor. Bodrum'da yer alan Halikarnassos antik kentinde bulunan eser, günümüzde ise British Museum koleksiyonuna ait.

Troya'dan Büyük Diadem (Puşkin Müzesi)

Troya'nın II. katmanında bulunan ve antik mücevher sanatının eşsiz bir örneği olan büyük diadem, yaklaşık olarak M.Ö. 2400-2200 aralığına tarihleniyor. Heinrich Schliemann'ın bulduğu ve sonrasında Atina'ya kaçırdığı buluntu grubuna ait. Günümüzde Puşkin Müzesi'nde bulunuyor.

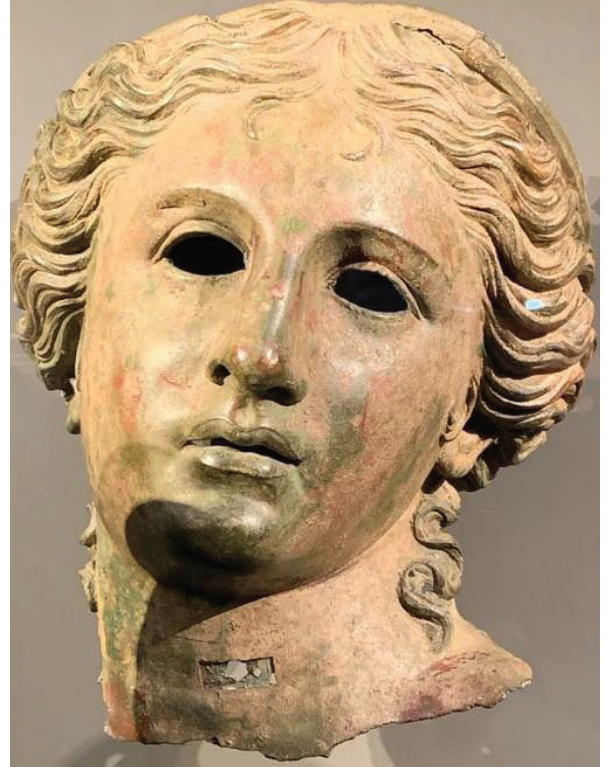
Miletos Antik Kenti'nden Güney Agora Kapısı (Pergamon Müzesi)

Neredeyse 29 metre genişliğinde ve 17 metre yüksekliğinde olan yapıdaki orijinal mermer parçaların oranının yüzde 60'ın üzerinde olduğu tahmin ediliyor. İki katlı kapı M.S. 2. yüzyılın başlarında zengin ticaret kenti Miletos'un merkezinde, iki büyük meydan olan Agora ve Güney Pazarı arasındaki görkemli bir geçit olarak inşa edildi.

1899 yılında Alman arkeologlar tarafından antik kentte başlatılan kazılarda ortaya çıkartılan kapı, 1907 yılında Almanya'ya taşındı. Toplamda 750 ton ağırlığa sahip olan kapı şu anda Berlin Pergamon Müzesi'nde sergileniyor.

Satala Antik Kenti'nde Bulunan Bronz Aphrodite Büstü (British Museum)

1872 yılında Gümüşhane'deki Satala Antik Kenti arazisinde kazı yapan bir adam bronz bir objeye denk geldi. Bulunan bronz Aphrodite büstü daha sonra İstanbul'a ve İtalya'ya yolculuk etti. İtalya'da Alessandro Castellani isimli şahıs ise en sonunda eseri British Museum'a sattı. Bronz heykelin bütünüyle çıkarıldığı söylentileri olsa da gövdesi hiçbir zaman bulunamadı. Bronz büstün üstünde çapa izi bulunmakta fakat suratı oldukça sağlam. Gözlerinin değerli taşlarla ya da cam macunu ile doldurulduğu düşünülüyor. Eser, M.Ö. 1. yüzyıla tarihlendiriliyor.

İhtiyar Balıkçı Heykeli (Pergamon Müzesi)

Aydın Aphrodisias Antik Kenti'nde yer alan Tiberius Portikosu'ndaki havuzda, mermer bir heykelin baş kısmı bulundu. Prof. Dr. Kenan Erim, bu baş kısmının Berlin'deki Eski Müze'de sergilenen Roma dönemine ait "İhtiyar Balıkçı" isimli heykelle ait olduğunu belirledi. Heykelin gövde kısmı, antik kentte 1904 yılında bulunduktan sonra, Fransız arkeolog Paul Gaudin tarafından yurtdışına kaçırılmıştı. Bunun üzerine, baş ve kol kısmı Geyre'deki Aphrodisias Müzesi'nde bulunan eserin orijinal gövdesinin Türkiye'ye iadesi için girişimler yapıldı ve bu talep yıllardır sürüyor.

Antakya'da Bulunan Üç Güzeller Mozaïği (Louvre Müzesi)

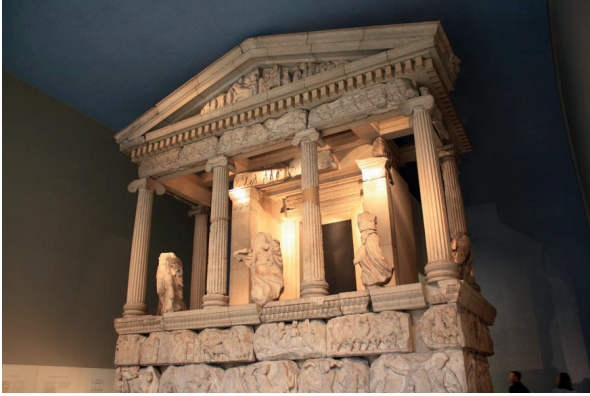
Paris, Hermes adına altın elmayı üç tanrıça arasından en güzeline götürmelidir; Athena, Hera veya Aphrodite. Paris, Aphrodite'i seçer. M.S. 115-150 aralığına tarihlenen bu mozaik, İmparator Augustus döneminde bir evin yemek odasını (triclinium) süslüyordu. Konunun incelikle işlenmiş olması, bu temanın muhtemelen bir duvar resminden esinlendiğini gösteriyor. Günümüzde Louvre Müzesi'nde sergileniyor.

Antakya'da Bulunan Mevsimler Mozaïği (Louvre Müzesi)

Mevsimlerin ve av sahnelerinin betimlendiği bu mozaik, MS 325 civarına tarihleniyor. Antakya Harbiye (Daphne) bölgesinde bulunan eser, günümüzde Louvre Müzesi'nde sergileniyor.

Halikarnassos Mozolesi Kalıntıları (British Museum)

Karya Kralı Mausolos için yaptırılmış ve aynı zamanda Antik Dünyanın Yedi Harikası'ndan biri olarak kabul edilen bu anıt mezar, Yunan ve Mısır sanatının sentezlendiği farklı mimarisi ile o kadar etkileyiciydi ki, "mozole" kelimesi artık birçok anıtsal mezar için kullanılıyor.15. yüzyılda depremle yıkıldığı ve ardından Saint-Jean şövalyeleri tarafından Bodrum Kalesi'nin yapımında taş ocağı olarak kullanıldığı için günümüze ulaşabilmiş az kalıntısı, Bodrum'da açık hava müzesi olarak sergileniyor.

Zamanında mozoleyi süsleyen Mausolos ve Artemisia'nın heykelleri, mermer kabartma levhalar ve piramit çatıyı taşıyan mermerden dört atlı arabanın parçaları ise 1857'de arkeolog Charles Thomas Newton tarafından İngiltere'ye götürüldü ve şimdi British Museum koleksiyonları arasında.

Halikarnas Balıkçısı'nın British Museum'dan Aldığı Cevap

Halikarnas Balıkçısı", Cevat Şakir Kabaağaçlı manevi oğlu Prof. Dr. Şadan Gökovalı'ya anlatıyor:

Dünya tansığı (harikası) Bodrum Mozolesi'nin kalabilen parçalarını da İngilizler British Museum'a kaçırdılar. Bir gün dayanamayıp bu Britanya Müzesi'ne telgraf çektim. Dedim ki "Bu harika yapı Londra'nın sisli havaları için değil Karya'nın duru mavi gökleri için yaratılmıştır. Sizden insanlık adına rica ediyorum. O eseri asıl yerine geri gönderin..."

Aldığım yanıt çoğu kişiye biliniyor: "...dileğinizi bir anlamda yerine getirmiş olmak için müzenin Mozole salonunun duvarlarını maviye boyadık!"

Bir ulusa ait kültür varlıkları, sadece o ulusun ilgi alanı içinde kalmıyor. Bu ilgi alanı genişleyip uluslararası kaynakları da harekete geçiriyor. Kültür varlıklarının korunmasına yönelik büyük kampanyalar yapılmasına rağmen pek çok kültür varlığı illegal yollarla el değiştiriyor.

Herakles ve Dionysos'un İçki Yarışması Sahnesini Betimleyen Mozaik (Worcester Sanat Müzesi / ABD)

M.S. 2. yüzyıl tarihli bu mozaik, Antakya'da Roma döneminden kalma zarif bir villanın yemek odasının (triclinium) zeminini süsleyen beş taban mozaiklerinden biriydi. Uygun bir şekilde, şarap tanrısı Dionysos'un merkezde uzandığı efsanevi bir sempozyum veya içme yarışmasını tasvir ediyor. Günümüzde ABD'deki Worcester Sanat Müzesi'nde sergileniyor.

Pergamon Antik Kenti'nden Athena Tapınağı Propylonu (Pergamon Müzesi)

Kentin koruyucusu sayılan strateji, sanat ve savaş tanrıçası Athena adına yapılan Athena Tapınağı, Pergamon Akropol'ünün en önemli yapılarından biriydi. Arkaik dönem Anadolu mimarisinin ilk ve tek Dor tapınağı olan yapı, M.Ö. 6. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildi. Athena Tapınağı'nın birçok parçası Berlin'deki Pergamon Müzesi'ne götürülerek aslına uygun biçimde orada yeniden kurularken, Pergamon'da ise yalnızca temelleri kaldı.

Dünyanın her köşesinden milyonlarca insan durmadan, kendi geçmişini aramak, bulmak, görmek ve öğrenmek için çok şeyler feda ederik dolaşıyor. Merak ve orijinal olana ulaşma arzusu aynı zamanda ciddi gayri meşru bir pazarın oluşmasına neden oluyor.

Perge Antik Kenti'nden Tykhe Heykeli (Belçika Brüksel Kraliyet Sanat Müzesi)

Perge'de bulunan bir yazıtta, kentin soylu ailelerinden Titus Phlavius Clemens Pelopidianos'un adı geçiyordu. Araştırmacılar daha sonra bu adın, Belçika'da sergilenen Tykhe heykelinin kaidesinde de "T(itus) Fl(avius) Clemens Pelopidianus" şeklinde yer aldığını, böylelikle heykelin Perge antik kentinden olduğunu belirlediler. Eserin iadesi için günümüzde sergilendiği Belçika Brüksel Kraliyet Sanat Müzesi ile iletişim başlatılmış olsa da henüz bir sonuca bağlanmadı.

Smyrna'dan Dionysos Başı (Hollanda Ulusal Arkeoloji Müzesi)

Dionysos'u betimleyen bu mermer baş, Smyrna Antik Kenti'nde (günümüzde İzmir) bulundu ve yaklaşık olarak M.S. 100-125 aralığına tarihleniyor. Genç, sakalsız bir tanrı olarak tasvir edilen Dionysos'a ait mermer baş, muhtemelen Teos tapınağındaki Dionysos heykeline aitti. 1732'de Hollanda konsolosu tarafından Smyrna'dan Amsterdam'a gönderildi ve günümüzde Hollanda'daki Ulusal Arkeoloji Müzesi'nde sergileniyor.

Bir imparatorluğun çöküşü ve vatanın dört bir yandan işgalinin sonucunda bir milletin varlığını korumak için çare arayışını kongreler... Hepsi aynı reçeteyi öngörmese de, Trakya ve Anadolu'da yerel halk, 'kurtuluş' için mücadele yöntemleri arıyorlardı ve o zorlu koşullarda, 17 ayda tam 31 kongre düzenlendi.

İşte Milli Mücadele döneminde, çok önemli yere sahip olan Kongreler Dönemi'nin anatomisi...

Mondros Ateşkes Anlaşması sonrası... Devlet teslim olmuş durumda... Vatan toprakları, İngiltere, Fransa ve İtalya tarafından işgal edilmiş... Halk çaresiz... Gelen haberler, işgalin bununla kalmayacağını, Yunanistan, Ermenistan ve Gürcistan'a da toprak verileceği yönünde...

Sahipsiz kaldığını anlayan ve geleceğini 'karanlık' olduğunu gören Anadolu'daki yöre ve bölge halkları, örgütlenmeye başladılar... Amaçları, bu kötü gidişe dur diyecek kararlar almak ve uygulamaktı... İşte Milli Mücadele'nin önemli yapı taşlarından olan kongreler, bu amaçla toplandı ancak her kongrenin "kurtuluş reçetesi" birbirinden farklılık gösteriyordu.

Atatürk Nutuk'ta, Mondros sonrasında düşünülen kurtuluş çarelerini açıklarken, birincisinin İngiliz himayesi istemek, ikincisinin Amerikan mandası istemek, üçüncüsünün de bölgesel kurtuluş çarelerine başvurmak olarak sıralar ve bu üçüncüsü ile ilgili şöyle tespitite bulunur:

"... Bazı bölgeler kendilerinin Osmanlı devletinden koparılacağı görüşüne karşı ondan ayrılmama tedbirlerine başvuruyordu. Bazı bölgeler de Osmanlı devletinin ortadan kaldırılacağını ve Osmanlı ülkesinin taksim edileceğini bir oldu bitti kabul ederek, kendi başlarını kurtarmaya çalışıyordu. Ben bu kararların hiç birisinde isabet görmedim. Çünkü bu kararların dayandığı bütün deliller ve mantıkları çürüktü, temelsizdi... O tarihte, Osmanlı devletinin temelleri çökmüş, ömrü tamamlanmıştı. Osmanlı memleketleri tamamen parçalanmıştı. Ortada bir avuç Türk'ün barındığı bir ata yurdu kalmıştı. Son mesele bunun da taksimini sağlamaya çalışmaktan ibaretti. Osmanlı devleti, onun bağımsızlığı, padişah, halife, hükümet, bunların hepsi anlamı kalmamış bir takım boş sözlerden ibaretti."

İşte Nutuk'ta bahsedilen eğilimlerle, Trakya ve Anadolu'da 31 kongre düzenlendi. Millî Mücadele döneminde, Mondros Mütarekesi'nin imzalandığı 30 Ekim 1918 tarihinden Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin toplandığı 23 Nisan 1920 tarihine kadar geçen 17 aylık zaman kesitine "Kongreler Dönemi" deniliyor.

Gerçek Kurtuluş: Millî Mücadele

Atatürk, bölgesel kurtuluş çarelerine yönelen eğilimler için "Dayanakları çürüktü, sonuca erişmeleri mümkün değildi" derken, Osmanlı devletinden ayrılmama amacı güden kongrelere atıfta bulunuyor ve Osmanlı devletinin çöktüğünü, ömrünü tamamladığını, padişahın ve hükümetinin yönetme gücünün bittiğini, bunların anlamı kalmamış içi boş sözler olduğunu belirtiyordu. Osmanlı devletinin ortadan kaldırılacağını ve ülkesinin de paylaşılacağını "oldu bitti" olarak görerek kendi başlarını kurtarma yolunu tutan kongreler için ise "çürük, temelsiz" sözcüklerini kullanıyordu.

Atatürk gerçek kurtuluşu, Trakya ve Anadolu'daki kurtuluş mücadelesi yapma amaçlı kurulmuş tüm derneklerin bir çatı altında toplanması ile verilecek bir Millî Mücadele ile olabileceğini görmüş, Sivas Kongresi'ni bu amaçla düzenlemişti.

19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışının öncesinde Anadolu'nun birçok yerinde işgalcilere karşı silahlı mücadele başlamış, bu silahlı mücadeleyi kurma ve yönetme amaçlı kongreler yapılmıştı. Ancak bunlar, yöreyi veya bölgeyi kurtarma amaçlı idi. Türkiye'yi bir bütün halinde kurtarma amaçlı bir düşünce ve hareket yoktu. Böyle olmayınca da her bölgenin işgalcilerin gücü karşısında kendini kurtarma gücüne erişmesi ve bölgesini işgalden kurtarması olanaksızdı.

Onurlu Bir Kurtuluş

Örneğin; Batı Anadolu'da 90 bin mevcutlu Yunan işgal ordusu vardı. İşgale karşı direnişi hazırlamak ve yönetmek için burada 23 Nisan 1920'ye kadar 13 kongre düzenlenmişti. Kongrelerle, Batı Anadolu'da Yunan ordusu karşısında kurulan cepheler desteklenmiş, ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmış, Kuvâ-yi Milliye olanaklar ölçüsünde güçlendirilmişti.

Ancak Kuvâ-yi Milliye, en güçlü zamanında 12 bin silahlı gönüllü mevcuduna erişebilmişti. Düzenli ordu olanaklarına sahip olmayan bu mevcutla, 90 bin kişilik düzenli ordunun denize dökülmesi düşünülemezdi. Kurtuluş bölgesel mücadelelerle değil, ulusal bir mücadele ile gerçekleştirilebilirdi. İşte büyük bir deha olan Atatürk, bunu gerçekleştirmeyi başardı, bölgesel mücadeleleri, ulusal mücadeleye dönüştürdü ve Türk Milleti'ne onurlu bir kurtuluşu armağan etti.

• Elviye-i Selase Kongreleri

Üç liva (Kars, Ardahan, Batum) bölgesinde ve özellikle Kars, Ardahan ve Oltu yörelerinde oluşan bu grup, Kars İslam Şurası (5 Kasım 1918) ile hayat bulmuş, Ardahan ve Kars kongrelerinden sonra Cenub-i Garbi Kafkas Hükümet-i Muvakkatesi'ne dönüştü. Bir süre sonra bağımsızlık ve cumhuriyet ilan eden bu yönetim, İngiliz işgaline yıkılmış (12 Nisan 1919), ama bundan sonra da işgale uğramayan topraklarda yerel "şura hükümetleri" görüldü. Bunların en önemlisi Oltu İslam Şurası Hükümeti, varlığını uzun süre devam ettirdi ve sonunda kendi iradesiyle TBMM yönetimi altına girdi. (17 Mayıs 1920).

• Trakya Kongreleri

Bu küme, Batı Trakya (bugünkü Yunanistan Trakyası) ile Doğu Trakya (bugünkü Türkiye Trakyası) olmak üzere iki kesimden oluşuyordu. Her iki yörede de önemli kongre ve iktidarlaşma olayları yaşandı. Hatta Batı Trakya'da açıkça "hükümetleşme"ye gidildi. Trakya Kongreler Sistemi'nin başlangıç tarihi, Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi'nin kuruluşudur (7 Kasım 1918). Bu tarih, Kars İslam Şurası'ndan iki gün sonrası demektir ki, sınır bölgelerdeki örgütlenmenin Mondros Mütarekesi'nden (30 Ekim 1918) hemen sonra başladığını göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Bu kongre sistemi Birinci Edirne (16 Ekim 1919), İkinci Edirne (15 Ocak 1920) ve Lüleburgaz (31 Mart-2 Nisan 1920) kongrelerinden geçtikten sonra, Üçüncü (Büyük) Edirne Kongresi ile (9-14 Mayıs 1920) son buldu.

• Doğu ve Kuzeydoğu Anadolu Kongreleri

Buradaki oluşum, iki vilayet kongresiyle başlar. Bunlardan birincisi Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti'nin Trabzon Vilayet Kongresi'dir ki, Birinci Trabzon Kongresi adıyla da anılır (23 Şubat 1919). Bunu İkinci Trabzon Kongresi izledi (22 Mayıs 1919), Altı Doğu ili (Vilayat-ı Sitte) ile birlikte çalışmak üzere bir Doğu Anadolu Kongresi toplanması fikri burada karara bağlandı. Bu grubun ikinci ayağı olan Erzurum Vilayeti, Vilayât-ı Şarkıyye Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti'nin Erzurum Vilayet Kongresi ile ilk çıkışını yaptı. (17-21 Haziran 1919). Bu iki vilayet, örgütleri karşılıklı haberleşmelerle bölgesel ölçekli Erzurum Kongresi'ni düzenlediler. (23 Temmuz – 7 Ağustos 1919). Doğu ve Kuzeydoğu Anadolu Kongre Sistemi, Sivas Kongresi ile (4-12 Eylül 1919) son buldu.

• Batı Anadolu Kongreleri

Bu grup da genişletilmiş bir dernek kongresinden doğdu. İzmir Müdafaa-i Hukuk-ı Osmaniye Cemiyeti'nin Büyük Kongresi bütün batı illeri delegelerini kapsar biçimde toplandı ve İzmir Büyük Kongresi olarak kabul gördü (17-19 Mart 1919). Batı Anadolu Bölgesinde bundan sonra daha dar kapsamlı kongre hareketleri oldu. Kuzeybatıda Balıkesir Kongreleri, güneyde Nazilli ve 'Sivas İçin Muğla Kongresi' başta olmak üzere Menteşe sancağı kongreleri bunlara örnek olarak gösterilebilir. Alaşehir Kongresi (16-25 Ağustos 1919), bütün Batı Anadolu'yu yeniden kucaklayan bir örgütlenme oldu. Bu bakımdan da başlangıçtaki İzmir Büyük Kongresi'ni andırır. Batı Anadolu Kongre Sistemi, TBMM'nin açılmasından sonra bile sürdü ama bunlara artık bir son vermek isteyen TBMM yönetiminin üç ay kadar sonra düzenlediği Afyonkarahisar Kongresi ile (2 Ağustos 1920) sona erdi.

Mondros Ateşkes Antlaşması (30 Ekim 1918)

Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasından Limni Adası'nın Mondros Limanı'nda imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması, iki taraf arasındaki savaşı sona erdirdi. Mondros Ateşkes Antlaşması; içerdiği hükümler itibariyle bir ateşksten daha fazlasıydı. İtilaf Devletleri tarafından İstanbul Hükümetine imza ettirilen antlaşmanın özellikle 7. ve 24. Maddeleri Osmanlı Devleti'nin siyasi egemenliğine gölge düşürür durumdaydı. Antlaşmanın 7. Maddesine göre, İtilaf Devletleri kendi güvenliklerini tehlikede gördükleri herhangi bir noktayı işgal edebileceklerdi. Yine antlaşmanın 24. Maddesine göre İtilaf Devletleri Anadolu'nun doğusundaki altı ilde bir karışıklık çıkarsa işgal edeceklerdi. Bu iki madde Anadolu'da ve Osmanlı coğrafyasında yapılmak istenileni açıkça ortaya koyuyordu. İtilaf Devletleri, artık istedikleri yeri bir bahane ile işgal edebilirlerdi.

İtilaf Devletleri, Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imza edilmesinden bir hafta sonra İstanbul'u işgal ettiler. Bu işgalin ardından İngiltere Musul ve çevresini, Fransa Suriye'yi, İtalya ise Anadolu'nun güney sahillerine asker çıkardı. İzmir başta olmak üzere Batı Anadolu, Rumeli ve Doğu Karadeniz'de Rumlar örgütlenmeye ve çeteler kurup Türklere saldırmaya başladılar. Diğer taraftan Doğu Anadolu'da Erzurum, Van, Bitlis gibi şehirlerle Adana, Maraş, Antep ve Urfa'da Ermeniler örgütlenmeye ve çeteler kurmaya başladılar.

İtilaf Devletleri, zaman ilerledikçe işgal sahalarını genişlettiler. Bu süreçte önemli maden yataklarının olduğu bölgeler, stratejik değeri olan noktalar birer birer işgal edildi. Bir süre sonra da, Maraş, Antep ve Urfa, İngilizler tarafından işgal edilen iller arasına girdi.

**Millî Mücadele döneminde,
Mondros Mütarekesi'nin
imzalandığı 30 Ekim 1918
tarihinden Türkiye Büyük Millet
Meclisi'nin toplandığı 23 Nisan 1920
tarihine kadar geçen 17 aylık zaman
kesitine "Kongreler Dönemi" olarak
anılıyor.**

Milli Mücadele Döneminde Düzenlenen Kongreler

Kongre Adı	Tarihi
1. Kars İslam Şûrası	5 Kasım 1918
2. Birinci Kars Kongresi	14 Kasım 1918
3. Kars İslam Şûrası Büyük Kongresi	30 Kasım 2 Aralık 1918
4. Birinci Ardahan Kongresi	3-5 Ocak 1919
5. İkinci Ardahan Kongresi	7-9 Ocak 1919
6. Büyük Kars Kongresi	17-18 Ocak 1919
7. Birinci Trabzon Kongresi	23 Şubat 1919
8. İzmir Büyük Kongresi	17-19 Mart 1919
9. İkinci Trabzon Kongresi	22 Mayıs 1919
10. Erzurum İl Kongresi	17-21 Haziran 1919
11. Birinci Balıkesir Kongresi	27 Haziran 12 Temmuz 1919
12. Erzurum Kongresi	23 Temmuz 7 Ağustos 1919
13. İkinci Balıkesir Kongresi	26-30 Temmuz 1919
14. Birinci Nazilli Kongresi	6-8 Ağustos 1919
15. Alaşehir Kongresi	16-25 Ağustos 1919
16. Muğla Kongresi	18 Ağustos 1919
17. Sivas Kongresi	4-12 Eylül 1919
18. Üçüncü Balıkesir Kongresi	16-27 Eylül 1919
19. İkinci Nazilli Kongresi	19-23 Eylül 1919
20. Üçüncü Nazilli Kongresi	6 Ekim 1919
21. Birinci Edirne Kongresi	16 Ekim 1919
22. Sivas İçin Muğla Kongresi	20-31 Ekim 1919
23. Dördüncü Balıkesir Kongresi	19-29 Kasım 1919
24. İkinci Edirne Kongresi	15 Ocak 1920
25. Oltu İslam Terakki Fırkası Kongresi	21 Şubat 1920
26. Beşinci Balıkesir Kongresi	10-23 Mart 1920
27. Lüleburgaz Kongresi	31 Mart-2 Nisan 1920
28. Üçüncü (Büyük) Edirne Kongresi	9-13 Mayıs 1920
29. Afyon Kongresi	2 Ağustos 1920
30. Birinci Pozantı Kongresi	5 Ağustos 1920
31. İkinci Pozantı Kongresi	8 Ekim 1920

Hacı Bektaş-ı Veli'nin Günümüz İnsanına Öğütleri

MÜJDAT KAYAYERLİ
21. dönem Afyon Milletvekili

TÜTAV Yazarları

Bektaşî geleneğinin en önemli merkezi, güneşin yükseldiği yer olan Horasan'dır. O zamanın en önemli lideri ise, döneminde herkes tarafından takdir edilen, efsane kahraman Ebu Müslim Horasani'dir. Tasavvuftaki önderi ise Hacı Ahmet Yesevi'dir.

Hacı Bektaş-ı Veli'ye bağlı olanlara 'Bektaşî' denir. Bektaşilik, tasavvufa dayanan bir Türk tarikatıdır ve süfliliğe benzemez. İki kola ayrılır: Çelebilere "Bel Oğlu", Babalara "Yol Oğlu" denir. Bektaşilikte makam sırası, Dede Baba, Halife, Evlenmemiş Derviş ve Baba'dır... Baba, dergâh yöneticisidir. Derviş, liyakatli mürittir. Muhip, Bektaşî üyesidir ve Bektaşîliğe sempati duyan aşiktir.

Hacı Bektaşî Veli, Ahmet Yesevi'nin halifesi, Lokman Parende'nin talebesidir. Anadolu'nun Türkleştirilmesi ve İslamlaştırılması için Türkistan illerinden vazifeli olarak gönderilmiştir. Asıl adı Muhammed Bektaşî'dir. Bektaşî'nin kelime anlamı, eş, benzer, muadil demektir. Her isteyen kişi, kökten bitme, daldan yetme şeklinde açıklanarak bir Baba'dan nasip alarak Bektaşî olabilir. "Hakk- Muhammed-Ali" Üçler olarak adlandırılır. Üçler, aynı zamanda "Eline, Diline, Beline Sahip Ol" ve "Allah-Evren-İnsan" algısıdır.

"Eline sahip çık" derken, iline, devletine sahip çık diyen Hacı Bektaş-ı Veli, "Beline sahip çık" derken, kutusal olan vatan toprağına sahip çıkmamızı, toprağı işle-memizi, işimizi, toprağımızı boş bırakmamamızı, tarım yaparak üretime katkı vermemizi, "Dilimize sahip çık" demekle de konuştuğumuz dil Türkçe dilimize sahip çıkmamız gerektiğine işaret etmiştir.

Bektaşilikte Turna Kuşu, Güvercin, Aslan, Geyik ve Arı'nın önemli yeri vardır. Şekil değiştirme, don değiştirme, donuna girme ifadeleri ile açıklanır. Bektaşilikte ölüm, Hakk'a yürüme, gerçeğe kavuşmaktır, ölen tendir, can değildir.

Pir Dede, Keyifli Baba, Horoz Dede, Abdal Musa, Avşar Dede, Akyazılı Baba, Kudümlü Baba Sultan, Sarı Saltuk buldukları yerlerde halkı etkileyerek Anadolu'nun Türkleşmesini sağlamışlardır. İçlerinden "Bu alem dedikleri el ayakla baş değil, Adem manaya derler, suret ile kaş değil." diyen, Türk dilini yıllardır yaşatan üstat Türk Şairi Yunus Emre yetişmiştir.

Bektaşilik, Türkçeyi ibadet dili olarak kullanmış, Türkçe şiir geleneğini günümüze kadar sürdürmüştür. Hacı Bektaş-ı felsefesinde Allah korkusu, din korkusu, cennet cehennem korkusu yerine, "Allah Sevgisi" ve "İnsan Sevgisi" vardır. Kalplerin temiz olması, her şeyin insan için olması, insancılık ve hoşgörü önemlidir.

Toplumsal eşitlik, paylaşım ve dayanışma, toplumsal uzlaşma, kin, zulüm ve nefretten, şiddetten uzaklaşma esastır.

“Gelin Canlar Bir Olalım İri Olalım, Diri Olalım” çağrısı günümüz sorunlarında çözümün temelini teşkil eder. Büyük hata ve kusur işleyenler, tümüyle dışlanır, hatta toplumdan izole edilirler. İbadetlerde cinsiyet, yani kadın erkek ayrımı yoktur. Tüm katılanlar eşittir. Sadece Can, Canlar, Eren ve Erenler vardır. “Adalet her işte, Hakk’ı bilmektir.” Evren; Allah’ın bir görüntüsü, Allah ise, Evrenin özü, gerçeğidir. Hak’tan alıp, halka vermek, paylaşmayı bilmek önemlidir.

Üç dost vardır: **Evde kalan mal, yolda kalan akraba ve tanıdıklar, benimle, bizimle gelen: İYİLİKLERİMİZDİR.** Savaş yerine barışı, düşmanlık yerine dostluğu, kin yerine sevgiyi ve hoşgörüyü benimseyen hümanist bir anlayıştır, Bektaşilik... Bektaşî, gönül ve dünya insanıdır, her şeyi geniş açıdan görmek ister, yaşamayı sever, dünya nimetleri yasak meyve değildir, mutluluğu ölümden aramaz, kendinde varsa dağıtır, yoksa şükreder. Bektaşilik, ilim, irfan ve insanlık sevgisi üzerine kurulmuştur. İyi, kâmil insan isen, hakkı hukuku biliyorsan, Tanrı da seni sevgili kulu olarak görüyor ise, hiçbir şartı getirmesen de yerin Tanrı’nın yanındır.

O, insanın alını açık ve cesur olarak dolaşması için, her şeyden önce adaletli olması gerektiğini savunan büyük bir düşünce adamıdır. İnsanlara eşit davranmanın önemli olduğunu dile getirir, eşitlikçi, paylaşımcı, çalışkan, zamanını iyi değerlendirmesi gereken bir toplum modeli ortaya koyar. Adaletin olmadığı bir toplumda, birlik ve beraberliğin olmayacağını, adaletin toplumda denge unsuru olduğunu, Ahmet Yesevi gibi “**Devletin Dininin Adalet olduğunu**” farkındadır. O, her ortamda “**iyiliği emredip, kötülüklerden sakınmanın**” şart olduğuna inanan bir toplum önderidir. “**İslamın temeli güzel ahlâk, ahlâkın özü bilgi, bilginin özü akıldır**” diyen Hacı Bektaş-ı Veli, barışa, dostluğa, kardeşliğe çağrı yaparak, Anadolu’yu barış ve huzur içinde yaşayan bir coğrafya haline getirmiştir. Onda tüm insanlığa karşı bir sevgi ve müsamaha, hoşgörü vardır. Hiç kimseyi kendinden küçük görmemeyi, güzel ahlaklı, hoşgörülü olmayı, bütün dünya insanlarını evrensel dostluk ve kardeşlik potasında birleştirmeyi, hiçbir din ve milleti ayıplamayıp, hor görmemeyi öğütler.

Onun ilkelerinden biri de “**Herkesle dost olmak ve kimseye kin tutmamak**”tır.

Pir Hünkâr Hacı Bektaş Veli, alim ve İslam filozofu olarak Alevi ve Bektaşiliğin fikir ve isim babasıdır.

Bektaşiliğin Merkezi Anadolu’dur, Türkiye’dir.

Türkmenler arasında aydınlatma faaliyetleri yaparak, onlardan canlı, dinamik bir toplum inşa etmeye çalışan Hacı Bektaş-ı Veli, kendisi de bir Türkmen olduğu, Türk Töresinin, örf ve adetlerin içinde büyüdüğü için, aileden devlete, insan ilişkilerinden toplum düzenine kadar sosyal hayata düzenli yön veren büyük bir Türk Mutasavvıfıdır. Günümüz insanının ve insanlığın ulaşmaya çalıştığı hedefi, 13. Yüzyılda ortaya koyarak, Türk Milleti’nin ve tüm insanlığın “gurur kaynağı” önderi olmuştur.

Bektaşiliğin aslı doğruluktur, cevheri yumuşak huylu olmaktır. Hazinesi bilgidir. Kemali marifet sahibi olmak, meyvesi ise, dostluk ve sevgidir. İnsanı karanlıklardan aydınlık bir dünyaya getiren ışıktır. Bu doğru yol ile, kuşku, tasa, gam ve keder yok olur. Bektaşî denilin cezarif, nükteli ve anlamlı konuşan, sevimli, kendine has endami ve edası olan, kalender bir insan akla gelir. Din, mezhep, ırk, milliyet gözetmeden, her ferdi kendi çatısı altında barındırabilen bir bilgiye ve anlayışa sahiptir, sahip olmalıdır. Her dine, her millete, her mezhebe, her düşünüş, inanış ve görüşe derecesine göre değer verir, bunların hiç birisine bağlı kalmaz. Tutuculuk, gericilik ve bağnazlık bu yolda yer edinemez ve tutunamaz! “**Dört kapı Kırk Makam Doktrini**” ile yoluna devam ederek, gönülleri fethederek insanları bilinçlendirir.

Bektaşilik, kısaca “İnsanları Sevme Sanatı”dır. Herkese karşı sevgi ve saygı öğütlenir. Hiç kimse vicdani kanaatinden ve dini görüşünden dolayı kınanmaz ve ayıplanmaz.

Bektaşî toplumunda kadın her zaman saygın olmuş, toplumdan soyutlanmamıştır. Kadın erkek eşittir. Eş demek, eşitlik demektir. Bektaşiler, askere sevgi ve saygı göstermeyi kutsal bir görev olarak görür. Bektaşilik, Türk insanının ruhu, duyuşu, sezişi, keskin zekâsı olarak Türk Milletine ait bir kültür hareketinin adıdır.

Bektaşî müziğinde kuşku, karamsarlık, gibi temalar bulunmaz. Ezgiler pırlı pırlı Türk kokar, Allah Sevgisi, Hazreti Muhammed, ehlibeyt muhabbeti ve günümüzde Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran Mustafa Kemal Atatürk sevgisiyle dopdoludur.

Daima iyiyi, güzeli, doğruyu öğrenebilmek için okuyunuz, okutunuz. Madem Türk’üz, sazımız, sözümüz, kitabımız, şiirimiz Türkçe olacaktır. Türk Milleti cihana hâkim olmak için yaratılmıştır.

Hacı Bektaş-ı Veli’den

- Doğruluk Dost Kapısıdır.
- Düşmanınızın bile insan olduğunu unutmayınız.
- Düşünce karanlığına ışık tutanlara ne mutlu...
- Edep elbisesini, sırtınızdan ölüncüye kadar çıkarmayınız.
- İnsanın olgunluğu, davranışlarının doğruluğundandır.
- En büyük keramet çalışmaktır. Çalışmadan geçenler bizden değildir.
- Kimseden kimsenin sırrını istemeyiniz.
- Elden gelen her iyiliği, herkese yapınız.
- Kızlarınızı ve kadınlarınızı okutunuz, onlar geleceğin anneleridir.
- İnsanın değeri taşıdığı vicdanın ağırlığı ile ölçülür.
- En yüce servet ilimdir.
- Herkese şefkat gözüyle bakmalısınız.
- Hiçbir milleti ve insanı ayıplamayınız.
- Hiçbir zaman şöhret aramayınız. Şöhret afettir. İlim açıklıktır. İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.
- İncinsen de incitme.
- İnsan dilinin altında gizlidir.

21. Yüzyılda Dünya Çevre Koruma Çıkmazı

MUSTAFA KETEN

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı E. Müsteşarı
Özel Çevre Koruma Kurumu E. Başkanı

TÜTAV Yazarları

1970'lerde başlayan çevre hareketi, 1992 Rio Çevre Zirvesi, 1997 Kyoto Protokolü ve 2015 Paris Çevre Zirvesi'nin ilke kararlarına rağmen, çevre konusunda; 21. yüzyılın ilk çeyreğinde beklentilere uygun gelişmeler sağlanamamıştır. Birleşmiş Milletler Çevre Fonu'nun kurulması kararına rağmen kirletici gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan ülkelerin çevrenin koruması projelerine mali taahhütlerini yerine getirmemiş ve dünyayı kirletmeye devam etmişlerdir.

Çevre ile ilgili olumsuz gelişmelerin gelişmiş ülkelerin sanayileşme ve enerji politikalarının yanlış/yanlış olmasından kaynaklandığı bir gerçektir. Diğer yandan, 2020'de hızla yayılan pandemi salgını, iklim değişikliği, bölgesel savaşların devamı ile Avrupa'ya, özellikle Türkiye'ye yönelen düzensiz göçlerin önlenememesi; tarım, gıda ve çevre korumanın önemini artırmıştır. Bunun sonucu gelecek nesillere emaneti olan doğal kaynakların aşırı kullanılması, tahrip edilmesinin ve yenilenmesinin maliyet bedelinin çok yüksek olduğu yaşanarak öğrenilmektedir.

Türkiye, karbon emisyon borsasını henüz kurmamasına rağmen, OECD ülkeleri içinde gelişmiş ülke kategorisinde gösterildiği için uluslararası karar ve mutabakata taraf olan tüm ülkeler gibi, fosil yakıtlar kullanımını 2035'te yüzde 35 azaltmak, karbon emisyonlarını ise 2050'de sonlandırmak zorundadır.

COP28 konferansında öngörülen; yenilenebilir enerjide üç kat, enerji verimliliğinde iki kat artış, kirletici ülkelerin kayıp ve zarar fonuna mali katkı sağlamak gibi taahhütlerine rağmen, fosil yakıt kullanımı ve karbon emisyonu hedeflerine ulaşmanın mümkün olamayacağına dair görüşler mevcuttur. Zira ABD, Çin, Rusya ile petrol üreticisi ve ihracatçısı olan ve çevreyi aşırı kirleten ülkelerin sonuç bildirgesi bölümlerine, aykırı not düşmeleri, "fosil yakıtlardan vazgeçme değil geçiş" şeklinde kesin hüküm ifade etmeyen, insan sağlığı ve gıda güvenliğini riske sokan ibarelere yer verilmesi, bu görüşleri desteklemektedir. Nitekim Cop29'da da çevre koruma politikalarında bir değişiklik olmamıştır.

Bazı ülkelerin kötü yönetimleri ve ekonomik sorunları, iklim değişikliği, savaş ve işgaller sonucu "zorla ve zorunlu göç" hareketinin devam edeceği, kavimler göçünün bile olabileceği ileri sürülmektedir. Dünyadaki düzensiz göçlerin esas sorumlusu sömürgeci Batı Avrupa ülkelerinden İngiltere; 1951'da imzalanan Birleşmiş Milletler Mülteciler Hukuki Statüsüne Dair Cenevre Sözleşmesi'nin (46 madde) yeniden ele alınmasını ve Türkiye ile yeni göçmen anlaşması yapılmasını talep etmektedir. Oysa düzensiz göçmenler, Türkiye başta olmak üzere; gelişmekte olan ülkelerde; sağlık, eğitim, fiziki altyapı tesisi, su kaynaklarında yetersizlik gibi yeni çevre, ekonomik ve hatta sosyal sorunlara neden olmuştur.

Birleşmiş Milletler'e üye 193 ülke olmasına rağmen, Dünya ekonomisinin yaklaşık 2/3'nü temsil eden, doğal kaynakları en fazla kullanan, kirlüten, tahrip ve yok eden G/7+2 ülkeleri ABD, Almanya, Birleşik Krallık (İngiltere), İtalya, Fransa, Kanada, Japonya, Rusya ve Çin'in çevre kirliliği ve düzensiz göçlerden büyük ölçüde sorumlu oldukları bilinmektedir.

Statista kuruluşunun yayınladığı 2020 istatistiklere göre; plastik çöpleriyle doğayı aşırı kirlüten ülkeler; Japonya, ABD, Fransa, Belçika, İsveç ve İngiltere gibi aşırı tüketici gelişmiş ülkelerdir. Diğer yandan, en büyük plastik ithalatçı ülkeler ise Türkiye, Malezya, Vietnam, Endonezya ve Tayland gibi gelişmekte olan ülkelerdir. Bu gelişme trendinin 2022'de devam ettiği, 'dönüştürülebilir atık' adıyla plastik çöplerini geliştirmekte olan ülkelere aşırı tonajlarda ihraç ettikleri, yeni düzenlemelerin yapılacağı, AB tarafından açıklanmıştır.

Uzayda da çevre kirliliğinin başladığı ve gelecekte dünyayı tehdit eden yeni tehlike merkezinin uzay olacağı gündemdeki yerini korumaktadır. Nitekim 2023'te 22 binden fazla uydunun olduğunu, uzay yörüngesi dışına atık bıraktığı tespit edilen TV firmasına ABD tarafından, ilk defa 150 bin dolar para cezası uyguladığı da belirtilmiştir.

Rio ve Paris Çevre Zirve kararlarının, Kyoto Protokolü'nün uluslararası nitelikte yeterli yaptırım gücünün olmadığı da anlaşılmaktadır. Son olarak Glasgow ve Dubai cop28 iklim değişikliği toplantılarında atmosfere salınan gaz emisyonlarının azaltılmasına yönelik olarak; kesin kararlar alınamamış olması büyük hayal kırıklığı yaratmıştır. Bu bağlamda, "çevre ahlâkının" uygulanmaması, insanlığın bundan sonraki dönemlerde; çevre ile ilgili daha karmaşık sorunlarla karşı karşıya kalacağına bir göstergesidir.

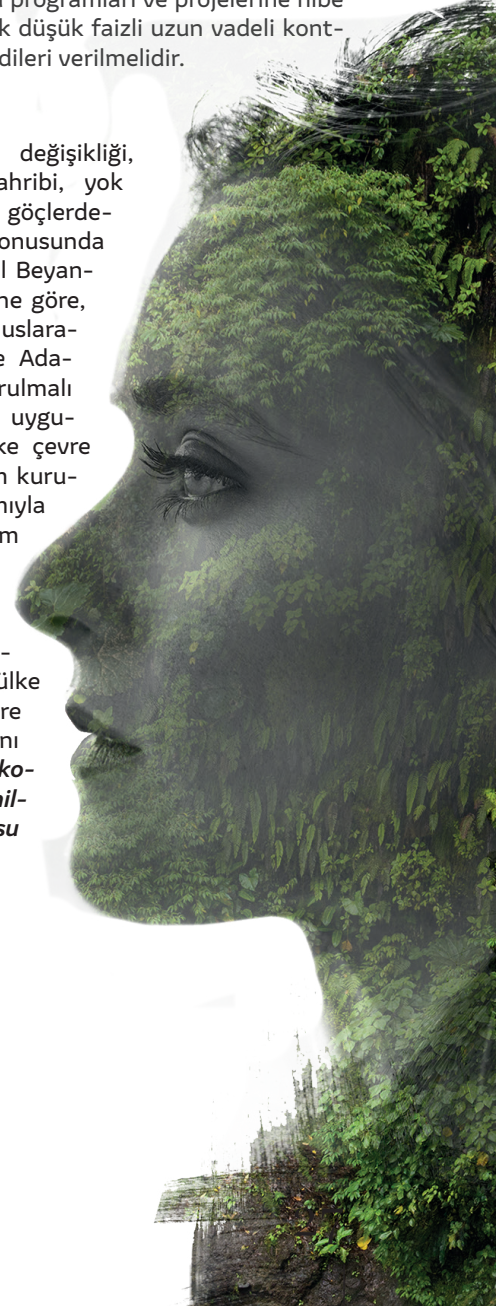
Ayrıca, kirlenmiş sanayileşmiş ülkelerin çevre korunma da ortak görüşlerinin olmaması endişe vericidir. Bu ülkelerin doğal kaynakları koruma/kullanma programları ve projeleri de sürdürülebilir değildir!

Bu itibarla, "kirlüten öder" ilkesi uygulanmamaktadır. Çünkü esas olan doğayı kirliletmemek, aşırı kullanmak, tahrip ve yok etmemek, yenilenmesine fırsat vermektir. Aksi halde gelişmiş ülkelerin, çevresel sorunlara aşırı ölçüde neden olan doğayı tahribatı ile insanlık için dönüşü olmayan bir yola girilmektedir. Kaldı ki, söz konusu sorunların temel kaynağının, Batı Avrupa ülkelerinin geçmişte doğal kaynakları aşırı kullanmalarına yol açan sömürgecilik sistemi sonucu olduğu da bilinmektedir.

Doğaldır ki; zengin ve fakir ülke ayırımı olmaksızın çevre kirliliğini önlemek ve doğal kaynakları korumak, tüm ülkelerin ortak paydası olmalıdır. Bu amaçla iklim değişikliği konusunda ülkelerin yasal düzenlemeler yapması alternatif bir çözüm yoludur. Ancak, daha da önemlisi, dünyayı en fazla kirlüten özellikle G9 ülkeleriyle petrol ve kömür üreten ülkelerin projelerinin çevre değerlerini koruyan nitelikte olması ve kirlenici firmalardan kademeli mali ceza tahsil edebilmeleridir.

Söz konusu çevre cezaları, belirli oranlarda Dünya Bankası'nda oluşturulacak Çevre Koruma Fonu'na (Kayıp ve Zarar Fonu) veya kurulacak Çevre Bankası'na aktarılmalıdır. Bu suretle, yoksul ülkeler ile gelişmekte olan ülkelerin çevre koruma programları ve projelerine hibe desteği sağlanmalı, çok düşük faizli uzun vadeli kontrollü çevre koruma kredileri verilmelidir.

Sonuç olarak iklim değişikliği, doğal kaynakların tahribi, yok edilmesi ile düzensiz göçlerdeki olası gelişmeler konusunda İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nin hükümlerine göre, Birleşmiş Milletler "Uluslararası Çevre Tahkim ve Adalat Kurulu" oluşturulmalı ve yaptırım kararları uygulanmalıdır. Ayrıca, ülke çevre kurumları, sivil toplum kuruluşlarının (STK) katılımıyla ortak eylem program ve projeleri yeniden hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Zira ekonomik siyasi ve askeri yönden güçlü bir ülke olmak, kontrolsüz çevre kirliliği yapma hakkını vermez. **Çünkü çevre korumanın dini, rengi, milliyeti olmaz, sorumlusu ile sorumluluğu olur!**

Dünyaya Bedel Sofralar Gaziantep, Hatay Afyonkarahisar

Sofra... Bir damak zevkinden daha fazlası... Bir kültür meselesi... Bir tarih simgesi... Bir sosyal dayanışma odağı...

Türkiye'nin de böyle sofraları var... Ve bu sofralar dünyanın en önemli otoritelerince tescillendi, gastronomi şehri ilan edildi, tanıtıldı...

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Programı'na değişik tarihlerde, gastronomi alanında üç kent dahil edildi: Gaziantep (2015), Hatay (2017), Afyonkarahisar (2019)

Artık bu şehirler, gastronomi dünyasının bir parçası... Gaziantep'ten başlayalım mı?

Sıradışı Bir Gastronomi Şehri: GAZİANTEP

Yaklaşık 6000 yıla yakın bir geçmişe sahip Gaziantep, Mezopotamya'nın en batısında, Akdeniz iklim kuşağına yakın, ılıman denilebilecek bir kara iklimine sahip... Geçmişte Anadolu'yu kuzeyden güneye geçerek Arabistan yarımadasına bağlayan, doğudan batıya kervanların geçiş yaptığı İpek Yolu üzerinde olması, mutfah gastronomik çeşitliliğinin en önemli nedenlerinden biri... Özellikle çevresinde bulunan Şanlıurfa, Hatay, Adana, Adıyaman ve Halep kentlerinin Gaziantep'te oluşan mutfak kültürüne önemli etkileri olmuş... Bir etki de bölgede yaşayan etnik gruplardan gelmiş...

Gaziantep'te yetişen meyve ve sebzelerin çeşitliliği, birçok yöreye göre farklı özellikler gösteriyor. Antep Fıstığı, zeytini, domatesi, biberi, patlıcanı, acuru, turpu, havucu, salatalığı, haylan ve kış kabağı, tüylü acuru, tarhununu, haspıri (safran) tamamen yöreye özgü... Bunların dışında 40'in üzerinde tespit edilmiş üzüm çeşidi de mevcut...

İpek Yolu ve Baharat Yolu'nun Etkisi

Gaziantep'in İpek Yolu ve Baharat Yolu diye tanımlanan önemli kervan yolu üzerinde bulunması, Gaziantep mutfağının bu kadar zenginleşmesine sebep olmuş anlaşılıyor...

Özellikle İran'a, Hindistan ve Çin'e kadar uzanan bu kervan yolu üzerindeki yemek kültürüne ait her türlü bilgi ve deneyim, mutfağın ilham kaynağı olmuş. Aynı şekilde başta Halep olmak üzere Arap kültürünü de unutmamak gerekiyor.

4000-5000 yıllık geçmişe sahip olduğu bilinen Antep Fıstığı, yörenin bahçe ürünlerinden ve ismini duymayan ve belki de tatmayan yok! Tadıp bırakamayan ise çok! İsminden de anlaşılacağı üzere bir bahçe ürünü olup Gaziantep'in önemli bir ekonomi kaynağı...Bu fıstığın en kıymetli olanı baklavacıların, kadayıfçıların tercih ettiği "Kuşgözü" diye tanımlanan yeşil renkli fıstık...

Gaziantep'te mevcut gastronomi kültürüne bağlı olarak özellikle buğdaydan elde edilen pilavlık, köftelik çok farklı amaçlarda kullanılan ürünlerinden de bahsetmek olmaz! Bunların içinde özellikle tütsülenerek elde edilen firik, yörenin gastronomi kültüründe önemli bir yere sahip...

FastFood'un Esamesi Okunmuyor!

Sadece yöreye özgü sunum şekilleriyle katmer, beyran, kelle , çorba çeşitleri, dürüm çeşitleri, kaymak çeşitleri, börek çeşitleri , ciğer kebabı ve simit çeşitlerini; Gaziantep Mutfağının fastfood'a karşı zaferleri olarak nitelemek sanırız hiç yanlış olmaz.

Pide-ekmek yapan fırınlar, şehrin yemek kültüründe önemli bir yere sahipken, baklava ve çeşitleri, dünyanın en önemli tatlıları arasında sayılıyor. Osmanlı mutfağına ait olan bu tür tatlılar, zaman içerisinde Gaziantep'in adıyla özdeşleşmiş... 19'uncu yüzyılın sonlarında Osmanlı mutfağında yer alan baklava, Gaziantepli ustaların çabalarıyla özel yöntemlerle geliştirilerek, bugünkü adıyla anılan Antep Baklavası olarak ününe ün katıyor. İçerisinde kullanılan Antep fıstığı, yöresel sadeyağ ve un çeşidi, tamamen Gaziantep'e özgü bir lezzet...

Gaziantep'te ayva, elma, erik, badem, kayısı, Antep fıstığı, çiğdem gibi meyve türleri yemeklerde de kullanılıyor. Özellikle ayva; kebab, lahmacun, muhtelif tencere yemekleri ve pilavlara ayrı bir tat katarken, taze soğanın, taze sarımsağın ve bunların kurularının yoğurtlu ve salçalı olarak yapılan çeşitli yemeklere çeşni olduğu görülüyor.

En Önemli Yemekler Gaziantep

- Beyran Çorbası
- Yuvalama
- Ali Nazik Kebabı
- Şiveydiz
- Nohut Dürümü
- Simit Kebabı
- Börek Çorbası
- İçli Köfte
- Antep Lahmacun
- Firik Pilavı

Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Gaziantep, Demir Çağı'ndan bu yana şehrin kimliğini şekillendiren geniş bir mutfak mirası ile ünlü... Yerel ekonomi, hâlâ büyük ölçüde gıda sektörüne dayanıyor ve şehirdeki işletmelerin yaklaşık yüzde 49'u gıda endüstrisinde yoğunlaşmış durumda. Bu sektör, çalışan nüfusun yüzde 60'unu istihdam ediyor.

Medeniyetler Sofrası: HATAY

8000 yıllık tarihi birikime sahip Hatay'da, her bir medeniyetin, dinin, yaşanmışlığın getirmiş olduğu çeşitlilik; yöreye has bir yemek kültürünün ve yöreye özgü lezzet yelpazesinin ortaya çıkmasına neden olmuş...

Bu coğrafyada yemek, insanların besin ihtiyacını gidermesi anlamına gelmiyor! Birlik, mutluluk, kalabalık sofralar, günlerce hazırlıktan sonra hoş sohbetlere yarenlik eden lezzetler anlamına geliyor.

Baharat Yolu ve İpek Yolu üzerinde bulunan Mezopotamya ve Ortadoğu'ya açılan kapı Hatay; mutfak kültürü, yüzyıllardır kullandığı mutfak araç gereçleri ve yöresel tariflerin korunarak, nesilden nesle aktarımı açısından çok ama çok zengin bir şehir.

"Yemek için yaşamak" galiba Hatay için söylenmiş bir söz! Hal böyle olunca her Hataylı bir gurme de diyebiliriz, öyle değil mi?

460 Reçete...

Hatay mutfağının kendine has birçok ögesi var. Yaklaşık 460 çeşit üzerinde reçetesi bulunan bu mutfağın kendine özgü, hiçbir mutfakta bulunmayan, 200'ün üzerinde reçeteye sahip olmasının yanında bu reçeteleri oluşturan mitolojik hikâyeleri, yemek şiirleri, özdeyişleri mevcut.

Kağıt kebabı, oruk, dövme (aşşur), semirsek, tepsi kebabı, humus, zahter salatası, künefe, peynirli irmik helvası, kabak tatlısı, cevizli biber, küflü çökelek salatası, turplu tarator, humus, patlıcanlı yoğurtlama, sarmaiçi, yumurta öccesi Hatay adıyla özdeşleşmiş yemeklerden bazıları.

Bu güzel yemeklerin bir kısmı Hatay'dan tüm Türkiye'ye yayılırken, bazılarını denemek için dahi Hatay'a gitmek şart!

Taze sebzeleri, zeytinyağı, baklagiller ve tahılların kullanıldığı tipik bir Akdeniz Mutfağı olan Hatay Mutfağı'nın önemli özelliklerinden biri de kullanılan baharatlar... Bütün bunların sentezi ise kendine özgü 650'den fazla yemek türü...

Bu tarımsal malzemeler; etle, tavukla, balıkla birlikte terbiye edilerek, haşlanarak, sotelenerek, kızartılarak veya ızgara yapılarak pişiriliyor. Meyveler ise taze olarak tüketilmelerinin yanı sıra şerbet, hoşaf, reçel, likör, şarap, rakı yapılarak ya da kurutularak tatlılarda ve hamur işlerinde kullanılıyor.

300 Çeşit Endemik Bitki...

Hatay'da bulunan Amanos Dağları'nda 300 çeşit endemik bitki var. Özellikle ilkbaharda dağlardan toplanan her derde deva görülen, karışık otlardan meydana gelen, yumurtalı ve sade aş olarak tüketilen "Kömeç" bu bitkilere önemli bir örnek oluşturuyor.

Bir diğer örnek de dağlarda yabani olarak yetişen Zahter (kekik)... Taze olarak salatalarda, demleyerek çaylarda, kurutulup baharat olarak sofralarda yerini alan zahter, zeytinyağında salamura edilip kışın tüketilmek üzere saklanabiliyor.

Hatay'ı diğer mutfaklardan ayıran başka bir özelliği de Baharat Yolu üzerinde bulunması sebebiyle çok çeşitli baharatlar kullanılması...

Kebapların, aş ve pilavların, sulu yemeklerin önemli bir yer tuttuğu yöre mutfağında; yemeklerin lezzetini özel baharatlar, acılar ve ekşiler veriyor. Sofralarda, toprağın ve iklimin etkisiyle, çiğ sebzeler ve otlar lezzeti doruğa çıkarıyor;zeytinyağı, yöre mutfağının vazgeçilmezi...

Yöre mutfağının zenginliğinde kasaplar ve fırıncılar çok özel bir yere sahip... Birçok yiyeceğin hammaddesi kasaplar tarafından hazırlanıyor ve yakınında bulunan fırına veriliyor, oradan evlere gönderiliyor.

En Önemli Yemekler

Hatay

- Humus
- Biberli Ekmek
- Hatay Kağıt Kebabı
- Tepsi Kebabı
- Kaytaz Böreği
- Hatay Aşşur
- İspanaklı Borani
- Hatay Oruk
- Hatay Öcce
- Hatay Lepeç

*Türkiye'nin güneyinde,
Amik Vadisi'nin
merkezinde yer alan
Hatay, tarihi İpek Yolu
üzerindeki stratejik
konumundan miras
aldığı kozmopolit bir
kimliğe sahip... Uzun
yıllar baharat ticaretinin
merkezi ve Akdeniz'e
uzanan İpek Yolu'nun
giriş kapısı olan Hatay'ın
mutfak kültürünü
Akdeniz, Anadolu ve
Orta Doğu'ya ait, 13
medeniyet tarafından
şekillenmiş... Bölgenin
oldukça zengin bitki
örtüsü ve ılıman iklimi;
GSYİH'sinin yüzde 60'ını
oluşturan bir endüstri
olan aromatik ve tıbbi
bitkilerin yetiştirilmesini
kolaylaştırıyor.*

Türk Mutfağının İncelikli Hali: AFYONKARAHİSAR

Orta Anadolu ile Ege Bölgesi'nin birleştiği noktada bulunan Afyonkarahisar, Anadolu gelenek ve göreneklerini koruyarak, günümüze kadar getiren illerden biri...

Afyonkarahisar'ın yemek geleneklerine bakıldığında, Türk Mutfağının tüm inceliklerini görebiliyorsunuz.

Haşhaş, bu mutfakın neredeyse piri... Yöreye özgü bir bitki olan haşhaş, özellikle hamur işlerinde bol miktarda kullanılıyor; haşhaşlı lokum, haşhaşlı pide, övme bükme, ağzı açık, katmer vb. haşhaş katılan hamur işleri...

Afyonkarahisar Mutfağı'na özgü et yemekleri arasında bütüm et, Afyon Kebabı, dana tandır, dana kavurma, paça, duvaklı (hindi veya kaz) ilk sırada yer alırken, ilin önemli gelir kaynaklarından olan sucuk, kış aylarında en çok tüketilen et ürünlerinin başında geliyor. Yemeklerde kullanılan etler yağlı olduğu için et yemekleri hazırlanırken ayrıca yağ ilavesi yapılmıyor; yemek etin yağı ile pişiriliyor

Et yemeklerinin pişme süresinin uzun tutulması (4-6 saat) yemeklere ayrı bir lezzet katıyor. Böyle pişirilen keşkek, bütüm et, taseti (tas kebabı), paça gibi yemekler, sofraların lezzet simgeleri...

Margarin Tercih Edilmiyor

Bükme gibi bazı yemeklere özgü lezzetin oluşmasında iç yağı önemli bir katkı maddesi olarak kullanılırken, margarinin hiçbir şekilde tercih edilmediği gözleniyor.

Yörede nohut, mercimek, buğday ve buğdaydan elde edilen göce, bulgur ve düğü (ince çekilmiş bulgur) yemeklerde sıklıkla kullanılan ürünler... Örneğin nohut, bütün musakkalara katılıyor ve öyle tüketiliyor.

Bükme, ağzı açık, katmer, Afyon ekşi mayalı ve patatesli ekmeği hamur işlerinde öne çıkan lezzetler... Çoğunlukla haşhaş ilavesi ile hazırlanan hamur işlerinde, başta mercimek olmak üzere peynir, patates ve kıyma iç malzemesi olarak kullanılıyor.

Afyonkarahisar'da sade pilav çok tüketilmiyor. Pilavlar; domates, havuç gibi sebzelerle veya mercimek, nohut gibi kuru baklagillerle birlikte pişiriliyor.

Manda sütünden elde edilen kaymak, Afyonkarahisar mutfağının vazgeçilmezleri arasında yer alıyor. Kaymak, bal ve reçel ile kahvaltılık olarak tüketildiği gibi, meyvelerden yapılan tatlılarda ve ekmek kadayıfında kullanılıyor.

Bunun yanında koyu şeker şurubu çırpılarak beyazlatılıyor, içine kaymak ve vanilya katılıp yoğrularak, kaymaklı şeker elde ediliyor.

En Önemli Yemekler Afyonkarahisar

- Çullama Köfte
- Zürbiye
- Ağzı Açık
- Bükme
- Sakala Çarpan Çorbası
- Afyon Sucuğu
- Şebit
- Paçık
- Afyon Keşkeği
- Haşhaşlı Pide

Batı Anadolu'nun ortasında, İstanbul'un kuzeyinde ve İzmir'in batısında yer alan birçok önemli Türkiye kasabasını birbirine bağlayan ana yolların kesişiminde bulunan tarihi şehir Afyonkarahisar, sadece zengin termal kaynakları ve mermer endüstrisi ile değil, aynı zamanda mutfakıyla da tanınıyor. Özellikle sucuğu, kaymağı ve Türk lokumuyla ünlü olan şehrin kendine özgü ürünleriyle yapılan yemekler, eşsiz gastronomik lezzetler sunuyor.

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Programı (Creative Cities Network), UNESCO tarafından 2004 yılında yaratılmış olup, çeşitli bölgelerden, farklı gelir seviyeleri, kapasite ve nüfusa sahip şehirleri, yaratıcı endüstriler alanında çalışmak üzere bir araya getiren bir girişim...

Yerel aktörler tarafından yürütülen kültürel endüstrilerin yaratıcı, ekonomik, sosyal potansiyelini geliştirmeyi amaçlayan Yaratıcı Şehirler Ağı, şehirler tarafından kendi yetenek ve enerjilerini yönlendirecekleri yaratıcı endüstri sektörü tercihlerine göre seçilebilecek yedi tema etrafında şekillendirildi.

Bu temalar, edebiyat, film, müzik, zanaat ve halk sanatları, tasarım, gastronomi ve medya sanatları olarak belirlendi.

Akıllı Şehirler: Teknoloji ile Sürdürülebilir Geleceğe Yolculuk

Araştırma - Rapor

Modern şehircilikte yaşam kalitesini artırmak ve insan mutluluğunu sağlamak amacıyla kullanılan “akıllı şehir” kavramı, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmelerle birlikte önem kazandı. Akıllı şehirler, şehir yaşamında ortaya çıkan sorunlara çözüm üretmek, yaşam kalitesini artırmak, politika katılımını teşvik etmek, şehir ekonomilerini geliştirmek ve sürdürülebilir kaynak yönetimini sağlamak amacıyla bütüncül bir yaklaşım sunuyor.

Uluslararası Standardizasyon Örgütü (ISO), akıllı şehirleri ‘nesnelerin interneti, bulut bilişim, büyük veri ve entegre coğrafi bilgi sistemleri gibi yeni nesil bilgi ve iletişim teknolojilerinin uygulandığı bir model’ olarak tanımlarken, Avrupa Komisyonu ise bu şehirleri ‘gelecekteki ağların ve hizmetlerin dijital ve bilgi iletişim teknolojileri kullanılarak, daha verimli hale getirildiği yerler’ olarak tarif ediyor.

Enerji yönetimi, su kaynakları, ulaşım, sağlık hizmetleri, eğitim ve güvenlik gibi alanlarda önemli etkiler yaratan bu şehirler, kaynakların daha verimli kullanımını, çevresel sürdürülebilirlik, vatandaşların yaşam kalitesinin artırılması ve ekonomik kalkınma gibi hedeflere ulaşmada kritik rol oynuyor. Son yıllarda büyük veri, sosyal ağlar, açık veri, iklim değişikliği, blok zincir, nesnelerin interneti, yapay zekâ ve bulut bilişim gibi teknolojiler akıllı şehirlerin gelişiminde öne çıkarken, özellikle yapay zekâ, otonom araçlar ve dijital ikiz şehirler gibi uygulamalarla kent yönetimi daha verimli hale gelebiliyor.

Bu değerlendirmelerin yer aldığı, **Ankara Sanayi Odası**’nın hazırladığı, **Akıllı Şehirler: Teknoloji ile Sürdürülebilir Geleceğe Yolculuk** başlıklı çalışma raporu, Akıllı Şehir kavramını her açıdan incelerken, Türkiye’deki kentlerle dünyadaki kentleri karşılaştırıyor.

Akıllı Şehirlerde Yükselen Küresel Eğilimler ve Yeni Teknolojiler

Çalışma Raporu'nda şehirlerin, pek çok etken altında boyut değiştirirken bir yandan teknolojik gelişmelerin etkisi altında yeniden biçimlendiği hatırlatılarak, "Önce bilişim ve iletişim teknolojileri, ardından dijital araçların gelişmesiyle akıllı ve dijital şehirler gibi yaklaşımlar öne çıkmaktadır. Akıllı şehir olgusu altında ortaya çıkan ilk uygulamalar teknoloji odaklıyken süreç içerisinde kentsel ihtiyaçlar ve insan odaklı boyuta dönüşmüştür. Bu kapsamda bakıldığında akıllı şehirler açısından son dönemde büyük veri, sosyal ağlar, açık veri, iklim değişikliği, blok zincir, nesnelerin interneti, yapay zekâ ve bulut bilişim gibi başlıklar önem kazanan teknolojik alanlar arasında yer almaktadır" deniliyor.

Akıllı Şehir Uygulamalarının Girişimcilik ve Teknoloji Ekosistemi ile İlişkisi

Çalışmaya göre, Yaşayan Laboratuvarlar, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri ve Girişimcilik ve İnovasyon Platformları gibi yapılar, girişimcilik ve teknolojik gelişmeler bağlamında akıllı şehirlerin oluşturulması ve geliştirilmesi süreçlerinde önemli bir yer tutuyor. Bu tarz yapılarda geliştirilen inovasyonlar sayesinde; dünya çapındaki akıllı şehir sayısı her geçen gün artıyor ve akıllı şehirleri birbirleriyle rekabet eder bir noktaya getiriyor.

Akıllı Şehir Endeks Göstergeleri

IMD World Competitiveness Center tarafından hazırlanan Akıllı Şehirler 2024 Endeksi'ne bakıldığında; yüksek sıralarda yer alan şehirlerin ortak noktası; coğrafi olarak, sosyal ve ekonomik ortamların nispeten öngörülebilir olduğu bölgelerde yer almaları olarak kabul ediliyor. Bu şehirler aynı zamanda vatandaşların yaşamlarını kolaylaştırmak (örneğin toplu taşıma ağları veya çevreyle uyum, yüksek mobilite) ve kendi isimleriyle anılan marka yaşam kalitesini iyileştirmek için gözle görülür girişimlerin yapıldığı şehirler. Önde gelen şehirlerin çoğunda, yetenekleri çekmek ve insan sermayesini elde tutmak, seçici bir şekilde yatırımları teşvik etmek ve uzun süredir devam eden coğrafi eşitsizlikler ve kapsayıcılık gibi sorunlarla mücadele etmek için yenilikçi stratejiler geliştirilmiş.

Türkiye'de Akıllı Şehirler, Örnek Uygulamalar

Ankara

Şehir ve Trafik Kameraları: Güvenliğin temin edilebilmesine destek olmak amacıyla Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından ana güzergâhlar, yollar, toplu yaşam alanları gibi muhtelif lokasyonlara kamera sistemleri tesis edilmiş. Şehrin dört bir yanında bulunan, özellikle çocukların daha çok zaman geçirdiği oyun parklarını, 7/24 gözlem altında tutabilmek amacıyla 20 parkta kamera sistemleri kurulmuş, görüntüler web üzerinden şehir sakinlerine açılmış.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Mobil Uygulaması: Ankara Büyükşehir Belediyesi e-Belediyecilik kapsamında sunduğu tüm servisleri tek çatı altında bir mobil uygulamada birleştirerek, bir şehir asistanı uygulaması geliştirmiş. Bu uygulama kapsamında ulaşım, kent rehberi, belediye çalışmaları, mavi masa başvurularına dair bilgilere kolayca erişim sağlanabiliyor.

Elektrik Enerji Takip sistemi (ETS): Belediye tesislerindeki enerji kalitesi, aktif-reaktif güç takibi, arıza durumları ve anlık gerilim-akım değerleri takip edilecek bir enerji yönetim sistemi hayata geçirilmiş. Böylece belediye tesislerinde yüzde 75'e varan bir enerji tasarrufu öngörülebilir.

İstanbul

Adaptif Trafik Yönetim Sistemi – ATAK: Trafik sinyalizasyon sistemlerinde sinyal sürelerinin programlanmasında kullanılan en ileri teknik, trafik koşullarını algılayıp yapay zekâ ile optimizasyon yapan adaptif trafik yönetim sistemi; kavşaklarda taşıt gecikme sürelerini yüzde 20 ve buna bağlı olarak emisyonları yüzde 18, yakıt tüketimini yüzde 15 azaltabiliyor.

IoT Taksi Şapkası: Yenilenen taksi şapkaları, taksinin uygunluk durumuna göre renk değiştiriyor, bu sayede kullanıcılar; taksinin dolu ya da boş olup olmadığını kolayca anlayabiliyorlar. Akıllı sensörler (sıcaklık, nem, gürültü, gyro, accelerometer ve hava kalitesi) ile donatılan bu şapka, 7/24 ölçüm yapabiliyor. Ölçümler sonucu elde edilen veriler solunan havanın kalitesi hakkında bilgi sahibi olunmasına yardımcı oluyor.

Akıllı Park Yönetimi: İstanbul'da kapalı, açık ve yol kenarı otoparklarının etkin ve verimli bir şekilde kullanımı için akıllı sistemler ile zamandan ve yakıttan kazanç sağlanıyor. Park giriş ve çıkışları, açık ve kapalı otoparklarda plaka tanıma sistemli bariyer ile yol kenarı otoparklarında ise görevli el terminalleri ile yönetiliyor. Yol üstündeki Değişken Mesaj İşaretleri, Trafik Yoğunluk Haritası Web Sayfası, İBB CepTrafik ve İBB Yol Gösteren Mobil Uygulamaları ile parkların doluluk bilgisi, sürücülerle paylaşılıyor.

Antalya

Akıllı Aydınlatma Sistemi: Şehir içinde bulunan park, bahçe ve yollarda vatandaşlara hizmet veren sokak aydınlatmaları, akıllı bileşenler sayesinde hem kaynakların verimli kullanılmasını sağlıyor hem de şehir güvenliğine katkı sağlayacak çözümler üretiyor. 2018 yılında Antalya'da Serdengeçti ve Yavuz Özcan Parklarında akıllı aydınlatma sistemi ve LED aydınlatmaya dönüşüm ile yüzde 80'e varan enerji tasarrufu sağlanmış durumda.

Akıllı Sulama Sistemi: Serdengeçti ve Yavuz Özcan Parklarına yerleştirilen sensörler sayesinde toprağın nem durumu uzaktan merkezi sistem ile takip edilebiliyor. Toprağın sulanmaya ihtiyacı var ise tahmini hava durumu kontrol ediliyor, olası yağış durumu doğrultusunda bir sulama planı oluşturuluyor ve uzaktan merkezi olarak yönetilen vanalar aracılığıyla plana uygun olarak sulama yapılıyor. Bu sayede, gereksiz sulamayla toprağın kalite kaybı engellenirken, su kaynaklarının verimli kullanılması sağlanarak, su israfının önüne geçiliyor.

Bursa

Sevgi Çipi: Türkiye'de ilk kez hayata geçen 'sevgi çipi' uygulaması ile Alzheimer ve zihinsel rahatsızlıkları olan vatandaşların yakınlarıyla rahatça bağlantı kurabilme imkânı sağlanıyor. Sevgi Çipi cihazını üzerinde taşıyan 110 kişinin yakını onu 24 saat internet ortamından anlık olarak takip edebiliyor.

Hafriyat Takip Sistemi: Hafriyat yönetim planı hazırlama, geri kazanım tesisleri ile depolama sahaları belirleme, işletme işlettirme, kurulacak tesislere izin verme, faaliyetleri denetleme, toplama, taşıma ve bertaraf bedellerini belirleme; toplama taşıma firmaları, depolama sahası bilgileri ile bedellerini ilan etme işlemleri akıllı sistemler vasıtasıyla çevrimiçi yapılabiliyor.

Rapor'dan:

Türkiye'deki şehirlerin akıllı şehir olma yolunda önemli bir potansiyele sahip olduğu, ancak dünya genelindeki rakiplerine kıyasla geri kaldığı gözlemleniyor.

Türkiye'nin sahip olduğu teknoloji ekosistemi ve altyapı, akıllı şehir uygulamalarında ilerleme kaydetmek için büyük bir fırsat sunuyor.

Akıllı Şehir 2024 Endeksi'nde yer alan 142 şehir arasında en yüksek değerlendirmeye sahip ilk 20 şehir

1. Zürih, İsviçre	11. Stokholm, İsveç
2. Oslo, Norveç	12. Dubai, Birleşik Arap Emirlikleri
3. Kanberra, Avustralya	13. Pekin, Çin
4. Cenevre, İsviçre	14. Hamburg, Almanya
5. Singapur, Singapur	15. Prag, Çekya
6. Kopenhag, Danimarka	16. Taipei, Tayvan
7. Lozan, İsviçre	17. Seul, Güney Kore
8. Londra, İngiltere	18. Amsterdam, Hollanda
9. Helsinki, Finlandiya	19. Şanghay, Çin
10. Abu Dabi, Birleşik Arap Emirlikleri	20. Hong Kong

Akıllı Şehirler 2024 değerlendirmesinde yer alan Ankara ve İstanbul'un yıllar içerisinde sıralamadaki konumları

Şehir	2021 Sıralama (118 Şehir arasında)	2023 Sıralama (141 Şehir arasında)	2024 Sıralama (142 Şehir arasında)
Ankara	55	90	96
İstanbul	94	107	110

Akıllı Şehirler Endeksi'nde Türkiye'den yer alan şehirler, öncelik verilmesi gereken alanlar

Şehir	En Yüksek Öncelik Verilmesi Gereken Alanlar	En Düşük Öncelik Verilmesi Gereken Alanlar
Ankara	1. Uygun Fiyatlı Konut 2. İşsizlik 3. Yol Tıkanıklığı 4. Yeşil Alanlar	1. Sosyal Hareketlilik / Kapsayıcılık 2. Vatandaş Katılımı 3. Geri Dönüşüm
İstanbul	1. Uygun Fiyatlı Konut 2. Yol Tıkanıklığı 3. Yeşil Alanlar 4. Güvenlik	1. Vatandaş Katılımı 2. Sosyal Hareketlilik / Kapsayıcılık 3. Geri Dönüşüm 4. Okul Eğitimi

Akıllı şehir olgunluk seviyelerini gösteren 2023 şehir endeksinde, en yüksek endeks puanına sahip ilk 10 şehir

1. Konya

2. İstanbul

3. Bursa

4. Kütahya

5. Erzurum

6. Ordu

7. Kayseri

8. Balıkesir

9. Kırıkkale

10. Sakarya

Dünya Bizi Konuştu

Türkiye'nin Parlayan Yıldızları

Paralimpik Milli Takım

Milli takımlarımızın son olimpiyat oyunları olan Paris 2024 oyunlarında aldıkları sonuçlar hayal kırıklığı yarattı. Ancak Paralimpik Olimpiyatlar'da güzel bir sürpriz ile Türkiye madalya rekoru kırdı: Toplamda 28 madalya olmak üzere, 6 altın, 10 gümüş ve 12 bronz madalya kazandı. Elde ettikleri başarı ilk başarıları değildi ama Paralimpik Oyunlar onların daha bir görünür olmasını, tüm Türkiye'nin sevgisini kazanmalarını sağladı. Aslında başarının ardında temel bir felsefe var.

Engellilere acımak ya merhamet etmek değil, onları hayata katma fikri.
Engellilere acımak ya merhamet etmek değil. Onları hayata katma fikri.
Engellilere acımak ya merhamet etmek değil. Onları hayata katma fikri.
Başarılarının ardında da tüm atletler gibi, bolca ter ve çalışma var.

Peki, Paralimpik ne demek? Bu başarıyı elde eden kahramanlar kimler?

Engelli Olimpiyat Oyunları olarak kullanılan Paralimpik (Paralympic), Latince eşit anlamına gelen paralel kelimesinin ilk iki hecesi PARA ile Olimpik kelimesinin son iki hecesi LİMPİK birleşiminden oluşturulmuş. İlk Paralimpik Oyunlar, 1960 Roma Olimpiyatları ardından gerçekleştirilmiştir.

Artık yerleşmiş bir adet olarak, olimpiyatların yapıldığı ülke tarafından oyunların bitmesinden iki hafta sonra Paralimpik Oyunlar düzenleniyor.

Paralimpik Oyunlar'ın ortaya çıkmasında çok özel bir insanın büyük katkısı var. Sir Ludwig Guttman... Sir Guttman, aynı zamanda bir doktor. Onun gayretleriyle, ilk kez The Stoke Mandeville Hastanesi'nde (İngiltere), Sir Ludwig Guttman tarafından organize edilen ve tekerlekli sandalyedeki savaş gazisi engellilerin rehabilitasyonu için uygulanan çeşitli sportif aktiviteler, engellilere yönelik spor oyunlarının başlangıcı olmuş.

Yaz ve Kış Oyunları

1960 yılından itibaren her dört yılda bir gerçekleştirilen Paralimpik olimpiyatları gerçekleştiren ev sahibi ülke tarafından 15 gün sonra gerçekleştiriliyor. Paralimpik Olimpiyatlar, tıpkı olimpiyat oyunları gibi kış ve yaz oyunları olarak iki ana alana ayrılıyor.

Yaz Oyunlarında yer alan sporlar: Para-Halter, Para-Atıcılık, Para-Atletizm, Binicilik, Bisiklet, Boccia, Futbol (5 kişilik) Kano, Goalball, Judo, Kayak, Kürek, Masa Tenisi, Okçuluk, Tekerlekli Sandalye Basketbol, Para-Dans Sporu, Para Yüzme- Tekerlekli Sandalye Eskrim, Tekerlekli Sandalye Ragbi, Tekerlekli Sandalye Tenisi, Voleybol, Tekvando, Triatlon.

Kış Oyunlarında yer alan sporlar: Alp kayağı, Kuzey kayağı, Biatlon, Buz kızıağı ve Buz hokeyi, Curling.

Dr. Guttman

1960 yılından itibaren her dört yılda bir gerçekleştirilen Paralimpik olimpiyatları gerçekleştiren ev sahibi ülke tarafından olimpiyatlardan 15 gün sonra gerçekleştiriliyor. Paralimpik Olimpiyatlar, tıpkı olimpiyat oyunları gibi kış ve yaz oyunları olarak iki ana alana ayrılıyor.

Yaz Oyunlarında yer alan sporlar: Para-Halter, Para-Atıcılık, Para-Atletizm, Binicilik, Bisiklet, Boccia, Futbol (5 kişilik) Kano, Goalball, Judo, Kayak, Kürek, Masa Tenisi, Okçuluk, Tekerlekli Sandalye Basketbol, Para-Dans Sporu, Para Yüzme-Tekerlekli Sandalye Eskrim, Tekerlekli Sandalye Ragbi, Tekerlekli Sandalye Tenisi, Voleybol, Tekvando, Triatlon.

Kış Oyunlarında yer alan sporlar: Alp kayağı, Kuzey kayağı, Biatlon, Buz kızıağı ve Buz hokeyi, Curling.

Dr. Guttman'ın yaklaşımları 3 ana prensipten oluşmaktaydı. Hastalar;

- 1- Toplumdan soyutlanma ve yavaş ölüme mahkûm edilmemelidirler.
- 2-Engellerine rağmen topluma kazandırılmalıdır; çalışmaya, vergi ödemeye devam etmelidirler ve hayattan zevk alabilmelidirler.
- 3- Spor yapmalı ve diğerleriyle rekabet etmelidirler.

Dr. Guttman, hastalarına daima şunu söylerdi; "Merhamet sizin en kötü düşmanınızdır." Bu gerçek bir devrimdi. Bu yeni metot, Dr. Guttman tarafından ilk kez 1945 yılında New Hopefor Spinal Cord Sufferers başlıklı makale ile sunuldu. O, bu yeni fikri yalnızca sunmakla kalmadı, ayrıca onu büyük bir tutkuyla uyguladı.

Türkiye'nin Kahramanları

Birçok açıdan tarihe geçen organizasyonda 6 altın madalyayla Rio 2016'daki 3 altın madalyayı 2 kat geçen Türkiye, Tokyo 2020'de kazandığı toplam madalya sayısını da neredeyse 2'ye katladı ve oyunları 28 madalyayla bitirdi.

Paris 2024 Paralimpik Oyunları'nda başarılı olan Türkiye'yi sevince boğan kahramanlarını iyi tanımak gerekiyor.

Kulaçlarıyla Hem Engelleri Aştı Hem de İki Altın Aldı: UMUT ÜNLÜ

Umut Ünlü, Türkiye'nin yüzme alanında Paralimpik Oyunları'nda altın madalya kazanan ilk sporcusu olarak adını tarihe yazdırdı. Paris 2024'te elde ettiği iki altın madalya ile sadece spor kariyerinin zirvesine ulaşmadı, aynı zamanda Türkiye'nin gururu oldu.

Umut Ünlü, hem erkekler S3 50 m serbest finalinde hem de 200m serbest finalinde altın madalya kazanarak tarihe geçti. Bu başarı, yılların özverisi ve disiplinli çalışmasının bir sonucu olarak geldi. Diğer bir deyişle, çalışmanın, gayretin ve kararlılığın ödülü iki altın madalya oldu.

Dünya Rekoru Kıran Para Atlet: ÖZNR CÜRE

Öznur Cüre, Paris 2024'te gösterdiği performansla, yalnızca bir altın madalya kazanmakla kalmadı, aynı zamanda dünya rekorunu da kılarak Türkiye'yi gururlandırdı. Öznur'un bu başarısının sırrı, onun azmi ve kararlılığıyla uzun yıllar boyunca sürdürdüğü disiplinli çalışmaları. Dünya çapında bir başarıya imza atan Cüre, spordaki mücadelesinin en önemli meyvelerini Paris'te topladı.

Yalnızca Türkiye'ye değil, dünya paralimpik spor camiasına da ilham kaynağı oldu.

Golbol - Golbol Kadın Milli Takımı - Altın

Para Okçuluk - Öznur Cüre Girdi

(Kadınlar makaralı yay) - Altın

Para Yüzme - Umut Ünlü (50 metre serbest S3) - Altın

Para Yüzme - Umut Ünlü (200 metre serbest S3) - Altın

Para Tekvando - Mahmut Bozteke

(Erkekler K44 63 kilo) - Altın

Para Judo - İbrahim Bölükbaşı (Erkekler +90 kilo J2) - Altın

Para Okçuluk - Sadık Savaş - Merve Nur Eroğlu (Klasik yay karışık takım) - Gümüş

Para Atletizm - Aysel Önder (Kadınlar 400 metre T20) - Gümüş

Para atletizm - Muhammet Khalvandi (Erkekler cirit atma F57) - Gümüş

Para Halter - Abdullah Kayapınar (Erkekler 49 kilo) - Gümüş

Para Halter - Besra Duman (Kadınlar 55 kilo) - Gümüş

Para Masa Tenisi - Kübra Korkut (Kadınlar S7) - Gümüş

Para Tekvando - Alican Özcan (Erkekler K44 58 kilo) - Gümüş

Para Tekvando - Fatih Çelik (Erkekler K44 70 kilo) - Gümüş

Para Tekvando - Gamze Gürdal (Kadınlar K44 57 kilo) - Gümüş

Para Atıcılık - Aysel Özgan (Kadınlar P2 10 metre havalı tabanca SH 1) - Gümüş

Para Atletizm - Fatma Damla Altın (Kadınlar uzun atlama T20) - Bronz

Para Judo - Ecem Taşın Çavdar (Kadınlar 48 kilo J1) - Bronz

Para Judo - Cahide Eke (Kadınlar 48 kilo J2) - Bronz

Para Judo - Nazan Akın Güneş (Kadınlar +70 kilo J1) - Bronz

Para Halter - Nazmiye Muratlı (Kadınlar 45 kilo) - Bronz

Para Halter - Sibel Çam (Kadınlar 73 kilo) - Bronz

Para Yüzme - Sevilay Öztürk (Kadınlar 50 metre kelebek S5) - Bronz

Para masa tenisi- Ali Öztürk (Erkekler Sınıf 5) - Bronz

Para Masa Tenisi- Abdullah Öztürk-Nesim Turan (Erkekler Sınıf 4 çiftler) - Bronz

Para Masa Tenisi- Ebru Acer (Kadınlar Sınıf 11) - Bronz

Para Tekvando- Meryem Betül Çavdar (Kadınlar K44 52 kilo) - Bronz

Tekerlekli Sandalye Eskrim- Hakan Akkaya (Erkekler epe A kategorisi) - Bronz

Prof. Dr. Daron Acemoğlu

*Prof. Dr. Daron Acemoğlu, 'kurumların oluşumu ve refaha etkilerine' ilişkin çalışmalarından dolayı **2024 Nobel Ekonomi Ödülü**'ne layık görüldü. Prof. Dr. Acemoğlu İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi'nce duyurulan ödülü, Prof. Simon Johnson ve Prof. James Robinson ile paylaştı.*

Dünya Bizi Konuştu

Yüksek lisans (1990) ve doktora (1992) derecelerini Londra Ekonomi Okulu'ndan alan ve 1992-1993 yılları arasında Londra Ekonomi Okulu'nda ders veren Acemoğlu, akademik kariyerine 1993'ten beri ABD'de Massachusetts Teknoloji Enstitüsü'nde (MIT) devam ediyor.

2024 Ekim ayı Türkiye için bir coşku ayı oldu. Dünyaca ünlü Türk ekonomist, Prof. Dr. Daron Acemoğlu 'kurumların nasıl oluştuğu ve refahı nasıl etkilediği' konusundaki çalışmalarından dolayı, Alfred Nobel anısına İsveç Merkez Bankası Ekonomi Bilimleri Ödülü'nü kazandı.

Öğretmen ve müdür bir annenin, avukat ve öğretim görevlisi bir babanın çocuğu olarak 1967 yılında İstanbul'da doğan Daron Acemoğlu, İstanbul Kadıköy'de bulunan Aramyam İlkokulu'nu bitirdi. 1986 yılında Galatasaray Lisesi'nden mezun olduktan sonra Lisans derecesini 1989 yılında, İngiltere'nin York Üniversitesi'nde Matematiksel Ekonomi ve Ekonometri Bölümü'nde tamamladı.

En Yüksek Ünvanın Sahibi

2000 yılında ekonomi profesörü ve 2019 yılında da, üniversitede bir öğretim üyesine verilebilecek en yüksek ünvan olan enstitü profesörü ünvanını alan Acemoğlu, siyasal ekonomi, ekonomik kalkınma, ekonomik büyüme, gelir ve ücret dengesi eşitsizliği, çalışma ekonomisi, iktisat teorisi ve beşeri sermaye ve eğitim konularında çalışmalar yapıyor.

Siyaset bilimci James A. Robinson ile yazdığı *Diktatörlük ve Demokrasinin Ekonomik Kökenleri* (2006) ve *Ulusların Düşüşü: Güç, Refah ve Yoksulluğun Kökenleri* (2012) adlı eserleri çok sayıda ödüle değer görüldü.

En Çok Alıntı Yapılan Ekonomistlerden Biri

Acemoğlu, 2021 yılındaki IDEAS/RePEc araştırma veri tabanına göre, dünyadaki en çok alıntı yapılan ilk 10 ekonomist arasında yer alıyor.

Akademinin ekonomi ödülü komitesinin başkanı Jakob Svensson, "Ülkeler arasındaki gelir uçurumunu kapatmak günümüzün en büyük zorluklarından biri. Daron Acemoğlu, Simon Johnson ve James A. Robinson'un çığır açıcı araştırmaları sayesinde ülkelerin neden başarılı olup olmadıklarını daha iyi anlıyoruz" dedi.

Nobel Komitesi tarafından yapılan açıklamada ise "Hukukun üstünlüğünün zayıf olduğu toplumlar ve nüfusunu kötüye kullanan kurumlar büyüme veya daha iyiye doğru değişim yaratmaz. Ödül sahiplerinin araştırması bunun nedenini anlamamıza yardımcı oluyor" denildi.

Dünyanın en prestijli ödülüne layık görülen Acemoğlu, yaptığı açıklamada, "İyi bir kariyer hayali kurarsınız ama bu, onun çok daha üzerinde, zirvesinde bir şey. Harika bir sürpriz ve onur" dedi.

Acemoğlu:

İyi bir kariyer hayali kurarsınız ama bu, onun çok daha üzerinde, zirvesinde bir şey. Harika bir sürpriz ve onur...

Prof. Dr. Acemoğlu, dünyada en çok alıntı yapılan ilk 10 ekonomist arasında yer alıyor.

Tarihten Mimariden

Mistik Yolculuğun Ruhani Durağı

Sümela Manastırı

Türkiye'nin en önemli kültürel miraslarından biri olan Sümela Manastırı, döneminin sanat ve mühendislik başarısını en iyi şekilde yansıtan mimari öğelerden biri... Her yıl, binlerce yerli ve yabancı turisti kendisine hayran bırakırken, ziyaretçilerine ruhsal bir yolculuk vaadediyor.

Trabzon'un Maçka İlçesi'nin Altındere Köyü sınırları içinde, Altındere vadisine hâkim Karadağ'ın eteklerinde sarp bir kayalık üzerine kurulmuş olan Sümela Manastırı, halk arasında "Meryem Ana" adı ile anılıyor. Vadiden yaklaşık 300 metre yükseklikte bulunan ve Meryem Ana adına kurulan manastırın "Sümela" adını "siyah" anlamına gelen "melas" sözcüğünden aldığı tahmin ediliyor. Bu ismin manastırın kurulduğu koyu renkli Karadağlar'dan geldiği düşünülse de bazı tarihçiler, Sümela kelimesinin, buradaki Meryem tasvirinin siyah rengi ile de bağlantılı olduğunu tahmin ediyorlar.

İki Rahip Tarafından Kurulmuş

Tahminlere göre, Bizans İmparatoru I.Theodosius zamanında (375-395) Atina'dan gelen Barnabas ve Sophranios isimli iki rahip tarafından kurulmuş olan manastır, 6'ncı yüzyılda İmparator Justinianus'un manastırın onarılacak genişletilmesini istemesi üzerine generallerinden Belisarios tarafından restore edilmiş.

Sümela Manastırının şimdiki durumuyla varlığını 13'üncü yüzyıldan itibaren sürdürdüğü düşünülüyor. 1204 tarihinde kurulan Trabzon Komnenosları Prenslüğü'nden III. Alexios (1349-1390) zamanında manastırın önemi artmış ve fermanlarla gelir sağlanmış. III. Alexios'un oğlu III. Manuel ve sonraki prensler döneminde de Sümela yeni fermanlarla zenginleştirilmiş.

Doğu Karadeniz kıyılarının Türk egemenliğine girmesini takiben Osmanlı Padişahları pek çok manastırda olduğu gibi Sümela'nın da haklarını korumuşlar, hatta bazı imtiyazlar vermişler.

XVII. yüzyılda, manastırdaki rahiplerin sayısı yüze ulaşmış ve sahip oldukları arazi; Sultan Abdülhamid'in ihsanlarıyla daha da genişleyerek, çevredeki 15 köyü kapsamış.

18. Yüzyıl En Parlak Dönemi

Sümela Manastırının 18'inci yüzyılda birçok bölümü yenilenmiş, bazı duvarlar fresklerle süslenmiş. 19'uncü yüzyılda büyük binaların ilave edilmesiyle manastır muhteşem bir görünüm kazanmış, en zengin ve parlak dönemini yaşamış.

Bu dönemde son şeklini alan manastır, pek çok yabancı seyyahın ziyaret ettiği, yazılarına konu edilen bir yer haline gelmiş. Trabzon'un 1916-1918 yılları arasındaki

Rus işgali sırasında manastıra el konulmuş, 1923'den sonra ise tamamıyla boşaltılmış.

Oldukça geniş bir arazi üzerine inşa edilen Sümela Manastır, ana kaya kilisesi, birkaç şapel, mutfak, öğrenci odaları, misafirhane, kütüphane ile kutsal ayazma bölümlerinden oluşuyor. Manastırın girişinde su getirdiği anlaşılan büyük su kemeri, yamaca yaslanmış durumda ancak çok gözlü olan bu kemerin bugün büyük bölümü yıkık bir halde bulunuyor.

Giriş, Avlu, Odalar...

Dar uzun bir merdivenle manastırın ana girişine ulaşılırken, giriş kapısının yanında muhafız odaları yer alıyor, buradan bir merdivenle iç avluya iniliyor. Solda, manastırın esasını oluşturan ve kilise haline getirilen mağaranın önünde çeşitli manastır binaları bulunuyor. Sağ taraf, kütüphane ve yamacın ön yüzünü kaplayan büyük balkonlu bölüm; keşiş odaları ve misafir odaları olarak kullanılmış. Avlunun etrafındaki binalarda odalardaki dolapları, hücreleri, ocakları ile Türk sanatının etkileri de görülebiliyor.

Manastırın ana ünitesini meydana getiren kaya kilisesinin ve ona bitişik şapelin iç ve dış duvarları fresklerle donatılmış. Kaya kilisesinin içinde avluya bakan duvarda III. Alexios dönemine ait fresklerin varlığı tespit edilmiş, şapeldeki freskler ise 18'inci yüzyılın başlarına tarihlenmiş.

Sümela Manastırı'nda yer yer sökülerek alınmış olan ve oldukça harap bir görünüm taşıyan fresklerde işlenen başlıca konular, İncil'den alınmış sahneler ile Hz. İsa ve Meryem Ana'nın hayatı ile ilgili tasvirlerden oluşuyor.

Sümela Manastırı'na Nasıl Gidilir?

Trabzon-Sümela Manastırı arası yaklaşık 50 kilometre. Sümela Manastırına en yakın havalimanı olan Trabzon Havalimanı'na uluslararası ve yerel uçuşlar gerçekleştiriliyor. Havalimanından taksi veya araç kiralama hizmetlerinden yararlanarak, Sümela Manastırına ulaşabilirsiniz.

Trabzon'dan kalkan dolmuşlar ve özel araçlarla da Sümela Manastırı'na ulaşmak mümkün. Ayrıca, Sümela Manastırı'na yakın bir yerde olan Maçka ilçesindeki otogardan da dolmuşlar kalkıyor. Tur şirketleri de Trabzon'dan Sümela Manastırı'na turlar düzenliyor.

Trabzon şehir merkezinden Maçka ilçesine minibüs veya otobüslerle ulaşabilirsiniz. Maçka'dan Sümela Manastırı'na özel servisler de bulunuyor. Trabzon şehir merkezinden Sümela Manastırı'na özel aracınızla da gidebilirsiniz. Yolculuk yaklaşık olarak 1 saat sürüyor.

Bunun dışında Trabzon şehir merkezindeki birçok tur şirketi, Sümela Manastırı'na tur düzenliyor. Bu turlar ise minibüs veya otobüslerle gerçekleşiyor.

*Dağ yamacına asılı
gibi duran Sümela Manastırı,
doğal güzellikleriyle ünlü Altındere
Vadisi'nde, yeşilin ortasında
mistik bir atmosfer sunuyor.
Manastıra ulaşmak için dik ve
kayalık bir patika yol izleniyor
ancak bu zorlu yolculuk,
manastırın
güzelliğine ulaştığınızda unutulmaz
bir deneyime dönüşüyor.*

Freskler

Kilise içinde: Meryem figürleri

Asıl kilisenin apsis kısmında: Meryem'in doğuşu ve mabede sunulduğu, tebliğ, İsa'nın doğuşu, mabede sunulduğu ve hayatı, altta İncil'den resimler.

Güney kapısı:

Meryem'in ölümü ve havariler.

Kilisenin doğuya bakan yukarı kısmında 2. sırada:

Tekvin (yoktan var olma) Ademin yaratılışı, Havva'nın yaratılışı, Tanrının tembihi, İsyân (AdemileHavva'nın yasak meyveyi yemeleri), Cennetten kovulma.

Kilisenin doğuya bakan yukarı kısmında 3. sırada

Dirilme, Thomas'ın şüphesi, Kabirde bir melek, Nikaia (İznik) konsili.

Apsis kısmının dışında:

Mikâil,Cebrail

Apsis: Yunan dilinde"kavis", "yay" anlamına gelen apsiler, Hristiyanlığın dini mabetleri olan kiliselerin sunak odasını kapsayan, çoğunlukla yarım daire ya da çokgen, çok nadir durumlarda dikdörtgen planlı bir yapı unsuru...

Osmanlı Devleti Dönemi'nde Sümela Manastırı

II. Mehmet (Fatih Sultan Mehmet), 1461'de Trabzon'u ele geçirdi ve 257 yıllık Trabzon Kommeneos Prensiği'ni ortadan kaldırdı. Osmanlı idaresindeki Sümela'nın konumunda bir değişiklik olmadı. Hatta Fatih Sultan Mehmet, bu kültürel ve entelektüel merkezi ziyaret etmek istedi. O, süvari muhafızları ile birlikte Sümela'ya gitti. Bir ferman yayınlarak manastıra imtiyaz verdi.

Manastırların bütün arazi ve mallarının rahiplere ait olduğunu açıkladı. Rahipler, vergilerden muaf tutuldular.

Onların kişisel yaşamları da himaye altına alındı. Trabzon fethedildikten sonra, uzun bir süre Osmanlı eyalet sistemi dışında yer aldı. Bağımsız idareciler ve kumandanlar vasıtası ile idare edildi. Trabzon, II. Beyazıt ve I. Selim (Yavuz Sultan Selim) zamanlarında Osmanlı yönetiminin dikkatini çekti. Trabzon ile ilgili ilk Osmanlı kayıtları da 16. yüzyıl başlarında tutuldu. Yavuz Sultan Selim, Sümela'ya beş tane kandil gönderdi. Kandiller helezonlu biçimde üzeri değerli mücevherlerle süslen-di. Ayrıca, üzerlerine I. Selim'in mührü işlenmişti. Bu kandillerden üçü 1900 yılında Sümela'da korunuyordu.

I. Selim Dönemi

I. Selim Dönemi'nde Trabzon'da gayrimenkul ve menkul sayımı yapılıyordu. Sayımın en büyük hedefi Trabzon'un Osmanlı mali sistemi içine çekilmesiydi. Buna göre, Trabzon'un güvenliğini sağlayan askerlerin harcamalarını karşılayabilmek için vakıflar ve devlet arazileri oluşturuldu.

Önceki tarihlerde manastırların vakfı içinde olan Samarohsa ve Mesaiya Köyü gelirleri devletleştirildi. Maçka'ya bağlı İstilahe Köyü halkı bütünüyle Hristiyanlardan oluşuyordu. Bu köydeki manastır vakıfları ile Rumeli'ye sürülmüş bir Rum'un arazisi de devletleştirildi.

II. Selim Dönemi

II. Selim (1566-1574) Sümela Manastırı'na cömert davrandı. O, Sina Dağı Manastırı'nda bulunan On Emir'in yazma nüshasını Sümela'ya hediye etti. Bu yazma eser, manastırın ders programlarına dahil edildi. Bu hediye, 1900 yılında manastırın hazineleri arasındaydı ve müfredat listesinde ismi bulunuyordu. 1621 yılında Trabzon'da Hristiyanlara ait iki vakıf bulunuyordu. Bunlar, Ortodoks Kilisesi'nin nüfuzu sayesinde desteklendi. Bu vakıflardan biri, Trabzon Metropolitlik'i idi. Diğeri ise, Maçka'nın güney bölgesindeki yüksek dağlarda bulunan ve kırsal bir manastır olan, Meryem Ana (Sümela) Manastırı'ydı.

Sümela Manastırı'na verilen imtiyazlar, her Osmanlı padişahı döneminde yenileniyordu. Manastırda görevli papazların "berat" adı verilen bir belgeleri vardı. Bu beratlar her yeni iktidar döneminde yenilenirdi. Manastırlar ve din adamları ile ilgili anlaşmazlıklarda resmi belgelere başvurulurdu.

Çayla Harmanlanan Kültür

Türkiye’de, ekimi ve üretimi 20. yüzyıl kadar yakın bir geçmişte başlamış olan çay, kısa sürede kültürümüzün vazgeçilmez bir unsuruna dönüşmüştür. Ülkemize özgü demleme ve sunum usulleriyle çay sadece bir içecek değil aynı zamanda Türkiye’de günlük hayatın temel sosyalleşme araçlarından biridir. Çay servis etmek ve birlikte çay içmek, tıpkı çayın anavatanı Çin’de olduğu gibi, ülkemizde de dostluk, misafirperverlik ve nezaket göstergesidir.

Dostumuz Çin, çayın anavatanıdır ve yaklaşık 5000 yıllık tarihiyle, Çin kültürünün sembollerinden birine dönüşmüştür. Tıpkı Çin porseleni, dokumaları, mimarisi ve yemekleri gibi, çay da sosyal hayat, kültürel atmosfer, uluslararası etkileşim ve teknolojik ilerlemelerin ayrılmaz bir parçasıdır.

Çin’de çay bitkisinin keşfi, MÖ 3. yüzyılda yaşadığına inanılan, öküz başlı, insan başlı mitolojik imparator Shennong’a dayanmaktadır. Efsaneye göre, bitkisel tıp âlimi bilge Shennong’un, 100 farklı çeşit ot ve şifalı bitkiyi denemiş, onları sınıflandırmış ve bunlardan 72’sini zehirli, 28’ini zehirsiz, şifalı ot olarak tasnif etmiştir; çay da bu 28 şifalı bitkiden biridir.

Çay bitkisinin ilk kez görüldüğü yazılı kaynak da, MÖ 221 yılına tarihlenen bir Çin vergi kayıdır.

Çay bitkisinin içeceğe dönüştürülme tekniklerini keşfeden de yine Çinliler olmuş; geliştirdikleri beş evre (soldurma, kıvırma, mayalandırma, kurutma ve sınıflandırma) Çin’den Japonya’ya, Endonezya ve Hindistan’a ulaşmış, oradan da tüm dünyaya yayılmıştır.

Çin’de birçok farklı tür çay yetiştirilmektedir. Bunlardan en yaygın tüketilenleri; Yeşil Çay, Siyah Çay, Kara Çay, Oolong Çayı, Sarı Çay ve Beyaz Çaydır. Bu farklı çay türlerinin kendilerine has yöntemlerle demlenip, tüketildiği Çay Evleri de Çin sosyal hayatında merkezi bir öneme sahiptir. Çin sanatı da çaydan esinlenmiştir.

Çayı konu eden pek çok geleneksel Çin resmi, kaligrafi ve müzik eserleri vardır. Çay demlemede ve sunumunda kullanılan demlikler ve porselen çay fincanları da adeta birer sanat eseridir.

UNESCO “Çin Geleneksel Çay Yapımı Teknikleri ve İlgili Gelenekleri”ni Dünya Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi’ne almış, 2019’da da Birleşmiş Milletler 21 Mayıs’ı “Uluslararası Çay Günü” ilan etmiştir.

“Çay dünyanın gürültüsünü unutmak için içilir”

T’ien Yiheng, Ming Hanedanı düşünürü

Gündelik hayatımızda en çok kullandığımız kelimelerden biri olan “çay”ın Çince olduğunu biliyor muydunuz?

Anıtkabir'in Anlattıkları

Anıtkabir, dünyada en fazla ziyaret edilen anıt mezarlardan birisidir, hatta günümüzde; en fazla ziyaret edilen anıt mezardır. Geçmişte dünyanın en fazla ziyaret edilen anıt mezarı olan Taç Mahal bile Anıtkabir'e gösterilen ilgi karşısında bu konumunu kaybetmiştir

NEZİH KULEYİN
Araştırmacı Yazar- TOSYÖV Başkanı

Misafir Yazar

Bunun ana nedeni Mustafa Kemal Atatürk'ün kişiliğine olan ulusal saygıdır kuşkusuz ama bu durumu destekleyen bir diğer olgu da Anıtkabir'in bir anıt mezar olarak evrensel bir kültürü taşıyor ve bunu her ziyaret edene hissettiriyor olmasıdır.

Ben bu yazımda Anıtkabir'in bu yönü üzerinde durmak istiyorum.

Anıtkabir'in mimarları Prof. Dr. Emin Onat ve Doç. Dr. Orhan Arda; düşünsel olarak geniş bir tarih ve felsefe derinliğine sahip, yaşları çok genç olmasına rağmen birikimli aydınlardı.

Prof. Dr. Emin Onat Anadolu'da geçmişte var olmuş tüm uygarlıkların sentezinin Türkiye Cumhuriyeti olduğunu düşünüyor ve bu cumhuriyetin kurucusu olan Mustafa Kemal Atatürk için yapılacak bir mezarın tüm bu kültürleri yansıtmak üzere özellikle de Türklerin tarihini diğer uygarlıkların tarihi ile bütünleşik bir biçimde anlatacak bir eser ortaya çıkarmak istiyordu.

Anıtkabir'in bir fotoğrafına baktığımızda çok fazla şey görürüz. Anıt mezarlarına uzun bir yol yürüyerek giden Hititleri, Agustus'un Ulus'taki tapınağını, Göbekli Tepe'deki anıt mezar taşlarının simgelediği T harfini, Orta Asya'da Kaan Otağı'nın yakınında kurulan han çadırları mimarisi ile yapılmış kuleleri bu eserde görmek mümkündür.

Bu kuleler, sollu, sağlı olarak; Hürriyet Kulesi, İstiklal Kulesi, Müdafaa-i Hukuk Kulesi, Mehmetçik Kulesi sonra sağdan devam ederek ilerlersek Zafer Kulesi, Barış Kulesi(Önceki adı Sulh Kulesi) 23 Nisan Kulesi, Misak-ı Milli Kulesi, İnkılap Kulesi ve Cumhuriyet Kulesi'dir.

Kuleler, devrimler yoluyla cumhuriyete giden genç Türkiye Cumhuriyeti'nin yapı taşlarıdır. Adlarına uygun Mustafa Kemal Atatürk tarafından yazılan sözler ve Cumhuriyet ve Zafer Kuleleri hariç tümü adlarını simgeleyen kabartmalarla bezenmişlerdir. Cumhuriyet ve Zafer kulelerinde kabartma olmaması, seçici kurulun açılan yarışmaya katılan eserler arasında bu kavramları anlatan uygun kabartma önerisine rastlanmamış olmasındandır.

Anıtkabir'e gelen heyetler, iki yol izlerler. Uzun ve kısa yol... Uzun yolu anlatmak gerekirse; önce aslanlı yola çıkmadan 26 basamaklı merdivenin önünde toplanılır. Bu 26 basamak, Kurtuluş Savaşı'nda Atatürk'ün ordularının Dumlupınar ve Kocatepe'deki uzun muharebelerin ardından artık ülkenin büyük kısmını kontrol altına aldıkları 26 Ağustos 1922 tarihini temsil eder.

Merdivenleri çıktığımızda, heykeltıraş Hüseyin Özkan tarafından yapılmış olan solda erkek, sağda kadın heykel gruplarını görürüz. İstiklal kulesinin önünde, ulusal giysiler giymiş, üç kadından oluşan heykel grubundaki kadınlardan kenarlardaki ikisi, yere kadar uzanan kalın bir çelenk tutmaktadırlar. Başak demetlerinin meydana getirdiği çelenk, bereketli yurdumuzu simgeler. Soldaki kadın, ileri uzattığı elindeki kapla Atatürk'e Tanrı'dan rahmet dilemekte, ortadaki kadın eliyle yüzünü kapamış ağlamaktadır.

Hürriyet Kulesi'nin önünde üç erkekten oluşan heykel gurubunda; sağdaki erkek başında miğferi ve kalın kaputu ile Türk Askerini (dolayısıyla ülkemizin savunma gücünü), onun yanındaki, elinde kitabı ile eğitimi ve aydın Türk gençliğini, bir arkada yerel kıyafetleriyle yer alan Türk Köylüsü ise üretimi simgelemektedir.

Bu iki heykel gurubundaki kadınlar ve erkeklerin boyları eşittir. Anıtkabir'de, kadın erkek eşitliğini, neşede ve kederde birlikteliği duyumsamak mümkündür. İki heykel gurubunda da acı ve direnç aynı ağırlıkta anlatılmıştır.

Kulelerdeki kabartmalar, o kuleyi simgeler. Örnek vermek gerekirse; İstiklal Kulesi'nin iç duvarlarında bulunan kabartmada, ayakta duran ve iki eliyle kılıç tutan bir gencin yanında bir kaya üzerine konmuş kartal figürü görülmektedir. Kartal, mitolojide ve Selçuklu sanatında gücün, istiklal ve bağımsızlığın sembolü olarak tasvir edilmiştir. Kılıç tutan genç ise istiklali savunan Türk milletini temsil etmektedir.

Hürriyet Kulesinin içindeki kabartmada; elindeki kağıtta "Hürriyet Beyannamesi" taşıyan bir melek yanında da şaha kalkmış bir at görürüz. Melek, bağımsızlığın kutsallığını at ise hürriyeti simgelemektedir.

Hürriyet ve İstiklal Kulesi'nden Mehmetçik ve Müdafaa-i Hukuk Kulelerine uzana yola Aslanlı Yol denilmektedir. Bu yolun sağında ve solunda çiftler çiftler bulunan 12 şer aslan, toplamda 24 oğuz boyunu, dingin bir pozisyonda olmaları barışçılıklarını, çiftler çiftler bulunmaları birlikteliği, dışlarının dışarıda da olması herhangi bir saldırı durumunda savaşmaya hazır olduklarını simgelemektedir.

Aslanlı Yol'un taşları ise simetrik olarak aralarında beş santimetrelik boşluk bırakılarak yerleştirilmiştir yere dikkatli bakarak yürümezseniz takılıp düşebilirsiniz. Bunun nedeni, ziyaretçilerin gayrı ihtiyari olarak başları önde yürümelerine ve bu yürüyüşleri ile de saygı ifade etmelerine neden olmaktadır.

Aslanlı Yol'un sonunda Müdafaa-i Hukuk Kulesi ve Mehmetçik Kulelerine ulaşırız. Müdafaa-i Hukuk Kulesi'nde Kurtuluş Savaşımızda ulusal birliğimizin temeli olan Müdafaa-i Hukuk anlatılmıştır. Kabartmada, bir elinde kılıç tutarken diğer elini ileri uzatmış sınırlarımızı geçen düşmana "Dur!" diyen bir erkek figür tasvir edilmiştir. İleri uzatılan elin altında bulunan ulu ağaç, yurdumuzu, onu koruyan erkek figürü ise kurtuluş amacıyla birleşmiş olan ulusumuzu simgelemektedir.

Sağda ise Mehmetçik Kulesi yer almaktadır. Kulenin dış yüzeyinde yer alan kabartmada askere giden oğlunu yolcu eden bir anne vardır.

Bu iki kuleyi geçince karşımızda tören alanını solumuzda da Mozoleyi görürüz. Tören alanı, kırmızı ve siyah taşlarla örülmüş bir kilim gibidir. Burada, Türklerin mezarlarında kullandıkları koç boynuzu figürü yer alır. 15.000 kişi kapasiteli tören alanı; Cumhuriyet, İnkılap,

Misak-ı Milli, 23 Nisan, Barış, Zafer, Mehmetçik ve Müdafaa-i Hukuk Kulelerinin çepeçevre sarmaladığı bu alanda Mozoleye doğru baktığımızda sol tarafta Zühtü Müritoğlu'nun "Başkomutanlık Meydan Muharebesi" kabartması sol tarafımız ise İlhan Komana ait "Sakarya Meydan Muharebesi" kabartmaları vardır.

Merdivenleri çıkıp içeriye girdiğimizde Atamızın huzurundayız artık...

Şeref Salonu'nun zemini ve duvarları Türkiye'nin çeşitli kentlerinden çıkarılan mermerlerle döşelidir. Şeref Holünde saygı duruşunda bulunan kırmızı mermer, 40 ton ağırlığındadır ve Osmaniyeden getirtilmiştir.

Atamızın aziz naaşıysa Mozolenin zemin katında, top-rağa kazılmış sekizgen bir mezar odasında bulunmaktadır. Çevresinde, 81'i Türkiye'nin illerinden, ikisi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Azerbaycan'dan gelen top-rakla dolu 83 pirinç vazo yer almaktadır.

Böylece Atatürk, vatan toprağıyla sarmalanmaktadır. Asıl mezar odası, Anadolu Selçuklu döneminin kümbet mezar anlayışını yansıtmaktadır.

Simgeleriyle bize yön gösteren Anıtkabir, her gün binlerce ziyaretçi ile dünyanın en çok ziyaret edilen anıt mezarı olmaya devam edecektir.

Daha ayrıntılı bilgi almak isteyen okurlarımız aşağıdaki videoyu izleyebilirler:

<https://www.youtube.com/watch?v=FcOF5JdHOfc&t=1145s>

Coşku ve Estetik

Gönülleri Çoşturan Hüznün: Şeb-i Arus

Her yılın 17 Aralık günü bir kavuşma törenine sahne oluyor Konya'da. 17 Aralık, bu toprakların yetiştirdiği en büyük düşünürlerden olan Mevlâna Celâleddîn-i Rumi'nin ölüm yıl dönümü. İçinde barındırdığı Allah sevgisi o kadar büyüktür ki, ölümünü bir kavuşma, bir vuslat, bir düğün gibi görmüş olan büyük mutasavvıf, ölüm gecesine Şeb-i Arus (Düğün Gecesi) demiştir.

Her yılın aralık ayı Konya için farklı geçer. Mevlâna Celâleddîn-i Rumi'nin ölüm yıldönümü yani Şeb-i Arus, törenlerle kutlanır. Konya'nın muhtelif yerlerinde düzenlenen konserler, panellere ve tabii ki Sema törenine dünyanın dört bir tarafından misafirler gelir.

Şeb-i Arus olarak adlandırılan Sema törenini biraz detaylandırmakta fayda var. Sema, Hz. Mevlâna (1207-1273) ilhamıyla yaratılmış ve geliştirilmiş dünyanın en mistik ritüeli olarak bilinir. Mevlana'ya da Şems-i Tebrizi öğretmiştir.

Aslında daha derin bakıldığında, Mevlevi dervişlerinin zikir ayinidir. Ney, kudüm, tambur gibi çalgılar eşliğinde, kollarını iki yana açıp, sağ avucunu gökyüzüne, sol avucunu yeryüzüne döndürerek, Hak'tan alıp halka dağıtarak yaptıkları ayin olarak özetlenebilir. Sema öncesinde Mesnevi okunur, sonra namaz kılınır ve zikir yapılır.

Sema'nın Anlamı

Sema edenlere Semazen, Sema yapılan yere Semahane denir. Semahane'nin daireselliği 'kainat'ı temsil eder. Sema başlangıcında, Mevlevi dervişlerinde gördüğümüz kolların çapraz bağlı olarak duruşuna "Niyaz" denir. Siyah hırkayı çıkararak ellerini çapraz yaparak omuz başlarını tutarlar. Bu Arap alfabesinde Elif yani 1 rakamını temsil eder." Allah'ın varlığına bütün varlığımla şahadet ederim" demektir. Dervişin sağ tarafı, görünen ve bilinen madde âlemini, sol taraf ise mânâ âlemini temsil eder.

Çelebi, tarikatın başına denir. Mevlana'nın torunlarından seçilir. Mevlevi hanenin başına şeyh denirdi. Şeyh, dedeler arasından seçilirdi; yalnız şeyhliğini Çelebinin tasdik etmesi gerekirdi. Dede olmak ise öyle kolay bir iş değildir. 1001 günlük çileyi tamamlayan dervişler Dede'lik unvanını kazanırdı. Ayinlerde kullanılan ney sazı, içi oyularak sadece sahibinin sesini veren bir enstrüman değildir. Ney aynı zamanda kâmil insanın sembolüdür.

**"Bizim Mesnevîmiz
vahdet (birlik)
dükkânıdır;
(onda) 'bir'den başka
ne görürsen,
bil ki o puttur."**

Dervişlerin Yolu

Dervişlerin giydiği beyaz giysiye **Tennure** denir, saflığı ve nefsin kefenini temsil eder. **Sikke** yani derviş tacı (başlarına taktıkları uzun bal rengi keçe) nefsin mezar taşı ve tevhide, siyah hırka da nefsi ve kabri simgeler. Sikke ile kulaklar kapanır, bu dünyayı duymayıp yalnız Allah'a doğru yolculuğun başladığını simgeler. Ayin-i Şerifin icra edildiği alandaki kırmızı post Mevlana'nın makamı sayılır, Hz. Şems'i temsil eder. Aynı zamanda kırmızı vuslatı simgeler (Allah'a kavuşma). Aynı güneş gibi maddi dünyadan batışın manevi dünyaya doğuşun rengidir. Mevleviliğe yeni girenler, siyah posta oturur. Çünkü siyah her rengi içinde barındırır. Derviş öğrenip yol aldıçça beyaz posta oturmaya hak kazanır. Sarık sarmak, şeyhlerin ve halifelerin hakkıdır. Bilindiği üzere sarık sarmak sünnettir. Renkleri geldikleri soylara göre değişir.

Siyah hırkanın semanın başında atılması, semazenin dünyevi dünyayı orada bırakması demektir. Dervişler, semahaneye adım adım ve yavaş girerler ve meydanın bir tarafına dizilirler. Meydana en son Şeyh gelir.

Maddi Alem ile Manevi Alem Ayrımı

Semahane'de post ile kapı arasında hayali bir çizgi vardır. Bu çizgi kâinatı ikiye böler. Sol taraf **batınî**, mana alemidir. Sağ taraf **zahir**, görünen ve bilinen madde alemidir. Şeyh kırmızı posta adım adım ilerler. Allah'ın kâinatı yaratırken verdiği "Kün" (Ol) emrini simgeleyen kudüme vurulur. İlahi nefesi temsil ettiği için ney üflenir. Dervişler aynı anda avuçlarıyla zemine vururlar. Bu vuruş, kıyamet gününü ve sırat köprüsünü simgeler. Dervişler ayağa kalkarlar. Kâinat oluşmuştur.

Birbirlerine verdikleri selam her insandaki ilahi emanet olan ruha saygıdandır. Şeyh ve dervişler sağdan sola (dünyadan ahirete) 3 defa daire şeklinde dönerler. 3 defa olması ibadetin derecelerini sembolize eder. Dönen cisim, kendinde olmayan şeyi fırlatıp atar. Kötü duygulardan arınır.

Sema: 4 Selamdan Oluşan Yolculuk

Sema ayını 4 kısımdan yani Selam'dan oluşur. Bu bunlar yolcunun geçireceği 4 aşamayı sembolize eder.

- 1) İnsanın kendi kulluğunu idrak etmesi (1. Selam)
- 2) Allah'ın büyüklüğü karşısında duyulan hayranlık (2. Selam)
- 3) Hayranlığın aşka dönüşmesi (3. Selam)
- 4) Yaradılış amacına, kulluğa dönüşmek. Çünkü en büyük mertebe kulluktur (4. Selam)

Dördüncü selamın sonunda şu cümle yüksek sesle söylenir: "Her şeyi bildiyse ve kemâle erdi isen de kulluk terk edilmez. En büyük mertebe hizmettir. Bilenlerle bilmeyenler bir değildir."

4.salam, marifet aşamasını ifade eder. En son Kur'an'dan bir ayet okunur ve semazen hırkasını giyerek, tekrar dünyaya maddi aleme geri dönüş yapar. Her selam bitiminde, semazenler ikili üçlü dördümlü olarak gruplaşırlar. Bu, dayanışmayı sembolize eder. Teklik, sadece yaratıcıya mahsustur. İnsan birbirine muhtaçtır!

Mevlana'nın Hayatı

Asıl adı Muhammed Celâleddîn olan Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî, 30 Eylül 1207 yılında, bugün Afganistan sınırları içerisinde bulunan Belh şehrinde doğmuştur. Babası, Sultânü'l-Ulemâ (Âlimler Sultanı) unvanına sahip olan Muhammed Bahâeddin Veled, annesi Mümine Hatun'dur.

Bahâeddin Veled, 1212 yılında aile fertleri ve yakınları ile birlikte bazı siyasi olaylar nedeniyle Belh'den ayrılır. Hz. Mevlâna'nın da içinde bulunduğu göç kervanı, önce Nişabur'a gelir ve büyük mutasavvıf Feridüddin-i Attar ile görüşür. Bu ziyarette ilgi ve takdirini kazanan Hz. Mevlâna'ya Feridüddin-i Attar, "Esrar-nâme" adlı eserini hediye eder.

Denizin Arkasındaki Okyanus

Hz. Mevlâna ve ailesi Nişabur'dan sonra Bağdat ve Kûfe üzerinden hac ibadeti yapmak için Mekke'ye gider. Hac dönüş yolunda Şam'da Muhyiddin İbn-i Arabî ile görüşürler. Kafiledelikler oradan ayrılırken İbn-i Arabî, babasının ardından yürüyen Mevlâna'ya bakarak; "Sübhânallah! Bir okyanus bir denizin arkasından geliyor" der.

Sultânü'l-Ulemâ ve ailesi Şam'dan sonra Halep üzerinden Anadolu topraklarına girip Malatya, Erzincan, Sivas, Kayseri ve Niğde yoluyla 1222 yılında Lârende'ye (Karaman) gelip yerleşirler. Sultânü'l-Ulemâ ve yakınları, Karaman'da kendisi için yaptırılan medresede 7 yıl kalarak irşad faaliyetinde bulunurlar. Mevlâna Celâleddin, 1225 yılında Karaman'da Gevher Hatun ile evlenir. Mevlâna'nın yaptığı bu evlilikten Sultan Veled ve Alâeddin Çelebi isimli iki oğlu dünyaya gelir. Gevher Hatun'un vefatı üzerine yapmış olduğu ikinci evliliğinden de Emir Âlim Çelebi isimli bir oğlu ile Melike Hatun isimli kızı doğar.

Konya'ya Göç

Selçuklu Sultanı Alâeddin Keykubat'ın ısrarlı daveti üzerine Sultânü'l-Ulemâ ve yakınları, Karaman'dan Selçuklu Devleti'nin başkenti olan Konya'ya göç ederler (3 Mayıs 1228).

Mevlâna ve ailesi ilk zamanlar Altunaba (İplikçi) Medresesi'ne yerleşirler. Va'z ve irşad faaliyetleriyle meşgul olan Sultânü'l-Ulemâ kısa zamanda Selçuklu Devleti içerisinde şöhreti ile ma'ruf olur ve 12 Ocak 1231 yılında, 85 yaşında iken Konya'da vefat eder.

Babasının vefatı üzerine, onun yerine geçen Hz. Mevlâna, şimdi İplikçi Camii diye bilinen yerdeki medresede uzun yıllar dersler ve vaazlar vermiştir. Bu ders ve sohbetlere zaman zaman farklı din mensupları da iştirak etmişlerdir.

Hayatının Tesadüfî: Şems

Mevlâna Celâleddîn, Şekerciler Hanı'nın önünden geçerken (15 Kasım 1244) Şems-i Tebrizî ile karşılaşır. Genç bir âlim olan Mevlâna, Şems'in kendisine sorduğu tasavvuf muhtevalı sorulara verdiği cevaplar sayesinde tanışır. İki engin insan arasındaki bu tanışma ile tesis edilen büyük dostluk ve yakınlık, Şems'in kayboluşu yahut ölümü sebebiyle fazla sürmemiştir.

Herkesin birbirini anlamasını ve birbirine hoşgörü ile bakmasını, engin anlayışının temeli sayan ve kendisinin hayat görüşünün de Kur'an-ı Kerîm ile Hz. Muhammed (a.s.)'in çizgisi üzere olduğunu sık sık vurgulayan Mevlâna Celâleddin, 17 Aralık 1273 Pazar günü, 66 yaşında iken Konya'da vefat etti.

Hz. Mevlâna'nın 25.618 beyitten oluşan **Mesnevî** eserinin yanı sıra Divan-ı Kebir, Mektubât, Fihî Mâ Fih ve Mecâlis-i Seb'a eserleri de dünyanın dört bir yanında ilgi ile okunmaktadır.

Hazret-i Mevlâna'nın Eserleri

Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî'nin eserleri çoğunlukla, dönemin edebiyat ve tasavvuf dili Farsça ile kaleme alınmış, eserlerinde Farsçanın yanı sıra Arapça ile birlikte az da olsa Türkçe ve Rumca beyit ve ifadeler de yer verilmiştir. Merkezinde ilâhi aşk ve vecd olan eserlerinde Hazret-i Mevlâna, din, tasavvuf ve sosyal hayat başta olmak üzere her konuda bilginin ve bilgi sahibi olmanın önemine işaret etmektedir. Bugün dünyanın dört bir yanında Hazret-i Mevlâna'ya ve eserlerine duyulan ilgi her geçen gün artmaktadır. Devrinin kültür dili olan Farsça ile yazılmış olan eserleri, başta Türkçe olmak üzere yirmiye yakın dile çevrilmiştir.

Coğrafyanın İhtişamını Sergileyen Müze:

Hatay Arkeoloji Müzesi

İnsanlığın Hafızaları

Bir kültürün, bir milletin ya da bir kentin hafızasını, birikimini kendisinden önceki uygarlıkların ihtişamını sergileme isteği sanıldığı gibi modern çağların arzusu değil. Sergileme merakının kökeninde birkaç önemli neden var. Öncelikle koleksiyonerlik, bir diğer husus sergilediğiniz eserlerin size sağlayacağı saygınlık ya da prestij ve tabii ki merak duygusu. Bir konuya olan merakın getirdiği biriktirme arzusu. Bu merak duygusunun geçmişi oldukça eskiye dayanıyor. Öyle ki Antik Yunan'da ya da Roma dönemi şehir kalıntılarında müzeciliğin ya da koleksiyonerliğin pek çok emaresi bulunmuş.

İnsanoğlunun beslenme, barınma ve korunma gibi temel ihtiyaçlarını karşılama içgüdüleriyle başlayan toplama/biriktirme isteği, siyasal güç ve başarının kanıtı, sınıf üstünlüğü ve gösterişin bir simgesi olarak farklı ve güzel olanı da talep etmeye başlayınca, yüzyıllar içinde, her türlü nesne ve sanat eserini içeren büyük bir birikim oluşmuş.

Hatay Arkeoloji Müzesi'nin ihtişamını Antakya, İskenderun, Daphne (Harbiye), TellAtçana, TellTayinat, Samandağ (SeleukeiaPieria), Erzin (Epiphaneia), Dört Yol, Altınözü, Kırıkhan, Hassa ilçelerinde yapılan kazılardan çıkan eserler oluşturuyor. Çoğu Roma dönemine ait olan mimari ve diğer buluntular bölgenin zenginliğine dair önemli ip uçları veriyor.

Bu birikimin temelinde yer alan toplama etkinliği, belli bir amaca yönelik, düzenli ve sistemli bir eyleme dönüştüğünde, önce koleksiyonların sonra da günümüz müzelerinin çekirdeğini oluşturmuş.

Dünyada buldukları ülkeye, kente prestij katan, saygınlık getiren pek çok müze var. Örneğin; Louvre Müzesi, British Müzesi, Hermitage Müzesi ya da Viyana Belvedere Sarayı gibi.

Bu tarz saygınlığa vesile olan koleksiyonlara sahip müzeler arasında bizden de pek çok müze var. Bu müzeler içinde bir tanesi bizim için çok kıymetli: Hatay Arkeoloji Müzesi. Dünyanın önde gelen mozaik müzelerinden olan Hatay Arkeoloji Müzesi yerli yabancı on binlerce ziyaretçiyi ağırlayan, bölge halkına önemli katkılar sunan bir müze olma özelliğini de taşıyor.

Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat'taki depremlerden etkilenen Hatay'da, zarar gören yapılar arasında olan Hatay Arkeoloji Müzesi tabiri caizse ağzımızı yüreğimize getirmiş bir muhtevaya sahip. Depremde kaybettiğimiz binlerce canımızın yanı sıra bir de kültürel hafızamızı kaybetme düşüncesi bizi daha fazla üzebiliyordu. 2014'te ziyarete açılan ve 3 bin 500 metrekareli mozaik olmak üzere toplam 10 bin metrekarelik sergileme alanı bulunan Hatay Arkeoloji Müzesi'nde yapılan incelemeler sonucu binada tadilat gerektiren hasarlar olduğu tespit edilmesine rağmen herhangi bir eser kaybının olmaması sevindirici bir haber oldu.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın aldığı önlemler sonucunda restorasyonu tamamlanan müze, bugün artık ziyaretçilerini yeniden ağırlıyor.

Sergileme merakının kökeninde birkaç önemli neden var. Öncelikle koleksiyonerlik, bir diğer husus sergilediğiniz eserlerin size sağlayacağı saygınlık ya da prestij ve tabi ki merak duygusu.

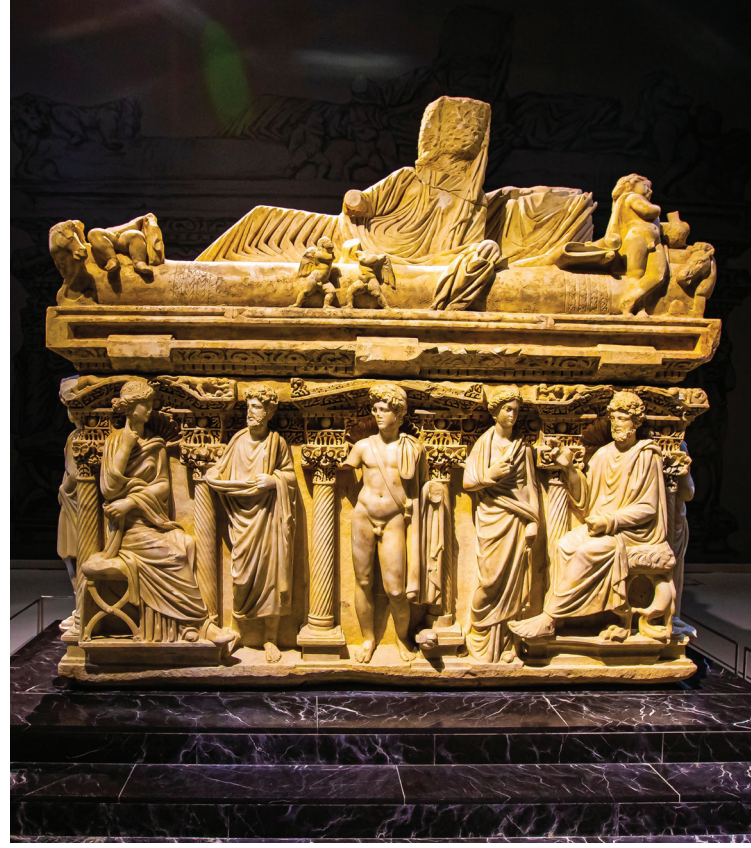
Hatay Arkeoloji Müzesi'ni önemli yapan bölgenin tarihi ve kültürel zenginliği... Müze binasında Prehistorik, Paleolitik Kültür (Üçağzılı Mağarası Canlandırması), Amuk Kültürü (Amik Ovası Höyük Eserleri), Helenistik Dönem (Antakya'nın Kuruluşu), Roma Dönemi (Mozaikler), Nekropol Kültürü (Lahitler), Bizans Dönemi (Mozaikler), Hatay Orta Çağ Dönemi ve Dinler, Hatay Arkeolojisi tarihi, Güncel kazılar/sergiler olmak üzere dokuz farklı temada binlerce eser 10 bin 700 metreka-relik alanda sergileniyor.

Müzei dünya çapında önemli kılan çok önemli koleksiyonlar ve eserler var. İşte bunlardan bazıları:

Kral Şuppiluliuma

Kral Şuppiluliuma'ya ait devasa heykel, Amik Ovasında Tell Tayinat Höyük'te bulunmuştur. Bazalt taşından yapılmış olan Geç Hitit Krallığı Dönemi'ne ait eser, oldukça büyük boyutlu oluşu, sakallı ve üç boyutlu olarak yapılışı, göz betimlemesinin etkileyiciliği ve daha birçok özelliği ile ünik bir eser niteliği taşımaktadır. 1.5 m. yüksekliğinde ve 1.5 ton ağırlığındaki kral heykelinin arka kısmında da Luvi dilinde yazıt bulunmaktadır. Arkeolojik açıdan önemli bir yüz haline gelen Şuppiluliuma Heykeli, Hatay Arkeoloji Müzesi'nde ziyaretçilerini beklemektedir.

Antakya Lahdi

Temel kazısı sırasında 1993 yılında bulunan, Milattan Sonra 3. yüzyıla ait Antakya Lahdi, Hatay Arkeoloji Müzesi'nde oluşturulan özel alanda sergileniyor. Üzerinde Pan ve Satir kabartmalarının yanı sıra aslan-boğa mücadelesi ve Eros ile leoparların oyununun işlendiği eser, müzede sergilenen 26 lahit arasında yer almaktadır.

Dünyanın önde gelen mozaik müzelerinden olan Hatay Arkeoloji Müzesi yerli yabancı on binlerce ziyaretçiyi ağırlayan, bölge halkına önemli katkılar sunan bir müze olma özelliğini de taşıyor.

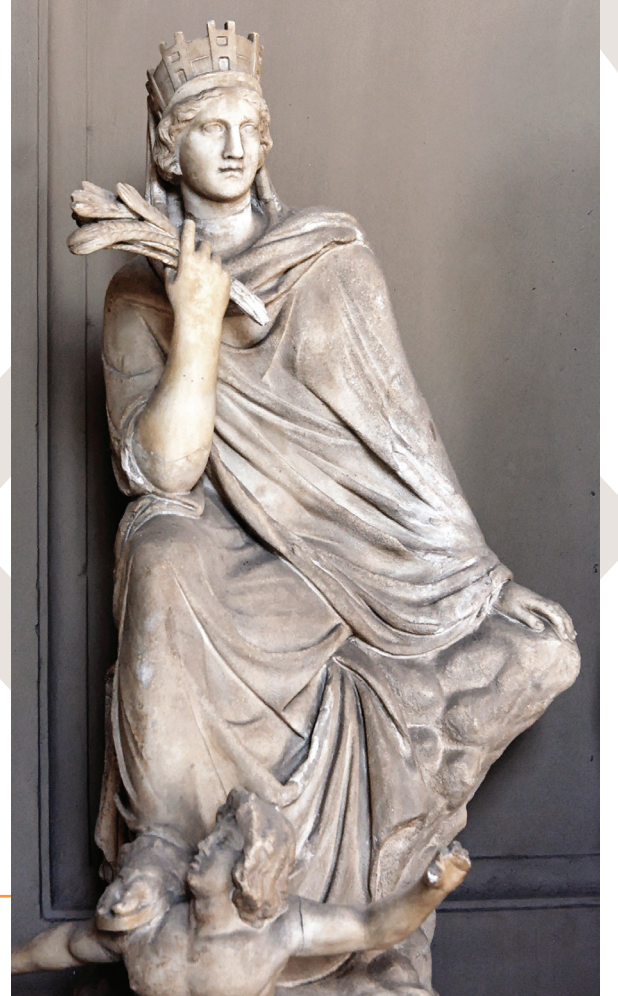

Eşsiz Mozaik Koleksiyonu

Mozaik koleksiyonunun öne çıkanları arasında; Soteria, Khresis, Büfe, Kemgöz, Amazon, Epikosmesis, Narkisos, Maskeli, Kuşlar, LadonPsalis örnek olarak verilebilir.

Antiokheia Tykhe (Antakya Tike'si)

Güzeller güzeli genç tanrıça Tykhe diğer adıyla Fortuna bölge kentlerinin (Antakya ve civarının) koruyucu simgesi olmuştur. İyi kader, şans, koruyuculuk, refah ve zenginlik getirdiğine inanılan tanrıçanın ilk heykeli M.Ö. 3'üncü yüz yılın başlarında heykeltıraş Eutykhides tarafından bronzdan Antiokheia şehrinin kuruluşu onuruna yapılmıştır. Antakya Tike'si olarak literatürde yerini alan heykel, Helenistik dönemden itibaren bölgede yeni kurulan şehirlerin kent tanrıçası betimleri için prototip olmuştur.

Sahnenin Ustası Ayten Gökçer

Ve Perde

Bazı oyuncular vardır, yüz yıllarca iz bırakır, bazı oyuncular vardır, sahnede gerçekten devleşir, bazı oyuncular vardır, usta sözcüğünün gerçekteki halidir... Ayten Gökçer, işte bu oyunculardan biri...

Tam adı Ayten Gökçer Kaçmaz olan usta oyuncu, 26 Ocak 1940'ta Ankara'da dünyaya geldi. Henüz 2 yaşındayken anne ve babası ayrılan sanatçının çocukluğu, Ankara'da, babasının ve kardeşlerinin yanında geçti.

Tiyatro yeteneğini fark eden annesinin yönlendirmesiyle 1952'de Ankara Devlet Konservatuarı Bale Bölümü'ne başlayan Gökçer, Muhsin Ertuğrul'un tavsiyesi üzerine 1957'de Ankara Devlet Tiyatroları Çocuk Tiyatrosu Bölümü'ne girdi.

Mümtaz Zeki Taşkın'ın "Oyuncakçı Dede" adlı oyunuyla oyunculuğa adım atan sanatçı, daha sonra Eleneor H. Porter'in "Pollyanna" piyesinde hemşire rolünü üstlendi.

Ayten Gökçer, katıldığı sınavda başarılı oldu ve 1958'de Devlet Tiyatroları sanatçı kadrosuna girdi.

Tiyatro ve Sinema Yılları

Devlet Tiyatroları'nda ilk olarak Reşat Nuri Güntekin'in "Bu Gece Başka Gece" oyununda rol alan sanatçı, "My Fair Lady'de Eliza Doolittle, Don Kişot'ta Aldonza, "Vanya Dayı'da Yelena Andrayevna, "Master Class'ta ise Maria Callas karakteriyle bir yıldız gibi sahneleri aydınlattı.

Gökçer, 1964'te kendisi gibi oyuncu, yönetmen, Devlet Tiyatroları Eski Genel Müdürü Cüneyt Gökçer ile evlendi. Çiftin, Aslı adını verdiği kızları dünyaya geldi. Sinemaya 1965 yapımı Atıf Yılmaz imzalı "Taçsız Kral" filmiyle başlayan sanatçı, Ajda Pekkan, Erol Taş, Gönül Yazar ve Galatasaray'ın meşhur oyuncusu Metin Oktay'la başrolü paylaştı.

Usta oyuncu, ilerleyen süreçte sinemadan daha çok tiyatroya yöneldi ve "Yedi Kocalı Hürmüz" müzikalinde başrol "Hürmüz"ü oynadı. Hürmüz, o kadar çok ses getirdi ki, bu oyun adeta Gökçer ile özdeşleşti.

Sayırsız Ödül

Devlet Tiyatrolarında “Bu Gece Başka Gece”, “Su Kızı”, “Hafta Başı”, “Aşk Acısı”, “Klinik Bir Vaka”, “Hortlaklar”, “Bernarda Alba'nın Evi”, “Woyzeck”, “Don Juan”, “Öp Beni Kate”, “Andora”, “On İkinci Gece”, “Vanya Dayı”, “Kaktüs Çiçeği”, “IV. Henry”, “Cadı Kazanı” ve “Lysistrata”nın da aralarında yer aldığı 30'dan fazla oyunda yer aldı.

Sanatçı, 1988'de “Devlet Sanatçısı” ünvanına sahip oldu.

Ankara Devlet Tiyatrosu'nda 1998'de Arne Sokouen'in “Balerin” oyununu yöneten Gökçer, 1999'da “Yılan Hikayesi” ile televizyon dizilerinde oynamaya başladı. Eşi Cüneyt Gökçer'in 2009'da vefatı üzerine Ankara'dan İstanbul'a yerleşti.

Ferzan Özpetek'in 2016 yapımı “İstanbul Kırmızı” filminde, Tuba Büyüküstün, Halit Ergenç ve Mehmet Günsür ile beraber rol aldı.

Ayten Gökçer, Sanat Sevenler Derneği “Yılın En İyi Kadın Oyuncusu” ödülü, Gazeteciler Derneği “En İyi Kadın Sanatçı” ödülü, Tercüman gazetesi “Yılın Sanatçısı” ödülü, Ses Mecmuası “Yılın En İyi Kadın Sanatçısı” ödülü, Türk Basın Birliği “Yılın En Başarılı Kadın Sanatçısı” ödülü, Türk Basın Birliği “Yılın En Başarılı Kadın Sanatçısı” ödülü ve Kültür Bakanlığı Büyük Ödülü'nün de aralarında olduğu çok sayıda önemli ödüle değer bulundu.

Türk Tiyatrosu'nun sahne ışığı en parlak yıldızlarından biri olan Ayten Gökçer 14 Mayıs 2024 tarihinde vefat etti.

Oyunları

Yönettiği Oyunlar

Balerin (oyun) : Arne Sokouen - Ankara Devlet Tiyatrosu - 1998

Rol Aldığı Oyunlar

Ustalar Sınıfı (Maria Callas) : Terrence McNally
Ankara Devlet Tiyatrosu - 1997

Yılın Kadını : Peter Stone

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1993

Yedi Kocalı Hürmüz : Sadık Şendil

İstanbul Devlet Tiyatrosu - 1987

Kim Korkar Hain Kurttan? : Edward Albee

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1986

Gecikenler : Nazım Kurşunlu

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1982

My Fair Lady : Gabriel Pascal\George Bernard Shaw\

Alan Jay Lerner Ankara Devlet Tiyatrosu - 1976

Tarla Kuşuydu Juliet : Efraim Kışon

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1975

Bağdat Hatun : Güngör Dilmen

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1973 - 1980

Hastalık Hastası : Moliere

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1972

Mança'lı Don Kişot : Dale Wasserman

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1971

Lisistrata : Aristophanes

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1969

Cadı Kazanı : Arthur Mille

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1969

Altıncı Henri : Luigi Pirandello

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1967

My Fair Lady : Gabriel Pascal\George Bernard Shaw\

Alan Jay Lerner - Ankara Devlet Tiyatrosu - 1966

Kaktüs Çiçeği : Pierre Barillet\Jean-Pierre Gredy

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1966

Vanya Dayı : Anton Çehov

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1964

Onunikinci Gece : William Shakespeare

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1963

Woyzeck : Georg Büchner

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1962

Öp Beni Kate : Bella Spewack\Sam Spewack

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1962

Andora : Max Firch

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1962

Don Huan : Moliere

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1962

Lense ile Lena : Georg Büchner

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1962

Bernarda Alba'nın Evi : Federico Garcia Lorca

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1961

Hortlaklar : Henrik İbsen

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1960

Klinik Bir Vaka : Dino Buzzati

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1959

Hırsız (oyun) : Georges de Tervaque

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1958

Evlattır : Eduardo De Filippo

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1958

Haftabaşı : John Boynton Priestley

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1957

Aşk Acısı : Marcel Achard

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1957

Tufan : Turgut Özakman

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1956

Su Kızı : Jean Giraudoux

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1956

Polyanna : Eleanor H. Porter

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1956

Finten : Abdülhak Hamit Tarhan

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1956

Bu Gece Başka Gece : Reşat Nuri Güntekin

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1956

Son Durak : Muvaffak İhsan Garan

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1955

Mavi Kuş : Maurice Maeterlinck

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1955

Oyuncakçı Dede : Mümtaz Zeki Taşkın

Ankara Devlet Tiyatrosu - 1955

Ödülleri

1966-1967 Sanat Sevenler Derneği Yılın En İyi Kadın Oyuncusu ödülü, "My Fair Lady" ve "Kaktüs Çiçeği"

1970-1971 Sanat Sevenler Derneği Yılın En İyi Kadın Oyuncusu ödülü, "Mançalı Don Quijote"

1974 Gazeteciler Derneği En İyi Sanatçı ödülü

1975 Gazeteciler Derneği En İyi Kadın Sanatçı ödülü

1976 Tercüman gazetesi okuyucu oyları ile Yılın Sanatçısı ödülü

1982 Ses Mecmuası Yılın En İyi Kadın Sanatçısı ödülü

1987 Türkiye Cumhuriyeti Devlet Sanatçısı ünvanı

1989 Türk Basın Birliği Yılın En Başarılı Kadın Sanatçısı ödülü

1990 Türk Basın Birliği Yılın En Başarılı Kadın Sanatçısı ödülü

1992 Kültür Bakanlığı Büyük Ödülü

1997 Türk İş Kadınları Derneği En İyi Sanatçı ödülü

1998 CHP Gençlik Kolları En İyi Sanatçı ödülü

Filmografisi

- 1965: Taçsız Kral
- 1967: 501 Numaralı Hücre
- 1967: İçli Kız Funda
- 1972: Damdaki Kemancı
- 1973: Anneler Günü
- 1980: IV. Murat
- 1981: Bağdat Hatun
- 1988: Önce Canan
- 1991: Elif Ana
- 1999: Yılan Hikâyesi (dizi)
- 2003: Patron Kim? (dizi)
- 2005: Çat Kapı (dizi)
- 2008: Hoşçakal Güzin
- 2017: İstanbul Kırmızısı

Anayurt Oteli'nde Kırk Bir Aşk Hikayesi Ömer Kavur

Sinema Hayattır

Kırganlık, hassasiyet, kimsesizlik, yalnızlık, birey olma, kadın olma, erkek olma gibi insanlık halleri ve sevda... Sahi sevda ne yana düşer usta? Ömer Kavur işte bu insanlık hallerinde sevdanın ve sevginin ne yana düştüğüne baktı tüm filmlerinde...

Türkiye'nin en önemli auteur yönetmenlerinden olan Ömer Kavur, filmlerindeki her karakteri, seyirci ile öyle özdeşleştirdi ki, her filminden o karakteri bürünerek çıktı insanlar...

Ankara'da 18 Haziran 1944'te dünyaya gelen Kavur, sanata meraklı annesi Abbasa Sina Morali ile Girit göçmeni, Dışişleri Bakanlığında memur İbrahim Şadi Kavur'un tek çocuğu olarak dünyaya geldi.

Kavur, babasının büyükelçilik görevi sebebiyle o dönemki Yugoslavya'da eğitim hayatına başladı. Daha sonra ailesiyle İstanbul'a gelen Kavur, ilkokulu Kızıltoprak'ta, ortaokulu Robert Koleji'nde, liseyi ise Kabataş Erkek Lisesi'nde tamamladı. Ortaokul ve lise yıllarında Fenerbahçe'de basketbol oynadı. Kolejde okurken henüz 16 yaşında Michelangelo Antonioni'nin "La Notte" (Gece) filmini izleyerek yönetmen olmaya karar verdi.

Usta yönetmen, üniversite eğitimi için Paris'e gitti. Conservatoire Libre du Cinema Français'de sinema, Sorbonne Haute Ecole du Journalisme'de gazetecilik okudu. Teknik-pratik sinema eğitimini Paris Üniversitesi'nde gerçekleştirdiği sinema tarihi yüksek lisansıyla bütünleyen Kavur, bu dönemde çektiği kısa filmlerle ilgi çekti ve çeşitli ödüller kazandı.

Kavur, Fransa'da kaldığı yıllarda Alain Robbe Grillet'in 1968 yapımı "L Homme qui merit" (Yalan Söyleyen Adam) ve Bryan Forbes'un 1969 yapımı "The Madwoman of Chaillot" (Çılgın Kadın) filmlerinde yönetmen yardımcılığını üstlendi.

Yeni Dalga'dan Etkilendi

Master eğitimini yarıda bırakan Kavur, 1971'de yurda dönüşünde Atatürk ve Boğaziçi köprüleri ile ilgili belgeseller çekti.

Kavur, Fransa'da yaşarken "Sinemada Fransız Yeni Dalgası" olarak adlandırılan akımdan etkilendi. Bu durum, ilerleyen yıllarda onun "yaratıcı yönetmen" olarak anılmasını sağladı.

Edebiyat uyarlamaları ise onun en önemli imzası oldu! Türk sinemasında edebiyatçılarla yaptığı işbirliği ve uyarlamalarıyla önemli bir yer edinen Kavur, 1974'te Refik Halit Karay'ın aynı adlı eserinden uyarlanan "Yatık Emine" filmini Necla Nazır'la çekti.

Bir süre reklam filmlerine dönen Kavur, 1979'da İstanbul'daki kimsesiz çocukların yaşamlarını konu alan "Yusuf ile Kenan"ı izleyiciyle buluşturdu. Film, dönemin standart "toplumcu-gerçekçi" filmlerine alternatif bir eser olarak dikkati çekti.

Anayurt Otel, Türk Sinema Tarihinin En Önemli Eserlerinden...

Kavur'un toplumun itilmişleri arasından çekip çıkardığı iki çocuğun hikayesini yalın ve etkili bir sinema diliyle anlattığı bu eser, Milano Film Festivali'nden büyük ödülle döndü. Ancak bir sokak çocuğu karakteri sebebiyle film, Türkiye'de sansür kurulundan ceza aldı. O yılki Antalya Film Festivali'nde jüri sansürü protesto ederek, festivali iptal etti.

32 yıl sonra, 1979 ve 1980 jürilerinin yaşayan üyeleri tarafından 2011'de yapılan değerlendirme sonucu Yavuz Özkan'ın yönettiği "Demiryol" ve Ömer Kavur'un yönettiği "Yusuf ile Kenan" filmi, 1979'un "En İyi Film" ödülünü paylaştı.

"Anayurt Otel", Türk sinema tarihinin en iyi 10 eserinden biri kabul edildi.

Ömer Kavur'un yazar Füzûzan'ın bir öyküsünden uyarlanan 1981 yapımı "Ah Güzel İstanbul" filmi, 18. Antalya Film Festivali'nde en iyi ikinci film oldu ve o yıl birincilik ödülü festivalde kimseye verilmedi. Kavur, 1982'de Selim İleri'nin senaryosundan çektiği "Göl" filminin içerdiği gerilim öğeleriyle de Türk sinema-sında farklı bir denemeye imza attı.

Kavur, 12 Mayıs 2005 yılında hayatını kaybetti.

Salondaki Herkes Zebercet Oldu!

Psikolojik yabancılaşma ve yalnızlık temalarını işleyen Anayurt Otel, Türk edebiyatının önde gelen yazarlarından Yusuf Atılgan imzası taşıyor. 1973 tarihli bu kült roman, 1987 yılında Ömer Kavur tarafından beyazperdeye uyarlandı. Filmin başrollerinde Türk sinemasının yaşayan iki usta oyuncusu Macit Koper ve Serra Yılmaz vardı. 1987 Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde "En İyi Film" ve "En İyi Yönetmen" ödüllerinin sahibi olan Anayurt Otel, İstanbul ve Venedik Film Festivali dahil birçok festivalden ödülle döndü.

Ömer Kavur'un filme yeni bir yorum katmaktan ziyade, romana sadık kalmakta özen gösterdiğini söylemek mümkün. Kitap ve film arasındaki en önemli farklılıklardan biri, kitabın 1960'larda, filmin ise 1980'lerde geçiyor olması... Bu nedenle uyarlamada 1980 darbesinin karanlık atmosferi de yer yer filme yansdı. Otele gelen kaçaklar, gazete manşetlerindeki kötü haberler ya da meyhanedeki tutuklamaları bu yansımaların örneğiydi.

Konu

Zebercet; iki boyutlu, katmansız, derinlik-siz, tekdüze bir adam... Kendine güveni olmayan, pısrık, duygularını açık edemeyen, cinsel kimliğini bulamamış aslında henüz yaşarken dahi kendi otelinin hayaleti... Ancak tüm bu sığılı Yusuf Atılgan öyle ustaca anlatıyor ki, bu sıkıcı adamı okumaya doyamıyorsunuz. Zebercet'in bu kişiliğe sahip olmasının geçmişe uzanan sebepleri var. Okulda, askerlikte, gençliğinde hep hor görülüp, dışlanmış bir insan olmuş. Ömer Kavur, kitaptaki bu çarpıcı derinlikleri filminde öyle bir işliyor ki, salondaki herkes Zebercet oluyor!

Bir Kırık Aşk Hikayesi

Sinemanın kilometre taşlarından biri olarak gösterilen bu yapıma gelene kadar Kavur aslında 9 film daha çekmiş ve Anayurt Otelindeki anlatım dilini, zaman döngüsünün kullanımını, karakterlere yaklaşımını ve görselliği, yani nihayetinde auteur sinemasını bu filmlerde oluşturmuş.

Kavur'un ilk dönem filmleri olan Yatık Emine ve Yusuf ile Kenan'dan sonra gelen **Kırık Bir Aşk Hikayesi** 1980 sonrası Türkiye'ye, bir sahil kasabasından, günümüzün sinema camiası açısından da en popüler mekânlardan olan, Ayvalık'tan bakan bir film.

Konu

1970'ler Yeşilçamı'nın "zengin kız, fakir oğlan ve mazbut yasak sevgili üçgenini" kendine göre son derece yaratıcı bir şekilde ele alan Kavur, Selim İleri ile kaleme aldığı özgün senaryosunda, anlatım dilini oldukça sade tutarak, 1980'lerin başı için de cesur sayılabilecek bir tutum izliyor. Kırık Bir Aşk Hikayesi'nde hem 80 öncesi kasaba yaşamının tutuculuğu, ekonomik dengelerin ve düzenlerin değişimi, hem de dönemin dinamiklerine uygun olarak yansıtılan kadının birey olma, tercih etme veya etmeme özgürlüğü, yani yükselişe geçen 80'ler feminizminin ayak izleri mevcut.

Bu bağlamda, Ömer Kavur'un kendi filminden sadece bir sene sonra Atıf Yılmaz'ın Mine'si (1982) için yapımcılık yapmış olması da tabii ki tesadüf değil.

Genç bir iş adamı olan Fuat (Kadir İnanır), babasından kalan zeytin atölyesinin işleri kötüye gidince ailesinin baskısı ile yörenin önde gelen fabrikatörlerinden birinin kızı olan Belgin ile istemese de nişanlanır. Fakat tam bu hareketli günlerde kasabaya yeni tayin edilen edebiyat öğretmeni Aysel (Hümeyra) aklını da gönlünü de karıştırır. Kendi halinde kalmak isteyen ve sadece huzur peşinde olan Aysel ise başta Fuat'a mesafeli davranır ama kendisinden genç olan bu adamın ilgisine tamamen de kayıtsız kalamaz. İlişkileri, ama esasen aşkları toplum normları açısından kabul edilemez olan Fuat ve Aysel, birbirlerini sevmelerine rağmen hikâyenin sonunda severek ayrılmak zorunda kalacaklardır.

Yönetmenlik Yaptığı Filmler

- 2002 - Karşılaşma
- 2001 - Melekler Evi
- 1996 - Akrebin Yolculuğu
- 1995 - Aşk Üzerine Söylenmemiş Her Şey
- 1991 - Gizli Yüz
- 1987 - Gece Yolculuğu
- 1987- Anayurt Otel
- 1985 - Körebe
- 1981 - Kırık Bir Aşk Hikayesi
- 1979 - Yusuf ile Kenan
- 1974 - Yatık Emine

Senaryo Çalışmaları

- 2002 - Karşılaşma
- 2001 - Melekler Evi
- 1996 - Akrebin Yolculuğu
- 1995 - Aşk Üzerine Söylenmemiş Her Şey
- 1987 - Anayurt Otel
- 1987 - Gece Yolculuğu
- 1985 - Körebe
- 1982 - Mine
- 1981 - Kırık Bir Aşk Hikayesi
- 1979 - Yusuf ile Kenan
- 1974 - Yatık Emine

Prodüksiyon

- 1984 - Bir Yudum Sevgi
- 1983 - Seni Seviyorum
- 1981 - Kırık Bir Aşk Hikayesi
- 1979 - Yusuf ile Kenan

Ödülleri

- 1982 - 19. Antalya Altın Portakal Film Festivali, Kırık Bir Aşk Hikayesi, En İyi Yönetmen
- 1987 - 24. Antalya Altın Portakal Film Festivali, Anayurt Otel, En İyi Yönetmen
- 1988 - 25. Antalya Altın Portakal Film Festivali, Gece Yolculuğu, En İyi Yönetmen
- 1997 - 9. Ankara Uluslararası Film Festivali, Akrebin Yolculuğu, En İyi Yönetmen
- 1992 - 4. Ankara Uluslararası Film Festivali, Gizli Yüz, En İyi Film
- 1992 - 4. Ankara Uluslararası Film Festivali, Gizli Yüz, En İyi Yönetmen
- 2003 - 40. Antalya Altın Portakal Film Festivali, Karşılaşma, En İyi Film
- 2003 - 40. Antalya Altın Portakal Film Festivali, Karşılaşma, En İyi Yönetmen
- 2003 - 40. Antalya Altın Portakal Film Festivali, Karşılaşma, En İyi Senaryo
- 2003 - 14. Orhan Arıburnu Ödülleri, Karşılaşma, En İyi Yönetmen
- 2003 - 14. Orhan Arıburnu Ödülleri, Karşılaşma, Derya Arbaş Özel Ödülü
- 2003 - 15. Ankara Uluslararası Film Festivali, Karşılaşma, En İyi 2. Film
- 2003 - 15. Ankara Film Festivali, Karşılaşma, En İyi Yönetmen
- 2003 - 25. Siyad Türk Sineması Ödülleri, Karşılaşma, En İyi Film
- 2003 - 25. Siyad Türk Sineması Ödülleri, Karşılaşma, En İyi Yönetmen
- 2003 - 25. Siyad Türk Sineması Ödülleri, Karşılaşma, En İyi Senaryo
- 1980 - Uluslararası Milano Film Festivali, Yusuf İle Kenan, Büyük Ödül
- 1991 - Fribourg Festival, Gizli Yüz, Halk Jürisi En İyi Film Ödülü
- 1991 - Montreal Film Festivali, Gizli Yüz, En İyi Film

Dört Mevsim Şarkılar Söylüyor: Uludağ

Doğadan

Hayatın içinde efsaneler vardır, doğanın içinde efsaneler olduğu gibi... Görmeseniz bile duymanız yeterlidir! Gitmeseniz bile bir gün gitme hayali ile yanıp tutuşabilirsiniz... Havasını solumak ister, içinde var oluşunuza bir kez daha şükretmek ihtiyacı duyarsınız...

Yüz bin yıl öncesinin ülkemize armağanı olan Uludağ gibi...

Mitolojik Çağın Olympos'u

Tarihinin yüz bin yıl öncesine kadar dayandığı bilinen Uludağ, antik çağın ilk tarihçilerinden Herodot'un (M.Ö. 490-420) yazdığı Herodot Tarihi isimli kitabında, "Olympos" olarak geçiyor ve Olympos'ta Lydia kralı Kroisos'un oğlu Atys'in yaşadığı trajediyi anlatıyor. Tanrıların Troya Savaşı'nı buradan izledikleri de mitolojik kaynaklarda yer alan başka bir unsur... Mısırlıların Mis-mos, Romalıların Calbyeers, Bizanslıların ise Misolymp adını verdikleri Uludağ, bir dönem Bizanslı keşişler tarafından sığınak olarak kullanması nedeniyle Osmanlılar tarafından Keşiş Dağı olarak adlandırılmış.

Orhan Gazi'nin Bursa'yı teslim almasından sonra dağdaki keşişlerin yaşadığı manastırların bir kısmı terk edilirken, bir kısmı da Duğlu Baba, Geyikli Baba, Abdal Murad gibi Müslüman dervişlerin inziva yerleri olmuş. 1925 yılında Bursa Vilayeti Coğrafya Cemiyeti'nin girişimleri ve Osman Şevki Bey'in önerisi ile "Uludağ" adını almış.

Dört Mevsim Muhteşem

Yıllar boyunca ününe ün katan, sadece Türkiye'nin değil, dünyadaki doğaseverlerin de göz bebeği olan Uludağ, doğa severlere dört mevsim şarkılar söyleyen bir doğa/jeoloji harikası...

Bursa'nın 36 kilometre güneyinde yer alan 2 bin 543 metre yüksekliğindeki Uludağ yine de en fazla kış sporları merkezi olarak tanınıyor. Türkiye'nin kış sporlarının da en gözde dağı da diyebiliriz.

Eşsiz güzellikleri, flora ve faunasının zenginliği ile 1961 yılında Milli Park ilan edilen Uludağ, kış turizminin yanı sıra yaz aylarında da, kampçılık, trekking ve gününbirlik piknik etkinlikleriyle, yerli ve yabancı turistlerin en ünlü uğrak yerlerinden biri.

Dört mevsim turizme hizmet eden Milli Park'ın en yüksek noktası Uludağ Tepe (2543 m), Zirvetepe (2468m), Kuşaklıkaya (2232 m), Çobankaya (1750 m), Bakacak Tepe (1743 m) ise diğer yükselteler...

Sarıalan (1621 m), Kirazlıyayla (1505 m), Kadiyayla (1235 m) gibi yaylalara, Nilüfer Çayı'nın kolları olan Dombay Çukuru Dere, Softadere, Derinçay Dere gibi derelere sahip olan Uludağ'ın her bir alanı, nefes kesen manzaralara sahip...

Zirvenin Beyaz Hali

1933 yılından beri kayak yapılan Uludağ'da, karla kaplı gün sayısı 178 olarak ölçülürken, bugüne kadar kar kalınlığı en fazla 435 cm olarak ölçülmüş. Dünyaca ünlü Uludağ kayak pistleri, Fatintepe ve Kuşakkaya tepelerinin üzerine kurulu bulunuyor. Uludağ kayak merkezi, Alp ve Kuzey disiplini ile "Tur kayağı" ve "Helikopterli kayak" uygulamaları bakımından uygun coğrafya şartlarına sahip ve kayak dışında snowboard, bigfoot, buz pateni, kar motosikleti aktivitelerine de uygun. Kayak merkezi Bursa'ya 36, İstanbul'a 150 kilometre mesafede yer alıyor.

Yıllar boyunca ününe ün katan, sadece Türkiye'nin değil, dünyadaki doğaseverlerin de göz bebeği olan Uludağ, doğaseverlere dört mevsim şarkılar söyleyen bir doğa/jeoloji harikası...

Fauna

Milli Park sahası içinde yaban domuzu, tilki, çakal, kurt, porsuk, yabani kedi ile hasancık (ağaç yedi uyuru), köstebek, sincap, soreks, sansar ve az miktarda ayı yaşıyor.

Ayrıca Yeşiltarla'da bir Geyik Üretme Çiftliği bulunuyor. Sakallı akbaba (*GypaetusBarbatus*) ise Uludağ'da yaşayan endemik bir tür...

Apollo Kelebeği

Türkiye'de yaşayan en büyük kelebek türü olan Apollo Kelebeği, muhteşem görüntüsü ve olağanüstü yapısıyla, Uludağ'ın en önemli renklerinden biri. Temmuz ve Ağustos aylarında Uludağ'ın binbir çeşit çiçekle süslü çayırlarında adeta dans eden benzersiz Apollo Kelebeği, zaman zaman 6.000 m. yükseklikte bile kendine yaşama imkânı bulabilen bir tür olarak biliniyor.

Vücutları kürke benzeyen siyah tüylerle kaplı bu kelebeklerin gövdesinin koyu rengi, böceğin güneşten ısı emmesine yardım ediyor. Diğer kelebeklere oranla daha büyük olan kelebeklerin siyah benekli beyaz kanatları, güneşin ışınlarını almak için daha geniş bir yüzey sağlarken, olağanüstü yükselmelerine neden oluyor.

Kanatlarının çok ince olması, saydam bir görüntü oluştururken, bu özellik, güneş ışınlarının kelebek tarafından kolay emilmesini de sağlıyor.

Milli Park

1961 yılında milli park ilan edilen ve 12 bin 762 hektarı kaplayan Uludağ Milli Parkı'nın yüzde 71'i orman, yüzde 28'i mera ve kayalık, yüzde 0,4'ü açık, yüzde 0,1'i sulak alan, yüzde 0,5'i ise yerleşim alanı... Türkiye'de ilk buzul devri izleri Uludağ'da görülmüş. Uludağ'ın kuzeye bakan yamaçlarında buzullarca şekillendirilmiş oluşumlar ve ilginç görümlü kaya kitleleri bulunuyor. Yılanlıkaya, Cennetkaya, Çobankaya gibi şekiller, bu kitlelerin en ünlüleri arasında yer alıyor.

Milli Park bünyesinde yüksek kesimlerde buzul gölleri de bulunuyor. Bu göller, buzulların Uludağ'ın yüksek kesimlerinde gelişmesi ve buzul aşındırması sonucu oluşan teknelerin sularla dolması sonucu ortaya çıkmış. Karagöl, Aynalıgöl, Kilimliçöl, Buzlu Göl bunlardan en bilinenleri. Etrafındaki çöküntü sahalarının çevresinde yükselen Uludağ'da tabakalar arasında yer yer maden ve maden damar yataklarına rastlanıyor. Türkiye'nin önemli volfram yatakları burada yer alırken, yükseklerle çıkıldıkça kar yağışı ve miktarı fazlalaşıyor.

Çiçek Cenneti

Uludağ Milli Parkı gerek alpin, gerekse Türkiye ve yalnızca Uludağ'a özgü endemik türleri içeren zengin bir bitki örtüsüne sahip. 104 endemik tür tespit edilmiş durumda ve bunlardan 32 tanesi Uludağ endemiği olarak kayıtlı. Uludağ eteklerinde Akdeniz iklimi bitkileri görülürken daha üst kademelerde kara iklimi bitkilerinin görülmesi, bitki örtüsünün bir sürü benzerinden daha zengin olmasına yol açıyor.

Bir çiçek cenneti olan Uludağ ender bulunan bir bitkisel zenginliğe de sahip. Mart ayında alt kademelerde başlayan uyanma, yaz boyunca zirvede devam ediyor. Özellikle orman kuşağının üzerinde yer alan ve pek çok kişi tarafından kıraç olarak bilinen dağda, çok zengin ve bu bölgeye özgü nadir bitki türleri görülüyor.

Dağın eteklerinde meşe, kestane, çınar, ceviz ağaçları; 350 metreden itibaren defne, zeytin, katranardıcı, fındık, ladin, funda, kızılçam, maki ve çalılık alanlar bulunuyor.

350-700 m arası; kestane, akçakesme, erguvan, koca yemiş, dağ çileği, katırtırnağı, Girit Ladini, gürgen, kızılçık, alıç, kayın, titrek kavak, karaçam, 700-1000 metre arası; kayın, sapsız meşe, karaçam, muşmula gözlemleirken, 1000-1050 metreden itibaren de kayın ormanları başlıyor. 1500-2100 metre arasında Uludağ Göknarı, bodur ardıç, yaban mersini, ayı üzümü, yabani gül, geyik diken, çoban üzümü, söğüt, karaçam, kayın, gürgen, titrek kavak, sırimbağı, yoğurtotu, kekik, bitotu, misk soğanı, hindiba, bahar yıldızı, çok çiçekli gelincik, yabani elma, Karaçam ormanları arasında sarıçam, 2100 metreden sonra bodur ardıçlar, 2300 metreden sonra ise otsu türler, eşsiz bitki örtüsünün en önemlileri arasında yer alıyor.

Günübirlik Ziyaretler ve Kamp Alanları

Karabelen Günübirlik Kullanım Alanı:

Milli Park'ın hemen girişinde yer alıyor. Giriş gişelerinin de yer aldığı günübirlik kullanım alanı 1000 kişi kapasiteye ulaşabiliyor.

Kirazhyayla Günübirlik Kullanım Alanı:

Piknik alanında kır gazinosu ve büfe bulunuyor. Uludağ Üniversitesi'ne ve Maliye Bakanlığı'na ait tesisler de bulunan bu alan; 1500 kişilik kapasiteye sahip.

Sarıalan Kamp Günübirlik Kullanım Alanı:

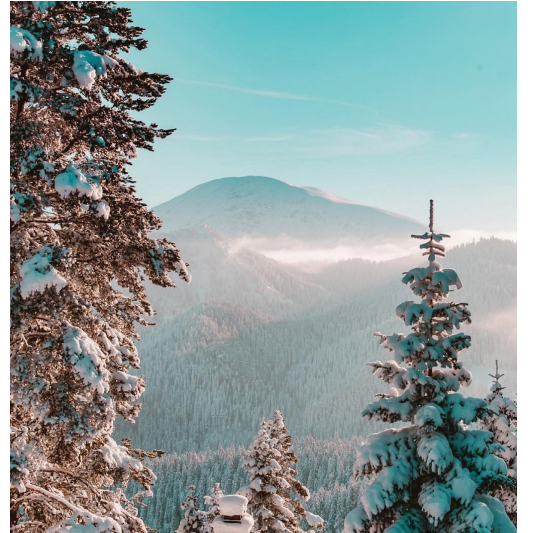
Bungalov ve barakaların bulunduğu alan, 350'ye yakın çadır kapasiteli bir kamp alanına da sahip.

Osmanlı zamanına kadar Olimpos, Osmanlı zamanında ise Keşiş Dağı ve Ruhban-ı Cebel olarak adlandırılan Uludağ; günümüzdeki ismini 1925 yılında almış, 2543 metre yüksekliği ile Marmara Bölgesi'nin en yüksek zirvesi olan Uludağ'ın alanı 12.762 hektar. Marmara Denizi'ne 50 km uzaklıkta olan Uludağ, 1961 yılında Milli Park ilan edilmiş.

Yöreye gittiğinizde görmeden dönmeyin

- Uludağ Milli Parkı
- Aras Şelalesi
- Kilimli Göl
- Buzlu Göl
- Aynalı Göl
- Uludağ Kayak Merkezi
- Uludağ Çobankaya Yaylası
- Softaboğan Şelalesi

Kültür - Sanat

Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler

Gelişen teknoloji, farklılaşan ihtiyaçlar yeni mesleki alanların oluşmasına vesile olurken gelişime, teknolojiye ayak uyduramayan mesleklerin yok olmasına neden oluyor. Peki kaybolan sadece meslekler mi?

Ticaret bakanlığı, belirli periyotlarla kaybolmaya yüz tutmuş meslekleri sıralayan bir liste açıklıyor. Listede 31 başlık altında 100'ün üstünde kaybolmaya yüz tutmuş meslek sıralanıyor. Aralarında öyle meslekler var ki, belki ilk defa duyabilirsiniz.

İşte birkaç örnek; Oymacılık (Neccarlık), Kakmacılık, Nalın Yapımı, Takunya Yapımı, Rölyef Yapımı, Sedef Kakmacılık, Külekçilik, Şimşir Tarak Yapımı, Tahta Kaşıkçılık, Haratlık, Bastonculuk, Asa Yapımı, Beşik Yapımı, Debbağlık, Tabaklık, Sepicilik, Köşgerlik, Sayacılık, Kavafılık... Liste böyle uzayıp gidiyor.

Yeni teknolojilerin devreye girmesi, seri üretim tekniklerinin gelişmesi ve maliyetlerin düşmesi, bazı meslek kollarının bu gelişmeler karşısında direnememesine neden oldu.

Ancak biliyoruz ki, yok olan sadece meslekler, zanaatlar değil, aynı zamanda bu meslek kollarında çalışanların ürettikleri geleneklerin, mesleki formasyonların, nesiller boyu aktarılan bilgi ve birikimlerin de yok olması anlamına geliyor. UNESCO bu bağlamda kaybolmaya yüz tutmuş bazı mesleki faaliyetleri Dünya Mirası Listesi'ne almış.

“Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi” üç ana başlıkta tasnif edilmiş.

1. İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesi
2. Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi
3. Korumanın İyi Uygulamaları Kaydı

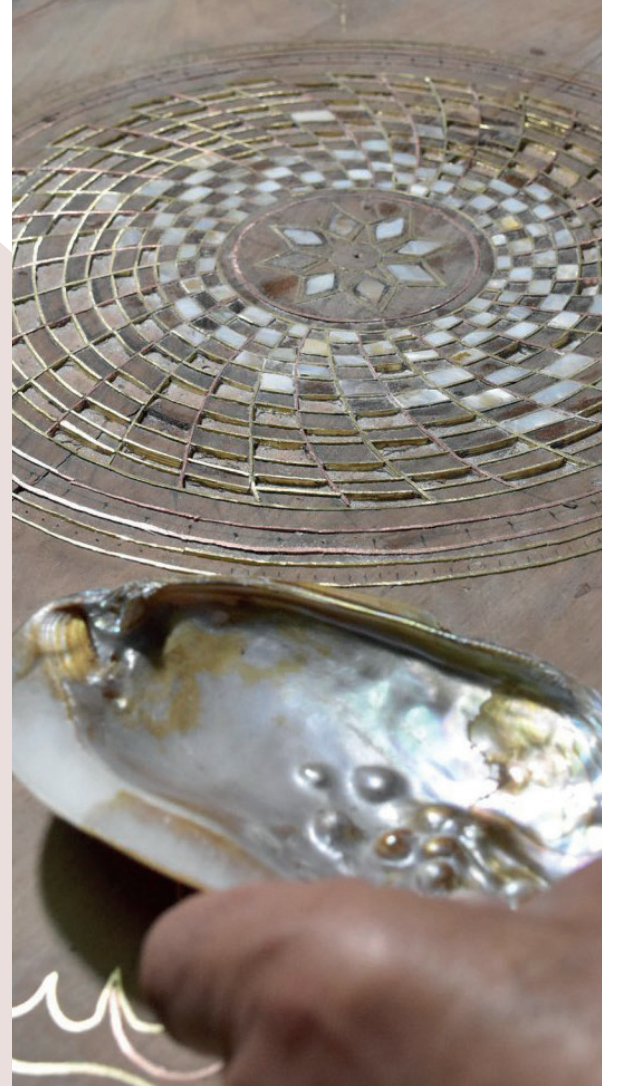
Türkiye'nin 2024 yılı itibarıyla listede 30 unsuru bulunmakta ve bunlardan üçü “Acil Koruma Gerektiren Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi”nde yer almaktadır. Tabii mesele somut olmayan kültürel miras olunca sadece meslekler değil aynı zamanda kültürel unsurlarda listeye girmiş durumda. Listeye girmiş meslekler ise şöyle;

1. *Meddahlık*
2. *Karagöz*
3. *Ebru*
4. *Çinicilik*
5. *Okçuluk*
6. *Minyatür*
7. *Hattatlık (Hüsn-ü Hat)*
8. *İpek Böcekçiliği*
9. *Tezhib (Altınla süsleme)*
10. *Balaban Üretimi ve İcrası*
11. *Sedefkârlık*
12. *Ahlat Taş İşçiliği*

Kültürel miras kavramı içinde ele alınan meslekler, aynı zamanda toplumumuzun belleğini oluşturan unsurlar. Bu unsurların kayıt altına alınması, artık tek tük kalmış ustalardan bu mesleklerin özelliklerinin, yapım ve üretim tekniklerinin yeni kuşaklara aktarılması kültürel belleğimizin korunması için bir zarurettir.

Sedefkarlık (Sedefkâkma)

Sedef parçalarının Kur'an kılıfları, masalar, sandıklar, sandalyeler, aynalar, mücevher kasaları ve müzik aletleri gibi ahşap nesnelere işlenmesi uygulamasıdır. Zanaatkârlar, yumuşakça kabuklarından sedefi şekillendirerek ve ceviz, abanoz veya maun gibi koyu renkli ağaçlara işleyerek karmaşık işlemeli sanat eserleri yaratırlar. Bu süreç, dekoratif efekt için geometrik, çiçeksi ve kaligrafik motifleri geliştirmek için oyma, cilalama, renklendirme için ise yakma ve vernikleme işlemlerini içermektedir.

Tezhib

Tezhib, el yazmaları, kaligrafik metinler ve minyatürlerin sayfalarında uygulanan asırlık bir süsleme sanatıdır. Ana bileşeni, her ikisi de belirli bilgi ve teknikleri gerektiren altın varak veya altın boyadır. Günümüzde bu unsurların geleneksel ve çağdaş yorumları, el yazmaları, minyatürler ve hat sanatının yanı sıra tek başına sanat eserlerinde de görülebilir. Kullanılan renklerin, desenlerin ve motiflerin sembolik anlamları vardır ve dinî metinleri, edebî ve tarihî el yazmalarını, evlilik ile ilgili evrakı ve hatta ticari antlaşmaları tezhip ile süslemek yaygındır.

Minyatür

Minyatür; altın, gümüş ve çeşitli organik malzemeler gibi ham maddeler kullanılarak; kitap, kartonpiyer, kilim, kumaş, duvar, seramik ve diğer eşyalar üzerine küçük resimlerin tasarlanmasını ve oluşturulmasını içeren iki boyutlu bir sanat türüdür. Minyatürün desenleri inançları, dünya görüşlerini ve yaşam tarzlarını resmederek tasvir ederken İslam'ın etkisiyle de yeni bir karakter kazanmıştır.

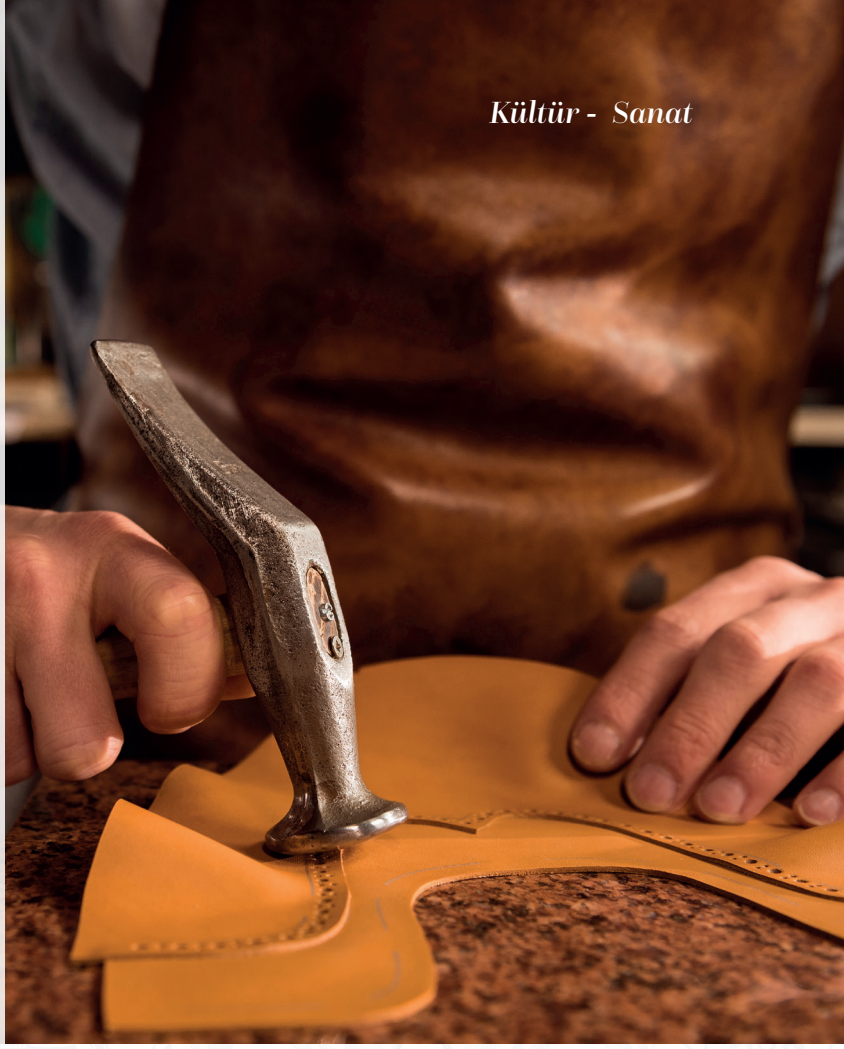

Kültürel miras kavramı içinde ele alınan meslekler, aynı zamanda toplumumuzun belleğini oluşturuyor. Bu mesleklerin kayıt altına alınması, artık tek tük kalmış ustalardan bu mesleklerin yapım ve üretim tekniklerinin yeni kuşaklara aktarılması kültürel belleğimizin korunması için zarurettir.

Debbağlık

Debbağlık, dericilik sanatıdır. Debbağcılık ile ilgilenen ustalara ise “Debbağ” denir. Debbağ kelimesi zamanla “Dabak” olmuş, deri işlenen yerlere de “Dabakhane” ya da “Tabakhane” denmiştir. Arapça kökenli bir kelime olup “deri işleyen, deriyi terbiye eden” anlamına gelir. Ham deriyi kullanılabilir hale getirmek için yapılan tüm işlemlere “tabaklama”, bu işi yapana da “tabak ustası” denir.

Debbağlık üç kola ayrılır: Gön Debbağlığı, Deri Debbağlığı, Kürkçülük. Bu sanatın her bölümü, ayrı debbağ hanelerde ve ayrı ustalar tarafından yapılırdı. Büyükbaş hayvanların derisinden yapılan debbağlığa “Gön Debbağlığı”, küçükbaş hayvanların derisinden yapılan ise “Deri Debbağlığı” denirdi. Kürkçülük ise bambaşka bir koluydu bu sanatın.

Kalaycılık

Geleneksel Türk el sanatlarımızdan birisi olan bakırcılık sanatı, Anadolu insanının üstün beceri ve zevkini binlerce yıldır yansıtmaya devam etmektedir. Bakır ile bağlantılı olarak gelişmiş olan kalaycılık mesleği yine Anadolu’da büyük ustalık isteyen el sanatlarından biridir. Türk kültürünün bir parçası olan kalaycılık, bakır gereç üretiminin zorunlu kıldığı, onun ayrılmaz bir parçası olan başka bir zanaattir. Bu nedenle bakırcılığın geliştiği bölgelerde buna bağlı olarak kalaycılığın da geliştiği gözlenmektedir.

On Parmakında On Marifet

Bedri Rahmi Eyüboğlu

Çok yönlü sanatçı kişiliğiyle; ressam, yazar, şair Bedri Rahmi Eyüboğlu tüm üretimlerinde daima Anadolu'yu merkeze aldı, bu coğrafyaya duyduğu hayranlığı yansıttı.

1911 yılında Trabzon'un Görele ilçesinde doğdu. Beş çocuklu ailenin ikinci erkek çocuğuydu. Kaymakam olan babası Rahmi Bey'in görevi gereği önce Pınarbaşı ardından Havza'ya taşındılar. 1920 yılında, ailece Kütahya'ya yerleştiler. 1925 yılında, babası Trabzon milletvekili oldu. Ailece Trabzon'a geri döndüler. Trabzon Lisesi'ne kaydoldu. 1927 yılında Zeki Kocamemi Trabzon Lisesi'ne resim öğretmeni olarak atandı. Bu dönemden sonra, Bedri Rahmi'de resim aşkı başladı.

Fransa'da eğitim gören ağabeyi ile mektuplaşmaları kardeş-aile mektuplaşmasını başlattı. 1929 yılında, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi, Resim Bölümü'ne girdi. Nazmi Güran ve İbrahim Çallı'nın öğrencisi oldu.

1931 yılında, diplomasını almadan Paris'e gitti. Dijon ve Lyon'da Fransızca öğrenmek üzere çalıştı.

Bu arada Gauguin ve El Greco gibi beğendiği ustaların resimlerini buldukları müzelerden kopya etti. Van Gogh, Gauguin, Cezanne onu mesleğine bağlayan ustalar oldu. 1932 yılında, Paris'te bir ay kadar André Lhote Atölyesi'nde çalıştı. İleride yaşamını birleştireceği Ernestine Letoni ile tanıştı. 1933 yılında, Londra'ya gitti. Yıl sonunda Türkiye'ye geri döndü. 1934 yılında, 'Yeni Adam'da ressam olarak çalışmaya başladı. Akademi Diploma yarışmasında "Yol İnşaatı" konulu resmi ile üçüncü oldu

27 Aralık 1934 tarihinde 30 resim ile D Grubu Sergisi'ne katıldı. 1 Ocak 1935 tarihinde, ilk kişisel sergisi Bükreş'te Hasefler Galerisi'nde Ernestine Letoni tarafından açıldı. 1936 yılında "Eren" adını verdiği Ernestine Letoni ile evlendi. Güzel Sanatlar Akademisi'nin 1936 yılında diploma yarışmasında "Hamam" adlı çalışması ile birinci oldu.

Büyük Formda Mozaik Eserler Dönemi

1950 yılında, Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde 150 resimden oluşan "Retrospektif" sergisi düzenledi. Birkaç aylığına Paris'e gitti. Paris'te, İnsan Müzesi'nden çok etkilendi. "Güzel yararlı olmalıdır" düşüncesinden hareketle "Yazmacılık" geleneğine yeni bir yorum getirdi. 1950 yılında, Kariye Camii düzenlemesini yaptı. Bizans mozaikleriyle ilgilenmeye başladı. 1951 yılında, Ankara'da "Küçük Sahne"yi süsledi. 1951 yılına kadar boya ile mozaik dokusunda resimler yaptı. 21 Mart 1951 tarihinde, ilk "Yazma Sergisi"ni açtı. Yeni Sabah gazetesinde yazmaya başladı. 1952 yılının Ocak ayından başlayarak 1958 yılına dek düzenli olarak Cumhuriyet gazetesinde yazdı. 1953 yılında Yazmaları ve özgün baskıları The Philadelphia Print Club'da sergilendi. 14 Eylül'de Times dergisi onun çalışmalarına iki renkli sayfa ayırdı. 1954 yılında Bedri Rahmi "Türk Tepsisi" adlı motifi ile Steuben Glass adlı bir firmanın tertipledeği yarışmada ödül kazandı ve motif kristale oyularak teşhir edildi.

Hem Yazar Hem Şair Hem de Ressam

1936'da Sovyetler Birliği'ne götürülen Türk Resim ve Heykel Sergisi'ne üç resim ile katıldı. 1937 yılında, akademide Leopold Levy'in asistanı oldu. Nazmi Ziya Güran üzerine bir inceleme kitabı hazırlığına girişti.

1 Kasım 1938 tarihinde çıkan "Ses" dergisi yazarları arasında yer aldı. 31 Ekim 1939 tarihinde Birinci Devlet Resim ve Heykel Sergisinde "Figür" adlı yapıtı ile üçüncülüğu Arif Kaptan ile paylaştı. 1941 yılında askerlik görevini tamamladı. İlk şiir kitabı "Yaradana Mektuplar" yayımlandı.

31 Ekim 1942 tarihinde, açılan Dördüncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nde ikincilik ödülünü kazandı. 1943 yılında, Ortaköy Lido Yüzme Havuzu için ilk duvar resimlerini gerçekleştirdi. 1945-1947 yılları arasında "Mari'nin Portresi", "Alis I", "Alis II" gibi önemli portre dizisini oluşturdu. 1946 yılında, Ankara Büyük Tiyatro'nun (opera binasının) girişindeki kapıların üstüne ikinci duvar çalışmasını yaptı. 1946 yılı Kasım ayında UNESCO'nun Paris'te düzenlediği uluslararası sergiye gönderilen resimleri ilgi çekti. 1947 yılında, genç sanatçılardan oluşan "10'lar Grubu"nun kurulmasına öncülük etti. 1948 Ağustos ayında ikinci şiir kitabı "Karadut" yayımlandı.

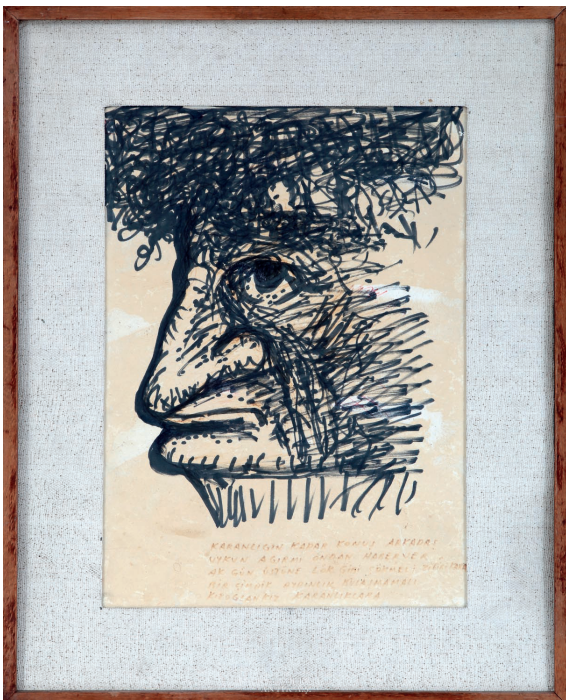
Kültürleri Birleştiren Sanatçı

Anadolu'nun nakışını, Osmanlı İmparatorluğu'nun minyatürünü, Bizans sanatının mozaiklerini buluşturan Bedri Rahmi Eyüboğlu, gerçek bir aydın olarak, birçok formda ortaya koyduğu eserlerinde geleneksel süsleme ve halk sanatlarını Batı'nın teknikleriyle birleştirerek kullandı.

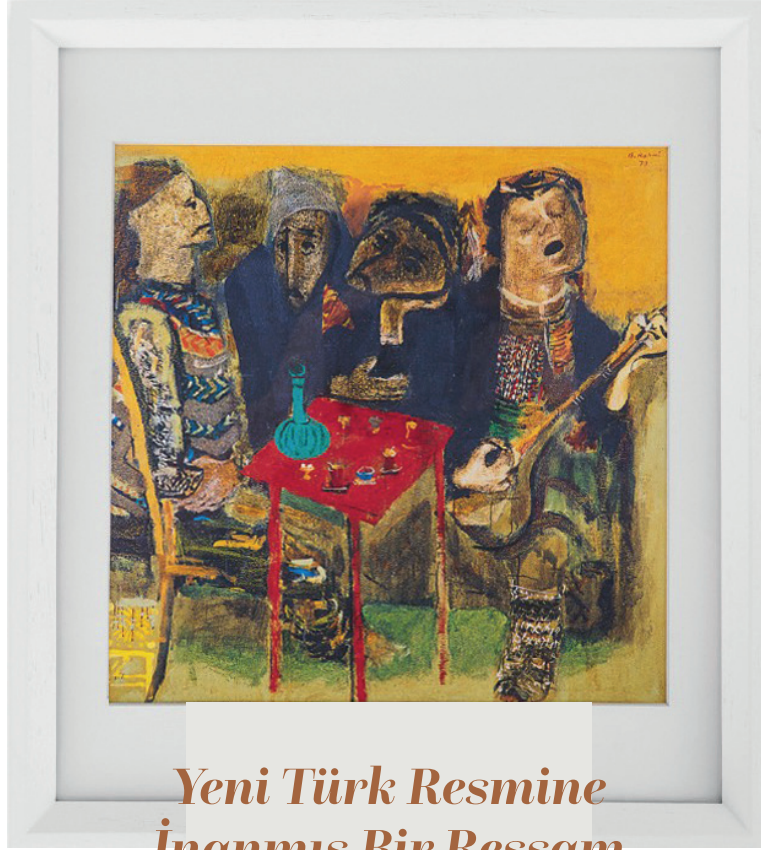
1954-1957 yılları arasında Hilton ve Divan otellerinde ve KLM İstanbul merkezindeki panoları yaptı. Yugoslavya ve Hollanda hükümetleri tarafından davet edildi. 1955 yılında, TBMM yapısına konulacak resimleri seçecek kurulun başına getirildi. 1956 yılında, Sao Paulo Bienali'nde Onur Ödülü aldı. Aynı yıl "Çağın Anadolu" adlı kitabı yayınlandı.

Bedri Rahmi 1957 yılında Tokyo Özgün Baskı Bienali'ne katıldı ve "Üçü Birden" adlı kitabını yayınladı. Aynı yıl içinde Dokuma, Kilim, Yazma ve Nakış gibi Halk El Sanatları'ndaki motifleri özgün bir stil ile kaynaştırarak, mozaik çalışmalarına yöneldi. 1958 yılında Uluslararası Brüksel Sergisi'ndeki Türk Pavilyonuna yaptığı 227 metrekairelik çalışmasıyla altın madalya aldı. 1959 yılında, Paris'te Nato merkezine 50 metrekairelik bir pano hazırladı.

1961 yılında Amerika'ya gitti. Bu dönemde zengin renklerle soyut biçimlere yöneldi. Görülmedik, bilinmedik renkler bulabilmek için denemeler yaptı; plastik tutkal, plastik boyalar, kum, talaş ve buruşturulmuş Japon kâğıdı kullandı. Kendisinin de kabul ettiği gibi 'Amerika Dönemi' sanatına başka bir boyut kazandı. University of California at Berkeley'de 2 yıl misafir profesörlük yaptı. 1961 Ağustos'ta UNICEF çocuklar yararına yarattığı "Eşeğin Üzerinde Çocuklarını Taşıyan Anadolu Köylü Kadını" motifi Amerika'da kartpostal olarak basıldı. 1962 Aralık ayında New York Modern Art Müzesi "Zincir" adlı resmini satın aldı. 1963-1964 yıllarında Vakko fabrikası, Karaköy Tatlıcılar, Manifaturacılar Çarşısı panolarında çeşitli malzemeleri denedi. Son panosu, Etap Oteli girişindeki "Güvercinler"dir. 1970 yılında, yeniden toplumsal içeriği ağır basan resimler yaptı.

1972 yılında, 33'üncü Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nde birincilik ödülü aldı. 21 Eylül 1975 tarihinde yaşama veda etti.

Yeni Türk Resmine İnanmış Bir Ressam

Halk sanatını Türk resim sanatının en gözde kaynağı olarak benimseyen Bedri Rahmi Eyüboğlu, belleği, düşüncesi ve sanatıyla, yaşamı boyunca, geleneksel kaynaklar ve çağdaş resim köprüsünü kurar ve kendi sanat anlayışı içinde bu anlayışını sürdürülebilirlik kazandırır ve gelişimini sistemli çalışmaları ve resimleriyle gerçekleştirir. Böylece 1950'li yılların Türkiye'sinin milli söylemi içinde yer alır. Dönem arkadaşları gibi, Bedri Rahmi de, milli sanat yaratma ülküsünü yeni 'Türk Resmi' olarak savunmaya ve bu ülküyü yaygınlaştırıp geliştirmeye yönelir. Halk sanatının zengin kaynaklarından esinlenerek resimler üreten Bedri Rahmi Eyüboğlu, halk sanatının zengin kaynaklarını özgün resimlerine dönüştürmeyi başaracaktır.

Sitem

Önde zeytin ağaçları arkasında yar
Sene 1946
Mevsim
Sonbahar
Önde zeytin ağaçları neyleyim
neyleyim
Dalları neyleyim.
Yar yollarına dökülmedik
dilleri neyleyim.

Yar yar!
Seni kara saplı bir bıçak gibi sineme
sapladılar
Değirmen misali döner başım
Sevda değil bu bir hışım
Gel gör beni darmadağın
Tel tel çözülip kalmışım.
Yar yar!
Canımın çekirdeğinde diken
Gözümün bebeğinde sitem var

Çağdaş Edebiyatın Kaptanı: Attila İlhan

Şair, romancı, düşünür, deneme yazarı, gazeteci, senarist, eleştirmen...

Yaşadığı dönemdeki Türkiye tarihinin en önemli olgu ve evrimine, aydın bakışıyla, yeni öngörüler getiren büyük usta...

Dili İşleyenler

15 Haziran 1925'te Menemen'de doğdu. (kardeşi, oyuncu Çolpan İlhan). İlk ve orta eğitiminin büyük bir bölümünü İzmir'de, kalanını ise babasının mesleği dolayısıyla gittikleri Balıkesir gibi değişik illerde tamamladı. İzmir Atatürk Lisesi birinci sınıfındayken mektuplaştığı bir genç kıza yazdığı Nazım Hikmet şiirleriyle yakalanmasıyla 1941 Şubat'ında, 16 yaşındayken tutuklandı ve okuldan uzaklaştırıldı.

3 hafta gözaltında kaldı, 2 ay hapis yattı. Türkiye'nin hiçbir yerinde okuyamayacağına dair bir belge verilince, eğitim hayatına ara vermek zorunda kaldı. Danıştay kararıyla, 1944 yılında okuma hakkını tekrar kazandı ve İstanbul Işık Lisesi'ne yazıldı.

İlk ödül

O yıllar, nasıl usta bir şair olacağının ayak sesleriydi... Lise son sınıftayken amcasının kendisinden habersiz katıldığı CHP Şiir Armağanı'nda Cabbaroğlu Muhammed şiiriyle pek çok ünlü şairi geride bırakarak, ikincilik ödülünü aldı.

1946'ta mezun oldu. İstanbul Hukuk Fakültesi'ne kaydoldu. Üniversite hayatının başarılı geçen yıllarında Yığın ve Gün gibi dergilerde ilk şiirleri yayımlanmaya başladı. Hukuk Fakültesi'ndeki yüksek öğrenimini yarıda bıraktı. 1948'de ilk şiir kitabı Duvar'ı kendi imkânlarıyla çıkardı.

Paris yılları

1948 yılında, üniversite ikinci sınıftayken Nazım Hikmet'i kurtarma hareketine katılmak üzere ilk kez Paris'e gitti. Fransız toplumu ve orada bulunduğu çevreye ilişkin gözlemleri daha sonraki eserlerinde yer alan birçok karakter ve olay için ilham kaynağı oldu.

Türkiye'ye dönünce bir kaç kez gözaltına alındı, 1951 yılında Gerçek gazetesindeki bir yazısından dolayı soruşturmaya uğrayınca Paris'e tekrar gitti. Fransızca'yı ve Marksizmi öğrendiği Paris yılları, eserlerinin en önemli yapı taşlarından birini oluşturdu.

O yıllarda, şair ve yazar olarak tanınmaya başlayan Usta, Türkiye'ye döndükten sonra, Hukuk Fakültesi'ne devam etti. Ancak son sınıfta gazeteciliğe başlamasıyla beraber öğrenimini yarıda bıraktı. Sinemayla olan ilişkisi, yine bu dönemde, 1953'te Vatan gazetesinde sinema eleştirileri yazmasıyla başladı.

1957'de gittiği Erzincan'da askerliğini yaptıktan sonra, tekrar İstanbul'a dönüş yapan Attila İlhan, sinema çalışmalarına ağırlık verdi. 15'e yakın senaryoya Ali Kaptanoğlu adıyla imza attı. Sinemada aradığını bulamayınca, 1960'ta Paris'e geri döndü. Sosyalizmin geldiği aşamaları ve televizyonculuğu incelediği bu dönem, babasının ölmesiyle birlikte yazarın İzmir dönemini başlattı. 8 yıl, İzmir'de kaldığı dönemde, Demokrat İzmir Gazetesi'nin başyazarlığını ve genel yayın yönetmenliğini yürüttü. Aynı yıllarda, şiir kitabı olarak Yasak Sevişmek ve Aynanın İçindekiler dizisinden Bıçağın Ucu yayımlandı.

Gazetecilik yılları

1973'te Bilgi Yayınevi'nin danışmanlığını üstlenerek Ankara'ya taşındı. Sırtlan Payı ve Yaraya Tuz Basmak'ı Ankara'da yazdı. 1981'e kadar Ankara'da kalan yazar Fena Halde Lemana adlı romanını tamamladıktan sonra İstanbul'a yerleşti. İstanbul'da gazetecilik serüveni Milliyet ve Gelişim Yayınları ile devam etti. Bir süre Güneş gazetesinde yazan Attila İlhan, 1993-1996 yılları arasında Meydan gazetesinde yazmaya devam etti.

1996 yılından 2005 yılına kadar köşe yazılarını Cumhuriyet Gazetesi'nde sürdürdü. 1970'lerde Türkiye'de televizyon yayınlarının başlaması ve geniş kitlelere ulaşmasıyla beraber Attila İlhan da senaryo yazmaya tekrar başladı. Sekiz Sütuna Manşet, Kartallar Yüksek Uçar ve Yarın Artık Bugündür'ün hala hatırlandığını söylemek yanlış olmaz...

Roman serüvenine başladığında döneminin diğer yazarları, daha çok yerel ve kırsal olayları, kişileri işlerken Attila İlhan, şehir insanını siyasal, ekonomik ve sosyal yanlarıyla ele alıyordu.

Aydın gel gitleri...

Yaşadığı yıllarda Türkiye'deki batılılaşma uğruna toplumdan kopan kişilerin gel gitleri Sokaktaki Adam'da ele alınırken, Zenciler Birbirine Benzemez'de Avrupa'da komünist ve anti-komünist mültecilerle karşılaşan, hayal kırıklığına uğramış bir devrimci anlatılır. Her bölümün farklı bir karakterin ağzından aktarıldığı Sokaktaki Adam, Attila İlhan'ın Türk edebiyatına getirdiği yeni bir söylem olarak değerlendirildi.

Romanlarındaki karakterleri, genellikle, önemli tarihi dönemlere tanıklık eden aydınlardır. Bir başka deyişle aydın bakışı içinde Türkiye tarihini değerlendirir.

Batıya bakışı

Attila İlhan, önceki son yıllarını tarih araştırmalarına vermişti. Kendisine, Atatürk'ün eşsiz bulduğu dehasını herkesle paylaşmaya ve Türkiye'nin yakın tarihi hakkında düşündüklerini çoğunlukla belgelere dayandırarak, televizyon ekranından topluma anlatmaya özen gösterdi.

Batılı devletlerin sömürgeci anlayışlarının sürdüğünü savunur, Batı'ya eleştirel bakış açısıyla bakardı.

10 Ekim 2005'te İstanbul'daki evinde geçirdiği ikinci kalp krizi sonucu hayata veda ettiğinde 80 yaşındaydı.

Garip ve İkinci Yeni şiirini marksist ve estetik bakış açısıyla eleştiren Büyük Usta, Mavi Akımı öncüleri arasındaydı.

Diğer Maviciler: Ferit Edgü, Orhan Duru, Özdemir Nutku, Yılmaz Gruda, Ahmet Oktay, Demirtaş Ceyhan, Demir Özlü ve Tahsin Yücel

Batılı devletlerin sömürgeci anlayışlarının sürdüğünü savunur, Batı'ya eleştirel bakış açısıyla bakardı.

Ödülleri

1946 CHP Şiir Yarışması İkinciliği
1974 Türk Dil Kurumu Şiir Ödülü (Tutuklunun Günlüğü)
1975 Yunus Nadi Roman Armağanı (Sırtlan Payı)

Eserleri

Romanları

Sokaktaki Adam (1953)
Zenciler Birbirine Benzemez (1957)
Kurtlar Sofrası (1963)
Aynanın İçindekiler serisi
Bıçağın Ucu (1973)
Sırtlan Payı (1974) Yunus Nadi Roman Armağanı
Yaraya Tuz Basmak (1978)
Dersaadet'te Sabah Ezanları (1981)
O Karanlıkta Biz (1988)
Allah'ın Süngüleri: Reis Paşa (2002)
Gazi Paşa (2006)
Fena Halde Lemana (1980)
Hacı Hanım Vay (1984)
O Sarışın Kurt (2007)
Yengecin Kıskaçı (2001)

Televizyon dizileri

Teleflaş / Kanal 6 (1991)
Sekiz Sütuna Manşet (1982)
Kartallar Yüksek Uçar (1983)
Yarın Artık Bugündür (1986)
Yıldızlar Gece Büyür (1992)
Baykuşların Saltanatı (2000)

Üçüncü Şahsın Şiiri

*gözlerin gözlerime değince
felâketim olurdu ağlardım
beni sevmiyordun bilirdim
bir sevdiğin vardı duyardım
çöp gibi bir oğlan ipince
hayırsızın biriydi fikrimce
ne vakit karşımda görsem
öldüreceğimden korkardım
felâketim olurdu ağlardım*

*ne vakit maçka'dan geçsem
limanda hep gemiler olurdu
ağaçlar kuş gibi gülerdi
bir rüzgâr aklımı alırdı
sessizce bir cigara yakardın
parmaklarımın ucunu yakardın
kirpiklerini eğerdin bakardın
üşürdüm içim ürperirdi
felâketim olurdu ağlardım*

*aşkamlar bir roman gibi biterdi
jezabel kan içinde yatardı
limandan bir gemi giderdi
sen kalkıp ona giderdin
benzin mum gibi giderdin
sabaha kadar kalırdın
hayırsızın biriydi fikrimce
güldü mü cenazeye benzerdi
hele seni kollarına aldı mı
felâketim olurdu ağlardım*

Bir Varmış, Bir Yokmuş Karacaoğlan

Dili İşleyenler

Türk halk (âşık) edebiyatının yetiştirdiği en önemli isimlerden olan Karacaoğlan, şiirlerinde maddî hazları ve güzellere düşkünlüğünü çekincesiz dile getirmesiyle bilinir. Hakkında en çok araştırma ve yayın yapılan halk şairi olmasına rağmen doğum tarihi ya da yaşadığı dönem yüzyıl olarak bile tahmin edilememektedir. Tabiri caizse, bir varmış bir yokmuş...

Şiirlerindeki yer adları oldukça geniş bir coğrafyayı kapsayan Karacaoğlan'ın doğduğu ve yaşadığı yer de kesin olarak belli değildir. Araştırmacıların büyük çoğunluğu Toroslar ve Güney Anadolu'da, özellikle Maraş-Antep dolaylarında yaşadığını belirtmekle beraber Kırşehirli, Kilisli, Rumelili ve Belgradlı olduğunu söyleyenler de vardır. Karacaoğlan'ın memleketi hakkında yapılan son ve ciddi bir araştırmada ise şairin Maraş yöresinden olabileceği ileri sürülmüştür. Karacaoğlan'ın nerede öldüğü ve mezarının nerede olduğu da belli değildir.

Mezarının bulunduğu yerler arasında Mersin, Adana, Maraş ve Erzurum zikredilmekle beraber bunların hiçbirinin kesin olduğu söylenemez.

Sevginin ve Güzelliğin Ozanı

Karacaoğlan'ın hayatı hakkındaki şüpheler, şiirleri için de geçerlidir. Her saz şairi gibi onun şiirlerini de söylendiği ilk şekilleriyle tespit etmek mümkün olmamıştır. Yaygın bir şöhrete sahip olduğu bilinen Karacaoğlan'a kendisinin olmayan birçok şiirin mal edilmiş olması muhtemeldir. XIX. yüzyılda biri Yozgat'ta, diğeri Güney Anadolu'da Küçük Karacaoğlan adıyla anılan iki adaşı da bulunan Karacaoğlan'ın 500 civarında şiiri olduğu tahmin edilmektedir. Ancak bunların pek çoğunda birbirine benzer dörtlük ve mısralara rastlanması, bir kısmının Karacaoğlan'a ait olmadığını veya birbirinin varyantı olabileceğini düşündürmektedir. Ona ait olduğu kabul edilen şiirlerdeki hâkim özellik şairin dış dünyayı, bilhassa sevgilisinin güzelliğini büyük bir samimiyetle dile getirmesidir.

Duyguların Şairi: Karacaoğlan

Lirik, didaktik ve pastoral olmak üzere üç grupta toplanabilecek olan Karacaoğlan'ın şiirlerinde aşk, ayrılık, gurbet, tabiat, yoksulluk, zamandan şikâyet gibi konuların yanında ölümden de bahsedilmekle beraber tasavvufî yönü ağır basan halk şairlerinde olduğu gibi ölüm bir kurtuluş değildir. Karacaoğlan için aslanan bu dünyadaki ömrünü arzuları ve hazları doğrultusunda geçirmektir. Bundan dolayı o bir hayal şairi değil bir duygu şairidir. Duygularını aynen dile getirmek onun en önemli özelliklerinden biridir.

Duru Türkçe'nin Zirvesi

Karacaoğlan'ın şiirlerindeki dil ve söyleyiş güzelliği, Türk halk şairlerinin çoğuna öncülük etmiş, ancak bu güzelliğe az sayıda şair ulaşabilmiştir. Şiirlerinde yer yer görülen ve edebiyat tarihçileri tarafından eleştirilen şekil hatalarını ise şaire değil hemen bütün halk şairlerinde görüldüğü gibi bunların zamanla ağızdan ağıza nakledilirken değişmesine, tespit edilirken ve kayıt altına alınırken ortaya çıkan yazım hatalarına bağlamak daha isabetli olur.

Başta koşma olmak üzere türkü, semai, varsağı ve destan nazım şekillerini kullanan Karacaoğlan şiirlerinin tamamını 4 + 4 + 3 yahut 6 + 5 = 11'li veya 4 + 4 = 8'li hece kalıbıyla yazmıştır. Günümüzde de kolayca anlaşılabilir bir dil kullanan Karacaoğlan'ın şiirleri, birçok sanata ve sanatçıya ilham olmaya devam etmektedir.

Karacaoğlan'dan Etkilenen Şairler

Âşık Ömer, Kayıkçı
Kul Mustafa, Gevherî,
Dadaloğlu, Ruhsatî, Dertli,
Bayburtlu Zihnî, Seyrânî
Rıza Tevfik Bölükbaşı,
Faruk Nafiz Çamlıbel, Necip
Fazıl Kısakürek ve Cahit
Külebi

Romanlara Konu Olmuş Karacaoğlan

*Selâmi Münir Yurdatap, Karacaoğlan
ile Karacakız, İstanbul 1939*

*RâsihYukay, Karacaoğlan ile Benli Kız,
İstanbul 1943*

*Muharrem Zeki Korgunal, Büyük Halk
Şairi Karacaoğlan'ın Aşk Maceraları,
İstanbul 1972*

*Abdullah Toroslu, Karacaoğlan,
Ankara 1979*

Bir Ayrılık Bir Yoksulluk

*Vara vara vardım ol kara taşa
Hasret ettin beni kavim kardaşa
Sebep ne gözden akan kanlı yaşa
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm*

*Nice sultanları tahttan indirdi
Nicesinin gül benzini soldurdu
Nicelerin gelmez yola gönderdi
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm*

*Karacaoğlan der ki kondum göçülmez
Acıdır ecel şerbeti içilmez
Üç derdim var birbirinden seçilmez
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm*

English Summary

TÜTAV Memory

TÜTAV and KEBASAV General Assembly Meetings were held on the 7th of December. The General Assembly elected the new Executive Board Members. Following the General Assembly, the new Executive Board gathered for the first board meeting for annual planning.

Chairman of the Board, Mehmet Şükrü Koçoğlu, went to China to participate the China International Friendship Conference and the CPAFFC (Chinese People's Association for Friendship with Foreign Countries) 70th Anniversary Conference held in Beijing between October 9-13, 2024, with the participation of Chinese President Xi Jinping.

TÜTAV Performance Group in Monte Negro for the 101st Anniversary of the founding of the Republic of Turkey ...

Impressions from the farewell dinner hosted by our Chairman Koçoğlu in honour of Ambassador Liu Shaobin...

Cover Story: Plundered Treasures of Anatolia

Anatolia, the cradle of countless cultures and civilizations... A unique geography where the most special structures and works of human history were produced. Unfortunately, this uniqueness has attracted the attention of many people and institutions from all over the world, even making them salivate! The desire to possess a unique work has led to the theft or abduction of numerous works of art from Anatolia. Our cover story, examines the unique artifacts plundered from Anatolia...

The National Struggle and the Period of Congresses

The congresses are a search for solutions to protect the existence of a... Although not all the congresses have proposed the same solutions, the local people of Anatolia were seeking for 'liberation' and under those difficult conditions, a total of 31 congresses were held in 17 months. Here is the anatomy of the Period of Congresses that held a great significance during the National Struggle era...

Hacı Bektaşî Veli's Advice to Today's People

Researcher-Author Müjdat Kayayerli, on the principles of Bektashism...

The Global Environmental Protection Dilemma in the 21st Century

Mustafa Keten examines the COP 29 Conference and the concept of Green Transformation in industry and the approaches of international organizations...

Gastronomic Wonders of Gaziantep, Hatay, Afyonkarahisar

The dining table... More than just a matter of taste... A cultural symbol... Center of solidarity... Here are the cities declared as Gastronomy cities: Gaziantep (2015), Hatay (2017), Afyonkarahisar (2019).

Smart Cities:

A Journey to a Sustainable Future with Technology

Smart cities offer a holistic approach to solving problems that arise in urban life, improving quality of life, encouraging policy participation, developing city economies, and ensuring sustainable resource management. A research on the future-oriented aspects of the Smart City concept...

Turkey's Rising Stars: Paralympic National Team

History of the Paralympic Games and the success story of the Turkish Paralympic Team..

Prof. Dr. Daron Acemoğlu

Prof. Dr. Daron Acemoğlu was awarded with the 2024 Nobel Prize in Economics for his studies on 'the formation of institutions and their impact on prosperity'.

A Mystical Journey: Sümela Monastery

One of Turkey's most important cultural heritages, Sümela Monastery, reflects the artistic and engineering achievements of its time... Every year, the monastery captivates thousands of local and foreign tourists, and promises them a spiritual journey...

Culture Brewed with Tea

Are you curious about the similarities of the Turkish and Chinese tea culture? Then you must definitely read this article...

The story of Anıtkabir

Anıtkabir is one of the most visited mausoleums in the world... Nezih Kuleyin wrote everything you want to know about Anıtkabir.

The Heart-Stirring Sorrow: Şeb-i Arus

Every year on December 17th, it is a day of joy and sorrow for Konya. The most important event held on the anniversary of Mevlana's death is the Sema Ayin-i Şerifi. The symbols, the rituals and all you are curious about the Sema ceremony...

Hatay Archaeology Museum The Splendour of Geography

The splendour of the Hatay Archaeology Museum comes from the artifacts unearthed from excavations in the districts of Antakya, İskenderun, Daphne (Harbiye), Tell Atçana, Tell Tayinat, Samandağ (Seleukeia Pieria), Erzincan (Epiphaneia), Dört Yol, Altınöz, Kırıkhan and Hassa. The artifacts, most of which date back to the Roman period, provide important clues about the region's wealth...

The Master of the Stage, Ayten Gökçer

Some actresses leave their mark for centuries, some truly become giants on stage and a few are the real embodiment of the word "master"... Here's the story of one of those great masters, Ayten Gökçer, who passed away on 2024...

A Broken Love Story – Motherland Hotel: Ömer Kavur

Ömer Kavur, one of the pioneering directors of Turkish cinema... Love, sensibility, loneliness, the individual, the woman, the man... Story of Ömer Kavur, the timeless director of the Turkish cinema...

Song of the Four Seasons - Uludağ

There are legends within life, just as there are legends within nature... Breathe the fresh air, thank for existence... Explore Uludağ, the thousand year old gift of nature...

Traditional Handicrafts On the Verge of Extinction

While developing technology and changing needs give rise to new professional fields, they also cause the disappearance of professions that cannot keep up with the pace of this technological development. Is it only the professions that are disappearing? Discover handicrafts on the verge of extinction....

Jack of Arts, Master of All: Bedri Rahmi Eyüboğlu

With his multifaceted artistic personality; painter, writer, poet Bedri Rahmi Eyüboğlu always placed Anatolia at the centre of his works, reflecting his admiration for this geography...

Captain of Contemporary Literature: Attila İlhan

Poet, novelist, thinker, essayist, journalist, screenwriter, critic... The great master who brought new insights to the most significant phenomena and evolution of Turkey's history during his time, with an enlightened perspective... A guide to understanding Attila İlhan...

Once Upon a Time: Karacaoğlan

Poet, novelist, thinker, essayist, journalist, screenwriter, critic... The great master who brought new insights to the most significant phenomena and evolution of Turkey's history during his time, with an enlightened perspective... A guide to understanding Attila İlhan...

Our Guests

In this section, which covers Turkey's tourism statistics, you can find the tourism data for the first five months of 2024.

Misafirlerimiz

TÜRKİYE, YILIN 11 AYINDA 52,7 Milyon Ziyaretçi Ağırladı

Türkiye, 2023 yılının 11 ayında toplam 52 milyon 742 bin 526 ziyaretçi ağırladı.

Gelen ziyaretçilerin 46 milyon 725 bin 424'ünü yabancılar, 6 milyon 17 bin 102'sini ise yurt dışı ikametli vatandaşlar oluşturdu.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, Ocak-Kasım 2023 döneminde Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısında geçtiğimiz yılın aynı dönemine oranla yüzde 10,82 artış yaşandı.

Türkiye'ye 11 ayda en çok ziyaretçi gönderen ülkeler sıralamasında bir önceki yılın aynı dönemine göre Rusya Federasyonu yüzde 23,02 artış ve 6 milyon 83 bin 696 kişi ile birinci, Almanya yüzde 8,73 artış ve 5 milyon 959 bin 843 kişi ile ikinci oldu. İngiltere, yüzde 12,44 artış ve 3 milyon 711 bin 802 kişi ile üçüncü sırada yer aldı. Bu ülkeleri Bulgaristan ve İran izledi.

Rusya Kasımda da Birinci

Türkiye'ye bu yılın Kasım ayında gelen yabancı ziyaretçi sayısı ise 2 milyon 525 bin 345 olarak gerçekleşti.

Kasım ayında en çok ziyaretçi gönderen ülkeler sıralamasında da yine Rusya Federasyonu birinci, Almanya ise ikinci oldu. Bulgaristan'ın üçüncü olduğu sıralamada İran dördüncü, Gürcistan beşinci oldu.

2024'te En Çok Ziyaretçi Gönderen Ülkeler

- Rusya Federasyonu
- Almanya
- İngiltere
- Bulgaristan
- İran

*Vakfımızın amacı,
ülkemizin tarihi,
arkeolojik, kültürel,
turistik, ticari
ve sınai, bilimsel
değerlerini tanıtmak
ve bu alanlardaki
çalışmaları
desteklemektir.*

 TÜTAV
Türk Tanıtma Vakfı

www.tutav.org.tr